

FN-resolution på svenska

Svensk översättning och kommentar

av

Anna Ek

Syftet med denna uppsats är att utifrån Newmarks översättningsmetod Kommunikativ översättning översätta en FN-resolution som handlar om ett handlingsprogram för unga. Detta innebär att målspråket anpassas efter den översatta textens tänkta målgrupp, vilket i detta fall är allmänheten. Utifrån översättningsmetoden och särskilda översättningsstrategier kommenteras de problem som har förekommit under översättningsprocessen. För att anpassa översättningen till målgruppen har en hel del ändringar gjorts, bl.a. används i vissa fall mer vedertagna former av ord och vissa tillägg har varit nödvändiga för att förtydliga innebörden. Dessutom har en hel del grammatiska ändringar gjorts, t.ex. har de grammatiska formerna gerundium och konjunktiv ersatts med bl.a. presens och infinitiv, eftersom man i svenskan inte använder gerundium och konjunktiv. Långa meningar har delats upp i flera kortare meningar och vissa stora begynnelsebokstäver har ersatts med liten begynnelsebokstav.

1. INLEDNING	3
2. SYFTE	3
3. MATERIAL	3
4. METOD	4
4.1 ÖVERSÄTTNINGSMETOD.....	4
4.1.1 Översättningsstrategier	7
4.2 MÅLGRUPP FÖR ÖVERSÄTTNINGEN	10
5. TEXTANALYS	10
5.1 KONTEXTEN	10
5.1.1 Situationskontext.....	11
5.1.2 Intertextuell kontext	13
5.1.3 Kulturkontext	14
6. ÖVERSÄTTNINGSKOMMENTAR	15
6.1 ÖVERSÄTTNINGSTRATEGIER.....	16
6.1.1 Ordagrann översättning	16
6.1.2 Naturalisering.....	17
6.1.3 Synonymer	18
6.1.4 Transposition.....	18
6.1.5 Modulation	20
6.1.6 Översättningsbeteckning.....	21
6.1.7 Reduktion eller expansion.....	22
6.1.8 Omskrivning	23
6.2 ANDRA ÖVERSÄTTNINGSPROBLEM	24
6.2.1 Substantiveringar.....	24
6.2.2 Långa meningar.....	26
6.2.3 "De"-konstruktioner	27
6.2.4 Liten eller stor begynnelsebokstav.....	30
7. AVSLUTNING	31
8. RESUMEN EN CASTELLANO	33
9. KÄLLFÖRTECKNING	35
9.1 REFERENSER	35
9.1.1 Källtext	35
9.1.2 Skrivna källor	35
9.1.3 Elektroniska källor	35
9.1.4 Muntlig källa	36
9.2 ÖVRIG ANVÄND LITTERATUR	36

BILAGA I: KÄLLTEXT

BILAGA II: ÖVERSÄTTNING

1. INLEDNING

För drygt tio år sedan lanserade FN ungdomsprogrammet Handlingsprogrammet för unga (World Programme of Action for Youth). Handlingsprogrammets viktiga uppgift har varit och är bland annat att stärka barn och ungdomars rättigheter och uppmuntra dem till att aktivt medverka i samhället. Resolutionen om handlingsprogrammet för unga godkändes 1995 av FN:s generalförsamling och är ett av de viktigaste dokumenten när det gäller ungdomar. Som grund för denna magisteruppsats har denna resolution översatts från spanska till svenska.

2. SYFTE

Syftet med uppsatsen är att göra en översättning av en FN-resolution utifrån följande språkliga kriterier: översättningen kommer att ligga relativt nära källtexten i innehåll och uttryck men språkligt anpassas till översättningens tänkta målgrupp. Detta är också knutet till Newmarks översättningsmetod kommunikativ översättning (Newmark 1988:47) som jag tänker ta hänsyn till när jag översätter. Jag kommer att göra en textanalys av källtexten och sedan översätta resolutionen. När texten är översatt kommer jag att titta på översättningen och de problem som uppkommit under översättningsarbetet utifrån Newmarks översättningsmodell.

3. MATERIAL

För att hitta en autentisk text, det vill säga en text som bygger på ett verkligt uppdrag, skickades förfrågningar ut till flera organisationer, t.ex. Svenska FN-förbundet, SIDA och Svalorna. Efter flera svar blev det till slut en text från Svenska FN-förbundet som skulle ligga till grund för översättningen i denna magisteruppsats.

Texten som valdes ut till översättningen är en resolution från 1995 som handlar om FN:s handlingsprogram för unga. Anledningen till att det blev den texten är att den berör ett alltid aktuellt ämne, nämligen ungdomars situation i samhället. En annan motivering till valet av text är översättningsuppgiftens autentiska karaktär. Texten får en autentisk karaktär eftersom det är en verklig beställning av en översättning av texten, vilket gör att översättningen har ett verkligt syfte.

Resolutionen finns tillgänglig på alla FN:s officiella språk (arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska). De sex olika textversionerna bör alla betraktas som likvärdiga originaltexter.

Resolutionen är skriven på spanska och omfattar 36 sidor. De tre inledande sidorna i texten kommer dock inte att översättas, eftersom de enligt kontaktpersonen på Svenska FN-förbundet inte behöver översättas. Dessa tre sidor finns därför inte heller med i bilaga I.

I resolutionen går man igenom olika områden där det finns problem och där utveckling behövs. Man kan dela in texten i tre väsentliga delar: i den första delen får man en förklaring av FN:s avsikt och mål för unga i världen och vilka politiska strategier som används; i del två redovisar man de prioriteringsområden där utveckling behövs; man ger där en förklaring till problemet och hur det ser ut idag och förslag på åtgärder som bör vidtas; i tredje och sista delen går man igenom hur man skall utföra dessa åtgärder, på det nationella planet, genom regionalt samarbete och genom internationellt samarbete. Några av de problemområden som tas upp är: utbildning, sysselsättning, hälsa och ungdomsbrottslighet.

4. METOD

För att få en övergripande bild av källtexten och hur den är uppbyggd kommer en textanalys av källtexten utifrån Hellspång och Ledins textanalysmodell (Hellspång & Ledin 1997) att göras. Utgångspunkten kommer att vara deras kontextanalys. Syftet med kontextanalysen är att ta reda på varför texten är skriven och varför den ser ut som den gör (Hellspång & Ledin 1997:49). Man beskriver situationen för texten, hur den samspelar med andra texter och textens kulturella bakgrund (Hellspång 2001:62). Efter att textanalysen är gjord och man har fått en bild av texten i sin helhet och dess funktion kommer källtexten att översättas. Under översättningsarbetet kommer hänsyn tas till Newmarks översättningsmetoder, i detta fall kommunikativ översättning, och översättningsstrategier. När texten är översatt analyseras översättningsproblem som har förekommit, först utifrån Newmarks översättningsmetod och översättningsstrategier och sedan tas andra översättningsproblem upp. Nedan följer en beskrivning av Newmarks översättningsmetoder och översättningsstrategier.

4.1 Översättningsmetod

Som grund för översättningsarbetet ligger Peter Newmarks översättningsmetoder. Newmark delar in dem i målspråkinriktad och källspråsinriktad översättning. Dessa två

översättningsmetoder har vardera fyra undergrupper, vilka visas i Figur 1 (Newmark 1988:45).

Källspråksinriktad översättning

Ord-för-ord-översättning

Ordagrann översättning

Trogen översättning

Semantisk översättning

Målspråksinriktad översättning

Adaption

Fri översättning

Idiomatisk översättning

Kommunikativ översättning

Figur 1. Newmarks översättningsmetoder (Min översättning till svenska, AE)

De olika metoderna är ordnade efter hur källspråks- respektive målspråksinriktade de är. Det vill säga att Ord-för-ord-översättningen är den översättningsmetod som är mest källspråksinriktad och Semantisk översättning är den som är minst källspråksinriktad av de fyra undergrupperna. För de målspråksinriktade metoderna är Adaption den metod som är mest målspråksinriktad och Kommunikativ översättning den som är minst inriktad på målspråket.

Här kommer en kort förklaring till de olika översättningsmetoderna som finns i Figur 1. De källspråksinriktade översättningsmetoderna är följande:

- *Ord-för-ord-översättning* – Man behåller källspråkets ordföljd och orden översätts var för sig, utan att man beaktar kontexten som de står i, till deras vanligaste betydelse i målspråket (Newmark 1988:45-46).
- *Ordagrann översättning* – Källspråkets grammatiska struktur görs om till målspråkets närmaste motsvarighet, men även här bortser man från kontexten och översätter orden var för sig (Newmark 1988:46).
- *Trogen översättning* – Här försöker man överföra källtextens betydelse inom ramen för målspråkets grammatiska struktur (Newmark 1988:46).
- *Semantisk översättning* – Översättningen är anpassad efter källtexten. Man strävar efter att återge källtextens innehåll och uttryck så exakt som möjligt och ta hänsyn till textens estetiska värde. Språket i måltexten måste dock vara grammatiskt och idiomatiskt korrekt (Newmark 1988:46).

De målspråksinriktade översättningsmetoderna är följande:

- *Adaption* – Detta är den friaste formen av översättning. Den används främst för poesi och teaterpjäser. Källspråkskulturen görs om till målspråkskulturen och texten skrivs i stort sett om (Newmark 1988:46).

- *Fri översättning* – Här gör man en fri översättning av källtexten, där man bara ser till dess innehåll. Översättningen blir oftast längre än källtexten och ofta omständlig och pretentiös. (Newmark 1988:46-47).
- *Idiomatisk översättning* – Denna typ av översättning återger källtextens budskap, men tenderar att förvanska betydelsenyanser genom att man använder slang och idiom där de inte existerar i källtexten (Newmark 1988:47).
- *Kommunikativ översättning* – Översättningen är inriktad på målspråket och målgruppen i fråga. Syftet är att försöka återge originaltextens innehåll och uttryck på ett sätt att både innehåll och språket är acceptabelt och begripligt för måltextens mottagare (Newmark 1988:47).

Newmark förespråkar dock semantisk och kommunikativ översättning, eftersom dessa enligt Newmark är de enda översättningsmetoder som uppfyller de två huvudsakliga målen med översättning: exakthet och ekonomi (Newmark 1988:47).

För att veta vilken översättningsmetod man skall använda måste man enligt Newmark först bestämma vilken språkfunktion texten har. Newmark utgår från Bühlers indelning i expressiv, informativ och vokativ funktion (Newmark 1988:39).

I en text med expressiv funktion ligger fokus på textens sändare: hur denne väljer att förmedla texten och vilket språk denne använder. Exempel på texter med expressiv funktion är essäer, politiska tal och självbiografier. I dessa texter vill man vid en översättning behålla sändarens personliga språk och sätt att skriva (Newmark 1988:39-40). När man översätter texter med en expressiv funktion bör man välja den semantiska översättningsmetoden.

Det centrala i en text med informativ språkfunktion är innehållet och ämnet. Exempel på informativa texter är nyhetsartiklar och tekniska rapporter (Newmark 1988:40). Det viktiga i dessa texter är innehållet och inte språket, vilket även bör beaktas vid en översättning. Newmark anser att informativa texter bör översättas utifrån den kommunikativa översättningsmetoden.

Den sista textfunktionen är vokativ funktion. Det centrala i dessa texter är mottagaren. Man vill få läsaren att reagera och agera på ett visst sätt. Dessa texter består av: propaganda, reklam och instruktioner (Newmark 1988:41). Även dessa texter bör översättas med kommunikativ översättning.

Enligt Newmark är det få texter som är uteslutande expressiva, informativa eller vokativa, de flesta innehåller element från alla tre kategorier, men med tonvikt på en av de tre (Newmark 1988:42).

Resolutionen som ligger till grund för översättningen är informativ med inslag av en vokativ funktion. Syftet med resolutionen är att ge information om hur situationen ser ut för unga i samhället, men även att få textens mottagare att agera. Eftersom texten är informativ och delvis vokativ används den målspråkinriktade översättningsmetoden: kommunikativ översättning.

Kommunikativ översättning fokuserar på källtextens budskap och textens huvudsakliga innebörd. Vid kommunikativ översättning tenderar man att underöversätta, vilket innebär att ett ord på källspråket återges med ett ord med en mer allmän betydelse på målspråket. Ett exempel är om man skulle översätta det spanska ordet för stuga, *casa de campo* med svenskans "hus". Motsatsen till underöversättning är överöversättning, vilket innebär att ett ord på källspråket återges med ett ord med en mer specifik betydelse på målspråket, t.ex. genom att översätta spanskans ord för "invandrare och utvandrare", *migrantes* med svenskans "invandrare". Något mer som är typiskt för kommunikativ översättning är att man försöker att hålla det så enkelt, klart och kortfattat som möjligt och alltid översätta så att det på målspråket låter naturligt (Newmark 1988:48).

4.1.1 Översättningsstrategier

Med hjälp av översättningsmetoderna, som förklaras i 4.1, tittar man på texten i dess helhet (Newmark 1988:81). Metoderna visar översättarens övergripande inställning till texten, hur översättaren ställer sig till översättningen utifrån textens syfte och målgrupp.

Utöver översättningsmetoderna så tar Newmark också upp ett antal översättningsstrategier (Newmark 1988:68-93). Dessa strategier kan sägas vara översättarens verktyg i själva översättningsprocessen, som man använder när man skall lösa de översättningsproblem som man stöter på. Översättningsstrategierna används således för mindre språkelement, t.ex. meningar och ord (Newmark 1988:81). Några av dessa strategier kommer att ligga till grund för den större delen av översättningskommentarerna. Newmarks översättningsstrategier är: Ordagrann översättning, överföring, naturalisering, kulturell motsvarighet, funktionell motsvarighet, beskrivande motsvarighet, synonymer, direkt översättning, transposition, modulation, erkänd översättning, översättningsbeteckning, ersättning, komponentanalys, reduktion eller expansion, omskrivning (min översättning till svenska, AE). De översättningsstrategier som har valts ut är: Ordagrann översättning, naturalisering, synonymer, transposition, modulation, översättningsbeteckning, reduktion eller expansion, omskrivning. Anledningen att just dessa översättningsstrategier har valts ut beror på att de

övriga antingen inte förekommer över huvud taget eller att de inte förekommer särskilt ofta i översättningen. Alla exempel som tas upp kommer från översättningen av resolutionen. I sid- och radanvisningar till källtext och översättning står "KT" för "källtext" och "MT" för "måltext", d.v.s. översättningen.

Ordagrann översättning (eng. *Literal translation*) är enligt Newmark den viktigaste översättningsstrategin (Newmark 1988:81). Han säger vidare att ordagrann översättning är den översättningsstrategi som är mest korrekt och att man inte bör undvika att använda denna översättningsstrategi (Newmark 1988:69). Ordagrann översättning innebär att man tar hänsyn till målspråkets grammatiska struktur och gör översättningen idiomatisk och grammatiskt korrekt (Newmark 1988:69). Trots att ordagrann översättning är grunden för såväl semantisk som kommunikativ översättning så är det svårt att använda denna strategi för något annat än ord. Vid översättningsproblem är ordagrann översättning nästan alltid omöjlig att använda (Newmark 1988:70). Ett exempel på ordagrann översättning är:

Ex. 1: "Los jóvenes son a la vez agentes, beneficiarios y víctimas de los grandes cambios en la sociedad ... " (KT, s. 2:8)

"Ungdomar är på samma gång aktörer, förmånstagare och offer för de stora förändringarna i samhället." (MT, s.2:8-9)

I exempel 1 ser man att översättningen följer källtexten ordagrant. De enda ändringarna som har gjorts är att anpassa översättningen till målspråkets grammatiska struktur.

Naturalisering (eng. *Naturalisation*) innebär att ett ord från källspråket anpassas till målspråkets uttal och morfologi (Newmark 1988:82). Till exempel vid geografiska namn använder man sig av naturalisering vid översättning. Man använder den vedertagna formen i målspråket. Exempel: spanskans *Cairo* (KT, s. 4:48) blir "Kairo" (MT, s. 4:48) på svenska och *Beijing* (KT, s. 15:12) blir "Peking" (MT, s. 14:31).

Synonymer (eng. *Synonymy*) innebär att man använder ett ord på målspråket som nära motsvarar ordet som används i källtexten, vare sig det finns en exakt motsvarighet eller inte (Newmark 1988:84). Till exempel kan man översätta spanskans *xenofobia* (KT, s. 22:4) med "främlingsfientlighet" (MT, s. 20:44) i stället för "xenofobi", trots att denna term finns och används i svenskan.

Transposition (eng. *Shifts or transposition*) innebär att man gör en ändring i grammatiken från källspråket till målspråket (Newmark 1988:85). Till exempel utförs en transposition när

man gör en ändring från singular till plural, eller vice versa, som i detta exempel, *el activo económico* (KT, s. 8:10) där singular i spanskan blir till plural på svenska: ”de ekonomiska resurserna” (MT, s. 7:44-45). Transposition sker också när man ändrar adjektivets placering, något som är mycket vanligt i översättning från spanska till svenska eftersom man i spanska nästan alltid placerar adjektivet efter substantivet och i svenskan placerar det före substantivet, t.ex. *la cooperación internacional* (KT, s. 14:13) där adjektivet ”*internacional*” flyttas framför substantivet i den svenska översättningen: ”internationellt samarbete” (MT, s. 13:35).

Ytterligare en typ av transposition är när en grammatisk struktur i källspråket inte finns eller i alla fall inte används i målspråket, till exempel använder man sig mycket av gerundium och konjunktiv i spanska men inte i svenska. Här måste alltså en transposition göras. Ett exempel på detta är gerundiumformerna *estableciendo o actualizando* (KT, s. 14:18) från resolutionen som på svenska görs om till ”genom att upprätta eller modernisera” (MT, s. 13:40), alltså ”genom” plus infinitiv.

Modulation (eng. *Modulation*), vid denna typ av översättningsstrategi ändrar man på synvinkeln av ett budskap. Informationen som ges i källtexten ges från ett annat perspektiv i måltexten (Newmark 1988:88). Detta sker till exempel när en negerande sats blir positiv eller vice versa. Till exempel: det positiva *un medio saludable* (KT, s. 13:42) blir till det negativa ”en ohälsosam miljö” (MT, s. 13:15).

Översättningsbeteckning (eng. *Translation label*) är en provisorisk typ av översättning, t.ex. en ny term för en institution, där ingen känd term finns på målspråket (Newmark 1988:90). Denna procedur utförs oftast med ordagrann översättning. Ett exempel från översättningen är: ”Kommittén för främjande av kooperativa åtgärder” (MT, s. 10:41) som är mer eller mindre en ordagrann översättning av spanskans *Comité para la Promoción de la Acción Cooperativa* (KT, s. 11:11).

Reduktion eller expansion (eng. *Reduction or expansion*) betyder att man antingen gör ett tillägg i översättningen eller tar bort något som kan vara onödigt (Newmark 1988:90). Till exempel krävs ett tillägg av ”området” i översättningen av *el Pacífico* (KT, s. 12:10) till ”Stillahavsområdet” (MT, s. 11:36-37) för att göra det till en korrekt form på svenska.

Omskrivning (Paraphrase) innebär att man gör en ändring i måltexten för att anpassa till målspråkets struktur (Newmark 1988:90). Till exempel översätts *que esté libre de todo tipo de violencia* (KT, s. 2:47) till ”där våld inte förekommer” (MT, s. 2:45), här har t.ex. verbet och adjektivet (”*está libre*”) byts ut mot ett verb (”*inte förekommer*”).

Mer exempel från texten och hur dessa översättningsstrategier har använts i översättningen tas upp under avsnitt 6: Översättningskommentarer.

4.2 Målgrupp för översättningen

Utöver den översättningsmetod och de översättningsstrategier som man har valt för texten måste man definiera målgruppen för att kunna göra en bra översättning. Särskilt när man, som i detta fall, har valt översättningsmetoden Kommunikativ översättning där översättningsarbetet utgår från just målgruppen och dennes förutsättningar.

FN-resolutionen om ett handlingsprogram för unga som översätts i denna magisteruppsats är enligt min kontakt på Svenska FN-förbundet (se källförteckning) ett av de viktigaste FN-dokumenterna när det gäller ungdomar. Eftersom olika länders regeringar har antagit den väl så finns det en moralisk skyldighet för dem att jobba för att förverkliga målen i resolutionen. På grund av detta vill Svenska FN-förbundet tillhandahålla en svensk översättning av resolutionen, framför allt till deras yngre målgrupper som kanske inte har så lätt att förstå engelska eller de övriga officiella språken inom FN. Men dessutom vill Svenska FN-förbundet tillhandahålla en översättning av denna viktiga resolution som en service till alla sina målgrupper, ung som gammal. Översättningens målgrupp är därför främst allmänheten, människor som är intresserade av ungdomsfrågor.

5. TEXTANALYS

För att förstå en text och varför den är skriven på ett visst sätt kan det vara nödvändigt att göra en textanalys. Man undersöker då varför en text ser ut som den gör, varför man använder ett visst språk och i vissa fall vad en text egentligen vill säga. De flesta brukstexter har en praktisk funktion, det vill säga att den vill att läsaren skall agera. Resolutionens funktion är dels att informera och dels att instruera läsaren (Hellspång & Ledin 1997:16). Varför resolutionen har dessa funktioner och vad de bakomliggande faktorerna och normerna är kan man ta reda på om man gör en kontextanalys av texten. En kontextanalys ger en övergripande bild av texten i sin helhet.

5.1 Kontexten

Kontexten hjälper oss både att förstå texten och att förklara den (Hellspång & Ledin 1997:42). Kontexten bygger på att man måste se allt som sägs och skrivs i sitt sammanhang för att förstå varför en text har skrivits och varför den ser ut som den gör. Om vi vill veta hur vi skall förhålla oss till texten så måste vi också se texten utifrån kontexten. (Hellspång & Ledin 1997:49).

När man gör en kontextanalys tittar man på texten utifrån tre olika perspektiv: situationskontexten, den intertextuella kontexten och kulturkontexten. Situationskontexten behandlar det närliggande som texten utgår ifrån, den intertextuella kontexten rör textens samband med andra texter och kulturkontexten är kopplat till textens samhälleliga förutsättningar (Hellspong & Ledin 1997:49). Nedan kommer en mer ingående förklaring av de olika delarna och resolutionens situationskontext, intertextuella kontext och kulturkontext.

5.1.1 Situationskontext

I vilken situation en text förekommer och är skapad i påverkar vårt sätt att förhålla oss till den. Man delar in situationskontext i tre delar: verksamhet, deltagare och kommunikations-sätt.

FN-resolutionen ingår i *verksamheten* för Förenta Nationerna. Verksamhetens syfte är ”att upprätthålla fred och säkerhet, lösa konflikter och hindra fredsbrott, befästa världsfreden genom åtgärder grundade på principen om folkens likaberättigande och självbestämmanderätt, åstadkomma internationell samverkan för konfliktlösning och befordra mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla, samt att samordna nationernas verksamhet för dessa syften” (Nationalencyklopedin 2007). Resolutioner är en viktig del av Förenta Nationernas verksamhet och syfte, de utgör en viktig del i verksamhetens handlingar.

Till varje verksamhet, och text, kan man knyta en tid och en plats (Hellspong & Ledin 1997:50). Tiden för resolutionen är viktig eftersom man i resolutionen avser en viss tid för när det man tar upp där skall utföras, det vill säga fram till år 2000 och åren därefter. Själva tidpunkten för när resolutionen skrevs, godkänd 1995, kan anses viktig eftersom den tyder på att det är en aktuell text och det som står i den gäller nu och inte för till exempel 50 år sedan. Textens plats är svårare att definiera. Resolutionen är skriven i och för Förenta Nationerna, men syftet med resolutionen och dess omfattning är global. Åtgärderna och förhållandena som man beskriver i texten gäller och skall vidtas över hela världen.

Ett annat begrepp som är kopplat till verksamheten är diskurs, vilket innebär ”de grundläggande tanke- och handlingsmönster som utmärker olika slags verksamheter” (Hellspong & Ledin 1997:51). Resolutionen kan sägas tillhöra en byråkratisk diskurs eller myndighetsdiskurs, den är uppbyggd som en resolution skall vara uppbyggd. Den använder sig av ett byråkratiskt språk som är typiskt för resolutioner och andra myndighetstexter.

En texts *deltagare* delas upp i mottagare och sändare. Resolutionen har flera olika mottagare. Först och främst är de anställda på FN mottagare av texten, de skall läsa den. En

annan mottagare till texten är alla länders regeringar och också olika organisationer, däribland icke-statliga organisationer, ungdoms- och frivilligorganisationer. En sista mottagare av texten är allmänheten, texten är ett offentligt dokument och kan läsas av alla. Däremot finns originalversionen bara på fem språk: arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska, vilket gör att mottagarna blir färre, om inte länderna låter översätta resolutionen.

Sändaren av texten är i detta fall Förenta Nationerna. Vem som är textens författare framkommer inte, men FN kan ses som ansvarig för texten.

När både mottagaren och sändaren använder texten kan de ses inta vissa roller som har olika relationer till varandra (Hellspong & Ledin 1997:53). Antingen är relationen symmetrisk eller asymmetrisk, det vill säga att relationen antingen är jämställd eller att den ena parten har ett övertag över den andra. I detta fall är relationen asymmetrisk, eftersom texten redan är godkänd av generalförsamlingen, och därför också FN, kan inte mottagaren påverka innehållet. Det är FN som har den avgörande makten i förhållande till mottagaren.

Däremot kan regeringar och organisationer välja om de vill genomföra det som står i resolutionen eller inte, eftersom en resolution från generalförsamlingen inte är bindande. Detta ger regeringar och organisationer den så kallade ”makten”, övertaget.

Den sista delen av situationskontexten är *kommunikationssättet*. ”Kommunikationssättet handlar om vilka kommunikativa funktioner och uttrycksmedel som är aktuella” (Hellspong & Ledin 1997:54). En viktig del är textsyftet. Vad vill egentligen texten åstadkomma, vad är syftet med resolutionen? Syftet är att få människor att agera, man vill dels få regeringar och organisationer att agera på ett visst sätt och dels informera samhället, såväl regeringar och organisationer som allmänheten, om ungas situation och vad som behöver göras för att förbättra den. Textens syfte påverkar framställningen, hur texten och språket är utformat. Resolutionen har ett exakt och byråkratiskt språk för att förmedla syftet på ett korrekt sätt, och också en informativ funktion.

Resolutionen kan anses tillhöra en särskild genre inom byråkratiska texter och myndighetstexter. Den skall utformas på ett bestämt sätt, i synnerhet inom FN har man särskilda riktlinjer för hur en resolution skall se ut. Till exempel skall man skriva formellt och följa strikta regler, eftersom man vill att alla medlemsländer skall tolka förslaget eller resolutionen på samma sätt. Man delar in resolutionen i två huvuddelar: en inledande del och en operativ del. I den inledande delen beskrivs syftet, bakgrunden och orsaken till resolutionen. I den operativa delen, som är den viktigaste, tas åtgärder upp för hur man skall förbättra situationen (Svenska FN-förbundet 2003).

Hur man använder språket inom en viss verksamhet kan utgöra en så kallad kod. En kod är de normer för hur man inom ett yrke eller en grupp använder språket (Hellspång & Ledin 1997:54). Koden för resolutionen kan anses vara delvis begränsad till det byråkratiska området, även om man använder ett delvis allmänt språk också. Men texten är skriven på ett mycket formellt sätt, med bland annat långa fundament och nominalfraser, långa meningar och många verbalsubstantiv, vilket gör att den tillhör en annan kod är allmänspråket. Trots detta bör koden anses vara bred, och inte smal, för att i stort sett alla kan läsa texten och förstå den och ta till sig innehållet och vad den vill säga. Resolutionen innehåller inte heller särskilt många facktermer, vilket också bidrar till en bred kod. Den stänger inte ute några eventuella mottagare av texten.

När man talar om kommunikationssätt bör man också fundera över textens medium, hur den är förmedlad till mottagarna. Resolutionen finns troligtvis i pappersform för de anställda på FN som skall godkänna den, men den finns också i elektronisk form på FN:s hemsida. Därför kan man säga att resolutionen dels har ett så kallat slutet medium, men också ett öppet medium, där det förstnämnda är pappersformen och det sistnämnda är publiceringen på internet.

5.1.2 Intertextuell kontext

”Ingen text är något helt för sig. I stället för den ett slags dialog med andra texter som den återskapar, lånar ur, omformar, replikerar på, vänder sig mot eller knyter an till” (Hellspång & Ledin 1997:56). Intertextuell kontext är indelat i vertikal och horisontell intertextualitet.

Vertikal intertextualitet innebär att en text är utformad utifrån den genre den tillhör och texttypens tradition. Texten återspeglar tidigare texter inom samma genre (Hellspång & Ledin 1997:56). Resolutionen tillhör en särskild genre med vissa normer som den måste följa. Den har en mängd tidigare resolutioner som följer samma mönster. Till exempel finns det formella regler för hur man inom FN skall utforma resolutioner, som nämnts tidigare så skall de bestå av en inledande del och en operativ del. Ett exempel på en sådan regel är att de inledande satserna skall börja med ett particip, t.ex. gällande, och de operativa satserna skall börja med ett verb, t.ex. anmodar. FN har en tradition av att använda en given samling particip och verb (Svenska FN-förbundet 2003).

Horisontell intertextualitet betyder att en text också är kopplad till texter från andra genrer och verksamheter (Hellspång & Ledin 1997:57). Dessa kan vara antingen öppna eller dolda. De öppna är till exempel anföringar, citat och direkta hänvisningar till andra texter (Hellspång & Ledin 1997:57). Dessa kan man tydligt urskilja i texten. I resolutionen finns det en hel del

öppna hänvisningar till andra texter, till exempel till tidigare resolutioner från FN:s generalförsamling och rapporter, deklamationer och handlingsplaner från FN. Exempel från resolutionen:

Ex. 2   "... de conformidad con *la Declaración de Alma Ata* adoptada el 12 de septiembre de 1978 por la Conferencia Internacional sobre Atención Primaria de Salud ..." (KT, s. 14:16-18).

"... i enlighet med Alma-Ata-deklarationen som antogs den 12 september 1978 av den internationella konferensen om primärvård ..." (MT, s. 13:38-39)

Många av de texter som man hänvisar till i resolutionen kan man dock säga tillhöra samma genre som resolutionen. Den horisontella intertextualiteten kan också vara dold, vilket innebär att den kan vara svåra att se (Hellspong & Ledin 1997:57). Resolutionen kan man anta har en tidigare version, ett resolutionsförslag, eftersom denna resolution är antagen av FN:s generalförsamling. Denna text innehåller säkerligen ändringar i innehållet från det första förslaget. Dessutom bygger antagligen resolutionen på tidigare arbete och undersökningar inom området, som kan innefatta en mängd andra texter. Även lagar och förordningar kan ligga till grund för denna slutliga resolution, om till exempel mänskliga rättigheter.

5.1.3 Kulturkontext

En text och dess situationskontext påverkas dessutom av dess omgivning, dess kulturkontext. Det vill säga "människors sätt att leva och verka inom ett visst område under en viss period" (Hellspong & Ledin 1997:58), detta ger textens dess förutsättningar och kan påverka hur mottagaren uppfattar texten. Kulturkontexten indelas i tre områden: den materiella kulturen, den sociala organisationen och den andliga kulturen (Hellspong & Ledin 1997:58).

Den materiella kulturen innefattar de redskap och tekniker som människor använder i samhället. Ett exempel på ett sådant redskap är dagens e-post och en teknik som används i dag är kopieringstekniken. För att trycka ut resolutionen till pappersform har man till exempel antagligen använt en skrivare och eventuellt en kopiator. För att lägga ut resolutionen på FN:s hemsida har en dator och internet använts.

"Den sociala organisationen är de historiskt framvuxna handlingsmönster som präglar människornas liv i ett visst samhälle" (Hellspong & Ledin 1997:59). Till exempel förutsätter resolutionens uppkomst en organisation och en värld som ansvarar för människors levnads-

standard och situation i samhället, att alla har rätt till de grundläggande mänskliga rättigheterna och friheterna.

Den andliga kulturen innebär attityder, tankesätt och värderingar som förekommer i en social miljö (Hellspong & Ledin 1997:59). Den andliga kultur som tillhör resolutionen kan man säga, som i föregående stycke, har att göra med de mänskliga rättigheterna. De mänskliga rättigheterna är något som inte alltid har varit en självklarhet i samhället, men som i de flesta av dagens samhällen ses som en grundläggande rättighet. Dessutom förutsätter resolutionen attityden att det inte skall ha någon betydelse om man är ung eller vuxen, man eller kvinna man skall ändå ha samma rättigheter.

6. ÖVERSÄTTNINGSKOMMENTAR

Översättningsmetoden, det vill säga det övergripande perspektivet, som har använts under översättningsarbetet är Newmarks kommunikativa översättning. Detta innebär att språket i översättningen i möjligaste mån är anpassad efter målgruppen som i detta fall är allmänheten, såväl unga som gamla. Eftersom den största delen av målgruppen troligtvis är insatt i ämnet som resolutionen handlar om, det vill säga ungdomsfrågor, har inga direkta förklaringar behövt läggas till i översättning för att öka förståelsen. Dock har en del tillägg, av t.ex. ord, för att förtydliga texten gjorts, men inget som ändrar textens innehåll. I exempel 3 nedan har till exempel ”De skall också ges möjligheten” lagts till som en upprepning för att göra meningen tydligare, eftersom den långa spanska meningen har delats upp i två meningar:

Ex. 3   ”Es preciso dar a los jóvenes la oportunidad de obtener capacitación técnica y profesional y de participar en programas de aprendizaje ...” (KT, s. 9;27-29)

”Det är nödvändigt att ge ungdomar möjligheten att få en teknisk vidareutbildning och yrkesutbildning. De skall också ges möjligheten att delta i inlärningsprogram ...” (MT, s. 9:9-11)

Dessutom har en hel del ändringar gjorts på det formella och byråkratiska språket, för att bidra till ett mer begripligt språk och en mer lättläst text. Exempelvis har de flesta substantiveringar, som är vanliga i spanskan, gjorts om till verbkonstruktioner, till exempel:

Ex. 4 ”Se podría considerar *la creación* de programas cooperativos con *participación* de los jóvenes para *la producción y comercialización* de bienes y servicios.” (KT, s. 11:8-10)

”Man skulle kunna undersöka möjligheten *att skapa* kooperativprogram där ungdomar *medverkar* i *att tillverka och saluföra* varor och tjänster.” (MT, s. 10:38-40)

I exempel 4 ovan har alla substantiveringar: ”*la creación*”, ”*participación*”, ”*la producción y comercialización*” översatts med olika verbkonstruktioner. Förutom ”*participación*” som har ersatts med verbformen presens har de övriga ersatts med infinitiv.

Som nämnts tidigare är översättningsmetoden enbart en övergripande bild av en text, för att lösa särskilda problem som uppstår i översättningsprocessen krävs att man dessutom använder sig av olika översättningsstrategier. Nedan kommer en grundligare genomgång av hur de utvalda översättningsstrategierna har använts i översättningsprocessen av resolutionen.

Utöver översättningsstrategierna kommer några andra översättningsproblem som har förekommit tas upp, eftersom de också har varit en viktig del av arbetet med översättningen. De innefattar bland annat substantiveringar, långa meningar och ”*De*”-konstruktioner.

6.1 Översättningsstrategier

Som nämnts tidigare används översättningsstrategierna, till skillnad från översättningsmetoderna, för att lösa översättningsproblem som man stöter på i översättningsprocessen. De strategier som ligger till grund för dessa översättningskommentarer är följande: Ordagrann översättning, naturalisering, synonymer, direktöversättning, transposition, modulation, översättningsbeteckning, reduktion eller expansion, omskrivning (se även avsnitt 4.1.1).

6.1.1 Ordagrann översättning

Ordagrann översättning innebär att man tar hänsyn till målpratets grammatiska struktur och gör översättningen idiomatisk och grammatiskt korrekt. Ordagrann översättning kan göras på allt från ord, fraser till hela meningar. I resolutionen är det oftast inte lämpligt att använda ordagrann översättning. Trots att det i många fall finns en svensk motsvarighet till det spanska ordet eller frasen är det mer korrekt att göra ändringar i måltextern för att få ett korrekt och begripligt språk. Ordagrann översättning tas ändå upp här eftersom det enligt Newmark är den

viktigaste översättningsstrategin i all typ av översättning. Här följer dock ett exempel från resolutionen på en ordagrann översättning:

Ex. 5   ”Los jóvenes de todos los países son a la vez un importante recurso humano para el desarrollo ...” (KT, s. 5:48)

”Ungdomar i alla länder är på samma gång viktiga mänskliga resurser för utvecklingen ...” (MT, s. 5:40)

Som i tidigare exempel av ordagrann översättning har några små ändringar gjorts i exempel 4 för att anpassa översättningen till målspråkets normer och struktur, t.ex. har man tagit bort bestämd form på ”ungdomar” och ”länder” och ”*un importante recurso*” har blivit plural i den svenska översättningen, ”mänskliga resurser”.

6.1.2 Naturalisering

Naturalisering innebär att ett ord från källspråket anpassas till målspråkets uttal och morfologi. Detta sker främst vid geografiska beteckningar i resolutionen. Exempel: *la Declaración de Beijing* (KT, s. 15:12) översätts med ”Pekingdeklarationen” (MT, s. 14:31), *Cairo* (KT, s. 4:48) med ”Kairo” (MT, s. 4:48), *la Declaración de Río* (KT, s. 6:32) med ”Riodeklarationen” (MT, s. 6:23), *la Declaración de Copenhague* (KT, s. 15:11) med ”Köpenhamnsdeklarationen” (MT, s. 14:30), *Río de Janeiro* (KT, s. 6:47) med ”Rio de Janeiro” (MT, s. 6:48) och *América Latina* (KT, s. 12:10) med ”Latinamerika” (MT, s. 11:37). I dessa fall har till exempel accenten på ”*Río*” tagits bort för att anpassa till svenska normer och ”*Copenhague*” har fått den vedertagna svenska formen ”Köpenhamn”. Dessutom har ”*Beijing*” översatts med ”Peking”. Vid kinesiska ortnamn och dylikt finns det två alternativ, antingen kan man använda den så kallade pinyin-stavningen, ”*Beijing*”, av namnet eller så kan man, som i detta fall, använda den mer vedertagna svenska formen ”Peking”, som de flesta känner till. Eftersom detta är en översättning som har anpassats till målgruppen bör därför de vedertagna svenska formerna användas. Att använda den svenska stavningen av namn på städer och liknande är något som man till exempel i Myndigheternas skrivregler förespråkar:

”Om det finns en etablerad svensk form av namn på städer, delstater eller liknande, bör den svenska formen användas: Borgå, Helsingfors, Kalifornien, Köpenhamn osv. För namn transkriberade från kinesiska gäller sedan 1979 den s.k. pinyin-

stavningen (t.ex. Mao Zedong i stället för Mao Tse-tung). Följande namn kan dock fortfarande skrivas enligt den gamla stavningen: Hongkong, Kanton, Peking, Tibet, Yangtsekiang” (Myndigheternas skrivregler 2004, s. 9)

6.1.3 Synonymer

Synonymer innebär att man använder ett ord på målspråket som nära motsvarar ordet som används i källtexten. Exempel på synonymer från resolutionen är att ”främlingsfientlighet” (MT, s. 20:44) används i stället för ”xenofobi” när man översätter spanskans *xenofobia* (KT, s. 22:4). Trots att ”xenofobi” är en term som används i svenskan, är det i detta fall bättre att använda den mer allmänna termen, men nära synonymen, ”främlingsfientlighet”. Spanskans *alfabetización* (KT, s. 29:8) har i stället för att översättas till ”alfabetisering” blivit ”läs- och skrivkunnighet” (MT, s.27:26), *medidas catalizadoras* (KT, s. 31:18-19) har översatts med ”drivande åtgärder” (MT, s. 29:28) i stället för ”katalytiska åtgärder”. Anledningen till att dessa val har gjorts är att översättningen är målspråksinriktad och riktar sig till allmänheten som med större sannolikhet vet vad t.ex. ”främlingsfientlighet” är än ”xenofobi”.

Ett annat exempel på där man har använt en synonym i översättning är ”invandrare” (MT, s. 3:17) i stället för ”immigrant och emigrant”, eller ”invandrare och utvandrare”, för spanskans *migrantes* (KT, s. 3:19), trots att dessa ord faktiskt finns på svenska. Anledningen till att ”invandrare” används beror på att man i resolutionen inte menar både ”invandrare och utvandrare” och därför är det lämpligare att enbart använda ”invandrare”. Dessutom är ”invandrare” ett bättre val än ”immigrant” eftersom målgruppen är allmänheten och ”invandrare” är ett ord som används oftare än ”immigrant”.

6.1.4 Transposition

Transposition innebär att man ändrar grammatiken från källspråket till målspråket (Newmark 1988:85).

I texten förekommer flera exempel där översättningsstrategin Transposition används. De vanligaste ändringarna i resolutionen rör adjektivets placering och grammatiska ändringar, till exempel använder man konjunktiv och gerundium ofta i spanskan. Eftersom man i svenskan inte använder dessa grammatiska former måste de ändras i måltexten.

Det finns flera exempel på när adjektivet byter plats i översättningen. Vanligen är adjektivet placerat efter substantivet i källspråket, medan man i målspråket, svenskan, placerar adjektivet före substantivet. Exempel: *la educación permanente* (KT, s. 8:4) översätts med

”livslångt lärande” (MT, s. 7:39) och *sociedades multiétnicas y pluriculturales* (KT, s.8:29-30) översätts med ”multietniska och mångkulturella samhällen” (MT, s. 8:13-14). I båda dessa fall har adjektiven bytt plats från att stå efter substantiven i de båda spanska fraserna till att stå före substantivet i de svenska fraserna.

Något som också förekommer ofta i den spanska resolutionen är användningen av de grammatiska formerna konjunktiv och gerundium. I svenska använder man inte dessa former och för att anpassa översättningen till de svenska normerna bör dessa former ändras på något sätt. Det vanligaste i resolutionen är att antingen använda presens eller infinitiv i stället, det förekommer också fall där konjunktiv har ersatts av till exempel perfektum. Nedan följer ett exempel där konjunktiv i två fall har översatts med presens och i två andra fall med infinitiv:

Ex. 6   ”Se invita al Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente a que, en cooperación con los gobiernos y las organizaciones juveniles no gubernamentales, *intensifique* la preparación de material informativo en que *se expliquen* la dimensión mundial, los orígenes y los efectos interrelacionados de la degradación del medio ambiente, y *se describa* el resultado de las iniciativas tomadas en los países en desarrollo y desarrollados, así como en los países con economías en transición. Se pide al Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente que *prosiga* sus esfuerzos encaminados a difundir e intercambiar información entre las organizaciones juveniles.” (KT, s.17:38-44)

” FN:s miljöprogram uppmanas *att*, i samarbete med regeringar och icke-statliga ungdomsorganisationer, *öka* produktionen av informationsmaterial som *visar* den globala dimensionen, hur miljöförstöringen började och påvisar det inbördes sambandet mellan effekterna av miljöförstöring, och man *beskriver* resultatet av de initiativ som tagits i utvecklingsländer, industriländer, och länder med övergångsekonomier. FN:s miljöprogram uppmanas *att fortsätta* sina ansträngningar som går ut på att sprida och utbyta information mellan ungdomsorganisationer.” (MT, s. 16:44 – s. 17:3)

I exempel 6 har den första konjunktiven och den sista översatts med infinitiv: ”*intensifique*” har översatts med infinitiven ”att öka” och ”*prosiga*” har översatts med ”att fortsätta”. De två övriga konjunktiven som förekommer: ”*se expliquen*” och ”*se describa*” har båda översatts med presensformer: ”visar” respektive ”beskriver”. Konjunktiven är en mycket vanlig grammatisk form i spanskan men inte alls i svenskan och bör därför alltid ersättas av en annan grammatisk form.

En annan vanlig grammatisk form i spanskan är gerundium. Gerundium är inget som man använder i svenska texter. Därför har man även behövt ersätta dessa former med andra grammatiska strukturer på svenska. I resolutionen ersätts gerundium oftast med presens eller ”genom” plus infinitiv. I detta första exempel har gerundium i den spanska frasen ersatts av presens i den svenska översättningen:

Ex. 7   ”Esos fenómenos, entre otros, están *contribuyendo* a ...” (KT, s. 4:5)

”Dessa företeelser, bland andra, *leder* generellt till att ...” (MT, s. 4:1)

Nästa grammatiska struktur som också ofta ersätter gerundium i översättningen är ”genom” plus infinitiv, som i följande exempel:

Ex. 8   ”... pueden impulsar la aplicación del Programa de Acción *fomentando* la participación de los jóvenes en ...” (KT, s.32:10-11)

”... kan gynna tillämpningen av handlingsprogrammet *genom att understödja* att ungdomar medverkar i ...” (MT, s. 30:20-21)

Utöver de två vanligaste ändringarna, presens och ”genom” plus infinitiv, förekommer också fall där gerundium har översatts med enbart infinitiv, som i exempel 9 nedan:

Ex. 9   ”Incumbe a la Comisión continuar *promoviendo* el diálogo sobre la adopción de políticas relativas a la juventud ...” (KT, s. 28:9-10)

”Det åligger kommissionen att fortsätta *att främja* dialogen om ungdomspolitikens genomförande ...” (MT, s. 26:32-33)

6.1.5 Modulation

Vid översättningsstrategin Modulation ges viss information i källtexten från ett annat perspektiv i måltexten. Detta sker till exempel när en negerande sats blir positiv eller vice versa. Det finns några få fall på denna typ av översättningsstrategi i resolutionen. Exempel:

Ex. 10 "La mala salud se debe muchas veces a la falta de *un medio saludable* y de sistemas de apoyo para promover conductas saludables en la vida diaria, a la falta de información y a servicios de salud insuficientes o inadecuados." (KT, s.13:41-44)

"Dålig hälsa beror ofta på *en ohälsosam miljö* och bristen på stödsystem för att främja hälsosamma beteenden i vardagslivet, på bristen på information och otillräcklig och olämplig hälsovård." (MT, s. 13:15-17)

I exempel 10 har det positiva "*un medio saludable*" översatts med den negativa formen "en ohälsosam miljö" på svenska. Ett annat exempel på samma ändring är:

Ex. 11 "El Programa de Acción *permite* la incorporación de las nuevas prioridades que puedan identificarse en el futuro." (KT, s. 7:23-24)

"FN:s handlingsprogram *utesluter inte* nya prioriteringar som kan komma att identifieras i framtiden." (MT, s. 7:11-12)

Här, i exempel 11, har "*permite*" ersatts med "utesluter inte", där man i den svenska formen har lagt till det negativa "inte".

6.1.6 Översättningsbeteckning

Översättningsbeteckning innebär till exempel att man i de fall där det inte redan existerar en vedertagen term på målspråket gör en ny term för en institution. I översättningen finns det endast två exempel på detta, där det i båda fallen har gjorts en mer eller mindre ordagrann översättning från spanskan. Exempel: *Comité para la Promoción de la Acción Cooperativa* (KT, s. 11:11) har översatts med "Kommittén för främjande av kooperativa åtgärder" (MT, s. 10:41) och *el Departamento de Coordinación de Políticas y de Desarrollo Sostenible de la Secretaría* (KT, s. 29:6-7) har översatts med "FN-sekretariatets avdelning för politisk samordning och hållbar utveckling" (MT, s. 27:24-25). Man har dock gjort några nödvändiga anpassningar till den svenska strukturen, i det andra exemplet har man ändrat ordföljden t.ex.: "FN-sekretariatet" har satts i början av frasen i stället för i slutet som i den spanska frasen, dessutom har "FN" lagts till för att göra frasen tydligare.

6.1.7 Reduktion eller expansion

Reduktion eller expansion betyder att man antingen tar bort något som kan vara onödigt eller gör ett tillägg i översättningen. Till exempel krävs ett tillägg av ”området” i översättningen av *el Pacífico* (KT, s. 12:10) till ”Stillahavsområdet” (MT, s. 11:36-37) för att göra det acceptabelt och förståeligt på svenska. Nedan följer ytterligare ett exempel där man har gjort ett tillägg:

Ex. 12   ”El hambre se debe a muchos factores: mala gestión de la producción y la distribución ...” (KT, s. 12:26-27)

”Svält beror på många faktorer: dålig hantering av produktionen och distributionen av livsmedel ...” (MT, s. 10:610-11)

I exempel 12 har man gjort ett tillägg i form av ”av livsmedel” för att förtydliga att det produktionen och distributionen rör är just ”livsmedel” och inget annat.

Något som också förekommer i översättningen av resolutionen är reduktion, det vill säga att man har tagit bort någonting som kan tyckas vara onödigt på målspråket. I resolutionen är det till exempel vanligt att onödiga synonymer utelämnas, som i följande exempel:

Ex. 13   ”... a su examen y evaluación periódica y a la formulación de opciones para alcanzar sus *metas* y *objetivos*.” (KT, s. 31:49-50)

”... bidra till att regelbundet granska och utvärdera det och till att formulera valmöjligheter för att uppnå dess *mål* (...).” (MT, s. 30:8-9)

I exempel 13 har ”*objetivos*” utelämnats i översättningen, eftersom dess översättning också kan vara ”mål”, som översättningen av ”*metas*”, eller synonymer som ”syfte” och ”ändamål”. Ett annat exempel där man har gjort en reduktion är:

Ex. 14   ”A tal fin, las partes interesadas tal vez deseen examinar la posibilidad de establecer un órgano consultivo provisional a un nivel apropiado para *encargarse de* examinar la aplicación del mandato del Fondo, sus prioridades y la manera de fortalecer su capacidad.” (KT, s. 31:27-30)

”För detta ändamål kanske de berörda parterna vill undersöka möjligheten att upprätta ett tillfälligt rådgivande organ på en lämplig nivå för att granska tillämpningen av fondens direktiv och dess prioriteringar och sätt att förstärka dess kapacitet.” (MT, s. 29:36-39)

I detta fall, exempel 14, har inte en synonym utelämnats utan ett onödigt verb ”*encargarse de*”, som betyder ”ta hand om” på svenska. Detta verb fyller ingen direkt funktion i översättningen, texten blir inte tydligare av att ha med detta verb, så därför kan man utelämna det.

Ytterligare ett exempel där både ett tillägg har gjorts och där man har utelämnat ett ord är exempel 15:

Ex. 15   ”Se exhorta a los centros e institutos de investigación internacionales, regionales y nacionales que se ocupan de la juventud a que consideren la posibilidad de establecer relaciones de cooperación con las Naciones Unidas para *lograr* la creación de vínculos efectivos entre la aplicación del Programa de Acción y la investigación y los estudios pertinentes.” (KT, s.29:50 – s. 30:4)

”De internationella, regionala och nationella forskningscentrumen och institutionerna som har hand om ungdoms*frågor* uppmanas att undersöka möjligheten att upprätta samarbetsrelationer med FN för att skapa effektiva förbindelser mellan tillämpningen av handlingsprogrammet och relevant forskning och studier.” (MT, s. 28:18)

I exempel 15 har man lagt till ”frågor” till ”ungdoms-” för att göra texten mer förståelig och korrekt. Dessutom har man utelämnat ”*lograr*” (sv. ”att lyckas”) eftersom detta inte gör meningen tydligare i den svenska översättningen och för att göra så att texten flyter bättre, eftersom man i annat fall skulle vara tvungen att använda verb och en substantivering alternativt ha två verbkonstruktioner i följd vilket också gör texten krångligare.

6.1.8 Omskrivning

Omskrivning innebär att man anpassar måltexten till målspråkets struktur och därför gör en ändring i översättningen. Exempel:

Ex. 16 "A un entorno físico y social que promueva la buena salud y la protección contra las enfermedades y las adicciones y *que esté libre de todo tipo de violencia*" (KT, s. 2:46-47).

"En fysisk och social miljö som främjar god hälsa och som skyddar mot sjukdomar och missbruk och *där våld inte förekommer*" (MT, s. 2:44-45).

I exempel 16 har bland annat konjunktiven och adjektivet "*esté libre*" översatts med presens "inte förekommer", och dessutom som nämnts tidigare har en perspektivändring skett från positiv till negativ. Dessutom har "*de todo tipo*" utelämnats och i stället förekommer enbart "våld", vilket är berättigat eftersom "alla former av" skulle vara ett onödigt tillägg i den svenska översättningen. Ytterligare ett exempel på omskrivning är:

Ex. 17 "Muchos países en desarrollo también están experimentando tasas sin precedentes de *migración de jóvenes de las zonas rurales a las zonas urbanas*." (KT, s. 5:34-35)

"I många utvecklingsländer *flyttar* också fler ungdomar än någonsin *från landsbygden till städerna*." (MT, s. 5:27-28)

I exempel 17 har substantiveringen "*migración*" översatts med verbet "flyttar från" för att göra den svenska meningen mer lättläst. "*las zonas rurales*" och "*las zonas urbanas*" har ersatts med "landsbygden" respektive "städerna" eftersom att skriva "de rurala och urbana områdena" på svenska skulle låta krystat och dessutom är de inte vedertagna former.

6.2 Andra översättningsproblem

Utöver de problem som tas upp under rubrik 6.1 Översättningsstrategier finns det ytterligare några problem som har uppkommit under översättningsarbetet. Dessa innefattar vad man gör med substantiveringar, hur man hanterar långa meningar, hur man översätter spanskans "De"-konstruktioner och när man ska använda liten respektive stor begynnelsebokstav.

6.2.1 Substantiveringar

Den så kallade substantivsjukan är vanlig i spanskan. Substantivsjukan innebär att man i stället för att använda verbkonstruktioner använder sig av verbalsubstantiv, även kallad substantivering. I svenskan blir en text full av verbalsubstantiv tung att läsa och får texten att

flyta sämre. I EU:s text *Tala för att tolkas. Skriva för att översättas.* (2001) säger man detta om substantiveringar:

”Med substantivsjuka menas att en text innehåller alltför många substantiv som bildats av verb (t.ex. ’forskning’ av ’forska’). Dessa substantiv kombineras då vanligtvis med ett innehållslöst verb (’bedriva forskning’). Med många substantiveringar blir texten tung och odynamisk. Det är visserligen inte svårt för översättaren att överföra substantiveringarna till andra språk, men översättningen blir då lika tung som originalet.” (Tala för att tolkas. Skriva för att översättas. 2001:24)

Ofta används verbalsubstantiv när man inte vill definiera tiden för det som sker och vilka de inblandade parterna är, användningen av verbalsubstantiv gör dock ofta texten abstrakt (Hellspong & Ledin 1997:68). Enligt Hellspong & Ledin är ”verbalsubstantiv (...) typiska för den byråkratiska koden, som dras till det allmänna och opersonliga” (Hellspong & Ledin 1997:68). Trots att resolutionen är en byråkratisk text bör man ändå i den svenska översättningen undvika att använda verbalsubstantiv av anledningen att texten blir svårare att läsa, och eftersom översättningen av resolutionen riktar sig till allmänheten vill man i möjligaste mån undvika en krånglig och svårläst text.

För att undvika att använda substantiveringar har man i resolutionen i de flesta fall översatt substantiveringar med verb. Vissa fall av substantiveringar förekommer dock i den svenska översättningen. Men de förekommer inte alls i lika hög grad som i den spanska texten, vilket innebär att eftersom det är såpass få substantiveringar som förekommer blir inte texten så tung att läsa. Exempel 18 på substantiveringar:

Ex. 18   ”Las reuniones regionales intergubernamentales de ministros de la juventud, en colaboración con las comisiones regionales correspondientes de las Naciones Unidas y las organizaciones regionales juveniles no gubernamentales, pueden contribuir especialmente a *la formulación, ejecución, coordinación y evaluación* de la labor regional, incluida *la supervisión* periódica de los programas regionales para la juventud.” (KT, s. 27:25-29)

”De mellanstatliga regionala ministermötena kan, i samarbete med FN:s regionala kommissioner och de icke-statliga regionala ungdomsorganisationerna, särskilt bidra med *att formulera, genomföra, samordna och utvärdera* det regionala arbetet, och dessutom periodvis *övervaka* de regionala ungdomsprogrammen.” (MT, s. 26:1-4)

I exempel 18 ovan har de fem verbalsubstantiven, ”*la formulación*”, ”*ejecución*”, ”*coordinación*”, ”*evaluación*” och ”*la supervisión*” översatts med infinitiv. I resolutionen har de flesta substantiveringar översatts med just infinitiv, men det förekommer också andra verbkonstruktioner, t.ex. är presens ganska vanligt. Exempel på där verbalsubstantiv har översatts med presens:

Ex. 19   ”Los gobiernos deberían promover *la preparación* por particulares y organizaciones juveniles de proyectos de salud para los jóvenes que no asisten a la escuela o que han completado la enseñanza primaria ...” (KT, s.16:46-47 – s. 17:1)

”Regeringar skall främja att privatpersoner och ungdomsorganisationer *anordnar* hälsoprojekt för ungdomar som inte närvarar i skolan eller som har avslutat grundskolan ...” (MT, s. 16:9-10)

I exempel 19 har verbalsubstantivet ”*la preparación*” översatts med presens, ”*anordnar*”, vilket, utöver att översätta med infinitiv, är en vanligt förekommande form som brukar ersätta verbalsubstantiv.

6.2.2 Långa meningar

I alla typer av byråkratiska texter och myndighetstexter på spanska, och även på svenska ibland, är det mycket vanligt med överlånga meningar. Överlånga meningar har samma tendens som substantiveringar att göra texter jobbiga att läsa och får inte texten att flyta på lika smidigt, eftersom man i mitten av meningen kanske har glömt bort vad det stod i början. I EU:s skrift *How to write clearly* (1998), som tillkommit efter EU:s översättningstjänsts klar-språkskampanj ”Fight the fog” säger man att en mening skall innehålla omkring 20 ord. I den spanska resolutionen finns det många exempel på överlånga meningar. I de flesta fall har problemet lösts genom att dela upp meningen i en eller flera kortare meningar. Exempel:

Ex. 20   ”Los jóvenes son a la vez agentes, beneficiarios y víctimas de los grandes cambios en la sociedad y por lo general se enfrentan a una paradoja: pueden tratar de integrarse en el orden existente o servir como fuerza para la transformación de ese orden.” (KT, s. 2:8-10)

”Ungdomar är på samma gång aktörer, förmånstagare och offer för de stora förändringarna i samhället. De står i allmänhet inför en paradox: antingen kan de försöka att delta i den befintliga ordningen eller arbeta för att förändra denna ordning.” (MT, s.1:8-11)

I exempel 20 ovan består den spanska meningen av 44 ord, eftersom detta är mer än dubbelt så mycket som man i *How to write clearly* (1998) förespråkar har denna mening delats upp i två lite kortare meningar på svenska. Den första meningen består endast av 15 ord och den andra av 24. Detta gör texten enklare att följa. Man har inte behövt göra något tillägg heller för att förtydliga innehållet, vilket i många fall kan behövas. Nästa exempel:

Ex. 21   ”Todos los Estados deberían tomar todas las medidas necesarias para eliminar todas las formas de discriminación contra las niñas y las jóvenes y suprimir todos los obstáculos a la igualdad entre los géneros y al progreso y la promoción de las mujeres y deberían garantizar a las niñas y las jóvenes un acceso pleno e igual a la educación y el empleo.” (KT, s. 4:21-24)

”Alla stater skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att undanröja alla former av diskriminering av flickor och unga kvinnor och undanröja alla hinder för jämställdhet mellan könen. De skall vidta alla åtgärder för kvinnors utveckling och avancemang. De skall dessutom garantera flickor och unga kvinnor fullständig och lika tillgång till utbildning och sysselsättning.” (MT, s. 4:17-20)

I exempel 21 har den långa spanska meningen som består av 62 ord, vilket är tredubbelt så mycket som de 20 som det bör vara, delats upp i tre meningar för att göra texten lättare att följa. De svenska meningarna är 27, 10 respektive 16 ord långa, vilket är bättre och underlättar läsningen av texten. Här har det dock varit nödvändigt med vissa tillägg. I mening två upprepar man ”De skall vidta alla åtgärder för” så att man skall förstå meningen. I mening tre har ”dessutom” tillkommit för att göra meningen tydligare.

6.2.3 ”De”-konstruktioner

Ytterligare ett exempel på något som är ett vanligt problem som man stöter på när man översätter texter från spanska till svenska är spankas uttryck för tillhörighet ”De”-konstruktioner. I svenskan motsvarar detta främst genitiv, men kan också ersättas av andra former som man kan uttrycka tillhörighet på, t.ex. genom prepositioner som i följande

exempel: "la llave *de* la casa" översätts med "nyckeln *till* huset". Eftersom tillhörighet vanligtvis ersätts med genitiv-s är detta vanligast i översättningen av resolutionen också. Tre andra relativt vanligt förekommande översättningar av "De"-konstruktionen i resolutionen är sammansatta ord, som antingen fogas ihop med -s eller som fogas ihop utan -s, och konstruktioner med prepositionen "för". Ett exempel med genitiv-s är:

Ex. 22 "Cada gobierno tiene la responsabilidad ineludible de promover *la toma de conciencia del público* y de movilizar los recursos y canales necesarios." (KT, s. 14:11-12)

"Varje regering har ett ofrånkomligt ansvar öka *allmänhetens medvetenhet* och att mobilisera de resurser och medel som krävs." (MT, s. 13:33-34)

I exempel 22 ovan har "*del público*" översätts med "allmänhetens", alltså har ett genitiv-s tillkommit vid den svenska översättningen.

Enligt Myndigheternas skrivregler (2004) kan man även vid initialförkortningar använda genitiv: "Vid initialförkortningar anges genitiv med kolon och -s: LO:s ordförande, OECD:s rapport, SJ:s personal" (Myndigheternas skrivregler, 2004:15). Exempel på detta finner vi också i texten, till exempel översätts *la Conferencia de las Naciones Unidas sobre el Medio Ambiente y el Desarrollo* (KT, s. 18:17-18) med "FN:s konferens om miljö och utveckling" (MT, s. 17:21).

Det andra tillvägagångssättet, som nämns ovan, med vilket man kan översätta en "De"-konstruktion är att göra om frasen till ett sammansatt substantiv. Här finns det två alternativ, antingen att göra en sammansättning som fogas ihop med -s eller en sammansättning som fogas ihop utan -s. Så här säger Myndigheternas skrivregler om sammansatta substantiv:

"Vi har i vårt språk sammansättningar som fogas ihop utan -s, t.ex. *arvskifte, daghem, årtionde, morgontidning*, eller med -s, t.ex. *arvsfond, dagsverke, årstid, kvällstidning*. Äldre sätt att foga samman orden lever kvar i ord som *arvegods, byalag, hälsovård, tideräkning, varulager* och många andra. S:et (eller vokalen) kallas fobokstav. Den del som står före fogen kallas förled och den som står efter efterled" (Myndigheternas skrivregler, 2004:18).

I översättningen av resolutionen är sammansättningar med fobokstav vanligast. Exempel:

Ex. 23 "En el caso de las jóvenes en general, el matrimonio y la maternidad prematuros pueden menoscabar gravemente sus *oportunidades de educación y empleo ...*" (KT, s. 15:31-33)

"För unga kvinnor i allmänhet kan för tidiga äktenskap och för tidigt moderskap allvarligt påverka deras *utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter ...*" (MT, s. 14:48-49)

I exempel 23 återfinns egentligen två exempel där "De"-konstruktion har översatts med ett sammansatt ord som fogats samman med -s: "*oportunidades de educación*" och "*oportunidades de empleo*" med översättningarna: "utbildningsmöjligheter" respektive "sysselsättningsmöjligheter".

Det finns också en hel del "De"-konstruktioner som har ersatts med sammansatta ord utan fogebokstaven -s. Bland annat återfinns ordet "hälsovård" (MT, s. 13:17), som översättning på spanskans *servicios de salud* (KT, s. 13:43), som nämns i utdraget från Myndigheternas skrivregler ovan, där fogebokstaven är en vokal i stället för s:et, vilket är ett äldre sätt att skriva ordet på. Några andra exempel är: *los programas de pasantías* (KT, s. 10:18) som har översatts med "praktikprogram" (MT, s. 9:48), *las tasas de natalidad* (KT, s. 5:43) som har översatts med "födelsealen" (MT, s. 5:35) och *la libertad de expresión* (KT, s. 18:26) som har översatts med "yttrandefriheten" (MT, s. 17:29).

Det tredje sättet som man har översatt "De"-konstruktioner med i översättningen av resolutionen är att använda sig av prepositionen "för". Exempel 24:

Ex. 24 "Además, deberían establecerse *programas de cooperación internacional* entre organizaciones juveniles de países desarrollados y en desarrollo..." (KT, s. 11:36-37)

"De skall dessutom upprätta *program för internationellt samarbete* mellan ungdomsorganisationer i industriländer och utvecklingsländer ..." (MT, s. 11:15-17)

Exempel 24 ovan är ett av de fall där "De"-konstruktionen har ersatts av ett "för". "*Programas de cooperación internacional*" har följaktligen blivit "program för internationellt samarbete", eftersom det inte går att göra ett sammansatt ord eller använda genitiv-s.

6.2.4 Liten eller stor begynnelsebokstav

Här kommer en förklaring till hur liten respektive stor begynnelsebokstav har använts i översättningen av resolutionen, eftersom detta ibland kan vålla problem vid översättning från spanska där stora begynnelsebokstäver på till exempel resolutioner, konferenser, organisationer och dylikt är vanligt förekommande.

I Statsrådsberedningens häfte Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet (2005) säger man så här om liten och stor begynnelsebokstav på exempelvis fördrag:

”De fullständiga namnen på fördragen skrivs med liten begynnelsebokstav. (Detta är en avvikelse från rekommendationen i avsnitt 5.6.1 i Myndigheternas skrivregler, som kommer att ändras i nästa upplaga.) Även konventioner, avtal och rättsakter skrivs med liten begynnelsebokstav. Om namnet på fördrag, konventioner etc. inleds med ett egennamn eller en förkortning skrivs det dock med stor begynnelsebokstav: Nicefördraget, EU-fördraget, Europarådets konvention mot dopning” (Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet 2005:14).

I resolutionen förekommer många namn på resolutioner, dokument och konferenser där antingen enbart första ordet skrivs med stor begynnelsebokstav eller där alla ord, förutom prepositioner och dylikt, skrivs med stor begynnelsebokstav i den spanska texten. Ett exempel är namnet på det handlingsprogram som resolutionen handlar om: *el Programa de Acción Mundial para los Jóvenes* (KT, s. 4:10-11) som har översatts med ”handlingsprogrammet för unga” (MT, s. 4:6). I spanskan har man här stor begynnelsebokstav på alla de ord som inte är preposition eller bestämd artikel. I den svenska översättningen har alla stora begynnelsebokstäver byts ut mot liten begynnelsebokstav.

Däremot har man, som Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet (2005) förespråkar, behållit stor begynnelsebokstav vid namn på exempelvis deklARATIONER som inleds med egennamn: *la Declaración de Copenhague* (KT, s. 15:11) har översatts med ”Köpenhamnsdeklarationen” (MT, s. 14:30), eller en förkortning: *el Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente* (KT, s. 29:9-10) har översatts med ”FN:s miljöprogram” (MT, s. 27:27).

Enligt Myndigheternas skrivregler (2004) skall liten begynnelsebokstav användas i ”namn på avdelningar och enheter inom myndigheter m.fl.: driftsavdelningen, informationsbyrån, institutionen för lingvistik, internationella sekretariatet, konstitutionsutskottet ...” (Myndigheternas skrivregler 2004:39). Ett exempel på ett sådant fall i översättningen är där *la División de Estadística* (KT, s. 29:3-4) har översatts med ”statistikavdelningen” (MT, s. 27:22).

Namn på centrala verk och andra myndigheter skall skrivas med stor begynnelsebokstav, såväl enordiga som flerordiga namn, som till exempel: Regeringskansliet, Socialstyrelsen och Högsta domstol (Myndigheterna skrivregler 2004:38). I översättningen kan följande namn på organisation anses tillhöra denna kategori: *la Organización Internacional del Trabajo* (KT, s. 10:34) som har översatts med "Internationella arbetsorganisationen" (MT, s. 10:12), som är ett exempel på ett flerordigt namn.

Ett annat exempel där man kan välja om man skall använda gemener eller versaler är vid översättningen av initialförkortningarna *SIDA* (KT, s. 3:34) och *VIH* (KT, s. 3:34), som har översatts med "aids" (MT, s. 3:32) respektive "hiv" (MT, s. 3:32). Enligt Myndigheternas skrivregler (2004) kan vissa förkortningar skrivas med antingen gemener eller versaler. Den allmänna regeln är att ord och uttryck som är namn kan förkortas och skrivas med gemener, men det finns även ord som inte är namn med vilka man kan göra detta:

"Även vissa ord och uttryck som inte är namn kan förkortas. När en sådan förkortning har blivit vanlig och välkänd skrivs den ofta med små bokstäver, särskilt när förkortningen uttalas som ord: **aids, damp, hiv, laser, radar, prao, sars, teko**, men även allt oftare när den uttalas bokstav för bokstav: **adhd, cd, dvd, gd, mc, pc, sfi, sms, tv, vd**. (Myndigheternas skrivregler 2004:56)"

I resolutionen har man valt att skriva dessa initialförkortningar med gemener eftersom de uttalas som ord, vilket också sägs i citatet ur Myndigheternas skrivregler ovan.

7. AVSLUTNING

Syftet med uppsatsen har varit att göra en översättning av FN:s generalförsamlings resolution om ett handlingsprogram för unga. I översättningen skulle jag delvis försöka låta översättningen ligga relativt nära källtexten i innehåll. Eftersom jag utifrån Newmarks översättningsmetod Kommunikativ översättning har gjort en målspråksinriktad översättning har översättningen anpassats till dess målgrupp, i detta fall allmänheten, som kräver en mer lättläst och begripligare text.

De slutsatser jag kan dra från översättningen av min källtext är att det i många fall är nödvändigt att göra ändringar på den grammatiska strukturen och att göra texten mer målspråkanpassad för att den skall vara godtagbar ur målgruppens perspektiv, till exempel genom att använda mer vedertagna former av ord och genom att göra vissa tillägg för att förtydliga innebörden.

I översättningskommentaren tar jag upp vad jag har gjort. Bland annat har jag varit tvungen att göra vissa ändringar i grammatiken, som att byta ut verbalsubstantiv mot verbkonstruktioner och göra långa meningar kortare. Dessutom har jag varit tvungen att ändra på grammatiska former som konjunktiv och gerundium till t.ex. presens och infinitiv, eftersom konjunktiv och gerundium inte används lika mycket i svenskan som i spanskan.

Förutom att göra ändringar i grammatiken har jag även gjort vissa ändringar beträffande till exempel geografiska beteckningar, som har fått svenska namn, använt mer allmänt vedertagna ord, bytt ut stora begynnelsebokstäver mot små bokstäver, gjort tillägg och utelämnanden för att förtydliga eller som bidrar till att texten flyter på bättre.

Eftersom resolutionen ingår i genren byråkratisk text och myndighetstext har det inte alltid varit möjligt att göra ändringar för att göra texten tydligare. Sådana här texter är skrivna på ett visst sätt och ibland måste man följa originalets meningsbyggnad och andra utmärkande egenskaper.

8. RESUMEN EN CASTELLANO

Esta tesis es el trabajo final para la obtención del título de licenciatura en traducción en el Instituto de Traductores e Intérpretes, TÖI, de la Universidad de Estocolmo.

El propósito del presente trabajo ha sido hacer una traducción de una resolución de la Asamblea General de las Naciones Unidas con la meta de producir un texto en sueco que es inteligible y aceptable para el lector sueco. La tesis también consiste de un comentario de la traducción, para enseñar los problemas que han surgido durante el trabajo con la traducción.

El texto que ha sido traducido en la tesis es la resolución de la Asamblea General de 1995 sobre el Programa de Acción Mundial para los Jóvenes hasta el año 2000 y años subsiguientes. La resolución toca un tema siempre actual: la situación de los jóvenes en la sociedad. En la resolución diferentes esferas prioritarias donde hay problemas están explicadas y en las cuales se tienen que tomar medidas. Se explica qué medidas se pueden tomar y cómo se pueden realizar en un plano nacional y con la cooperación regional y internacional. Las esferas prioritarias son: la educación, el empleo, el hambre y la pobreza, la salud, el medio ambiente, el uso indebido de drogas, la delincuencia juvenil, las actividades recreativas, las niñas y los jóvenes y la plena y efectiva participación de los jóvenes en la vida de la sociedad y en la adopción de decisiones.

Para poder hacer una traducción inteligible para el lector es necesario definir cuales forman parte del grupo que van a leer la traducción. Ya que la resolución sobre el Programa de Acción Mundial para los Jóvenes es uno de los documentos más importantes de las Naciones Unidas una traducción de la resolución debe existir. Los lectores de la traducción de la resolución son sobre todo los jóvenes que no entienden español o los otros lenguajes oficiales de las Naciones Unidas. Pero la traducción es también un servicio a todos los ciudadanos que sean interesados en la esfera de la juventud.

Antes de comenzar la traducción presentaremos el un análisis del texto original para que se entienda el contexto en el que aparece el texto. En el análisis los contextos analizados son: el contexto de la situación, el contexto intertextual y el contexto cultural. El contexto de la situación incluye el campo de acción, que para la resolución es las Naciones Unidas, los participantes, incluidos los destinatarios y los emisores, este contexto también incluye los medios de comunicación. El contexto intertextual implica que el texto analizado recrea, presta, reconstruye, replica y hace referencia a otros textos. Por último, el contexto cultural

significa que un texto está influido por su entorno, quiere decir cómo vive la gente y cómo actúa en una esfera especial y durante un período particular.

Aparte de lo ya mencionado hemos considerado el método de Peter Newmark: *Traducción comunicativa* (Newmark 1988:47) para el trabajo con la traducción. Este método de traducción está orientado hacia el texto y la lengua meta y la inteligibilidad del texto para el lector es lo más importante, que también es uno de los propósitos con esta tesis. Además de ese método se ha reflejado sobre unas estrategias de traducción que Newmark explica. Las estrategias usadas son entre otros: la traducción literal, la naturalización, los sinónimos, la modulación, la paráfrasis, la reducción y la expansión. Estas estrategias también han sido la base para los comentarios.

El problema que ha surgido durante el proceso de traducción ha sido trasladar un lenguaje formal a un lenguaje que es aceptable para los lectores del texto sueco. Entre los problemas notamos frases muy largas, que han sido acortadas, y la gran existencia de nominalizaciones verbales, las cuales han sido sustituidos por verbos. También unas formas verbales que no se usan tan frecuentemente en sueco como en español han sido sustituidos por formas verbales más corrientes en sueco, por ejemplo se usa el gerundio y el subjuntivo frecuentemente en español y estos han sido sustituidos por infinitivo, el presente y otras formas verbales. Aparte de estos problemas también cabe mencionar la traducción de los frases con "De" y la exclusión de unos sinónimos innecesarios y a veces ha sido necesario hacer un suplemento para aumentar la comprensión.

9. KÄLLFÖRTECKNING

9.1 Referenser

9.1.1 Källtext

FN:s generalförsamling, 1995: *Resolución de la Asamblea General sobre el Programa de Acción Mundial para los Jóvenes hasta el año 2000 y años subsiguientes (A/RES/50/81)*.

Finns att hämta på:

<http://www.un.org/esa/socdev/unyin/spanish/library.htm#resolutions> (2007-05-01)

9.1.2 Skrivna källor

Ehrenberg-Sundin, Barbro & Rydell, Charlotte, 2001: *Tala för att tolkas. Skriva för att översättas*.

Europeiska kommissionen, 1998: *How to write clearly*. Skrift utgiven av Europeiska kommissionens översättningstjänst. Hämtad 2007-02-15 från:

http://ec.europa.eu/translation/writing/clear_writing/fight_the_fog_en.pdf

Hellspong, Lennart, 2001: *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur

Hellspong, Lennart & Ledin, Per, 1997: *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*.

Lund: Studentlitteratur

Newmark, Peter, 1988: *A Textbook of Translation*. Hemel Hempstead: Prentice-Hall International

Statsrådberedningen, 2004: *Myndigheternas skrivregler*. Sjätte utökade upplagan.

Hämtad 2007-02-15 från:

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/253/a/33329;jsessionid=aw57Ejlk7xK>

Statsrådsberedningen, 2005: *Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet*.

Hämtad 2007-02-18 från:

http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/3495;jsessionid=aJGD_9gBNdv4

9.1.3 Elektroniska källor

Nationalencyklopedin 2007: FN. Hämtad 2007-04-03 från:

http://www04.sub.su.se:2068/jsp/search/article.jsp?i_art_id=172227&i_word=fn

Svenska FN-förbundet 2003: Att skriva en resolution. Hämtad 2007-04-04 från:
<http://www.fnforbundet.se/page.asp?nodeid=456&iLev=1&iHasChild=0&newsid=456&faqid=456>

9.1.4 Muntlig källa

Jacoby, Per, informationssekreterare på Svenska FN-förbundet. E-post 2007-01-22 och 2007-03-02

9.2 Övrig använd litteratur

Santillana, 1996: *Diccionario Salamanca de la lengua española*. Barcelona, Spanien: Cayfosa-Quebecor

Norstedts, 1999: *Norstedts spanska ordbok*. Norstedts förlag AB. Rotolito Lombarda, Italien

Norstedts, 1990: *Norstedts svenska ordbok*. WSOY, Finland

Norstedts, 1992: *Svensk synonymordbok*. Norstedts förlag AB. Gjøvik, Norge: AiT

Svenska språknämnden, 2003: *Svenska skrivregler*. Falköping: Elanders Gummessons

EU-rätten där man kan söka i dokument: <http://eur-lex.europa.eu/>

Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se>

Google: <http://www.google.se>

Anexo

Programa de Acción Mundial para los Jóvenes
hasta el año 2000 y años subsiguientes

	ÍNDICE	Párrafos
5	PREÁMBULO	1 – 2
	EXPOSICIÓN DE LOS OBJETIVOS	3 – 4
10	I. DECLARACIÓN DE INTENCIÓN DE LAS NACIONES UNIDAS SOBRE LOS JÓVENES: PROBLEMAS Y POSIBILIDADES	5 – 8
	II. ÁMBITO DEL DESARROLLO	9 – 12
	III. ESTRATEGIA Y CUESTIONES CONCRETAS DE POLÍTICA	13 – 17
15	IV. ESFERAS PRIORITARIAS	18 – 107
	A. Educación	21 – 32
	B. Empleo	33 – 39
	C. El hambre y la pobreza	40 – 47
	D. Salud	48 – 63
20	E. Medio ambiente	64 – 72
	F. Uso indebido de drogas	73 – 85
	G. Delincuencia juvenil	86 – 90
	H. Fritidsaktiviteter	91 – 97
	I. Las niñas y los jóvenes	98 – 103
25	J. Plena y efectiva participación de los jóvenes en la vida de la sociedad y en la adopción de decisiones	104 – 107
	V. MEDIOS DE EJECUCIÓN	108 – 143
	A. En el plano nacional	112 – 115
	B. Cooperación regional	116 – 120
30	C. Cooperación internacional	121 – 143

PREÁMBULO

1. En los 10 años transcurridos desde la celebración del Año Internacional de la Juventud: Participación, Desarrollo, Paz, el mundo ha experimentado cambios políticos, económicos y socioculturales fundamentales. Esos cambios inevitablemente afectarán también por lo menos los 10 primeros años del siglo XXI.

2. Los jóvenes son a la vez agentes, beneficiarios y víctimas de los grandes cambios en la sociedad y por lo general se enfrentan a una paradoja: pueden tratar de integrarse en el orden existente o servir como fuerza para la transformación de ese orden. En todas partes del mundo, por distintos que sean las etapas de desarrollo y los ámbitos socioeconómicos de los países en que viven, los jóvenes aspiran a participar plenamente en la vida de la sociedad.

EXPOSICIÓN DE LOS OBJETIVOS

3. El Programa de Acción Mundial para los Jóvenes brinda un marco de política y directrices prácticas para la adopción de medidas en el plano nacional y la prestación de apoyo en el plano internacional con el fin de mejorar la situación de los jóvenes. El Programa contiene propuestas para la adopción de medidas hasta el año 2000 y en los años subsiguientes con el objeto de hacer realidad los objetivos del Año Internacional de la Juventud y de fomentar condiciones y mecanismos para promover un mayor bienestar y mejores condiciones de vida para los jóvenes.

4. El Programa de Acción se centra en particular en medidas tendientes a fortalecer la capacidad nacional en lo que respecta a la juventud y a aumentar la calidad y la cantidad de las oportunidades de los jóvenes de participar de manera plena, efectiva y constructiva en la vida de la sociedad.

I. DECLARACIÓN DE INTENCIÓN DE LAS NACIONES UNIDAS SOBRE LOS JÓVENES: PROBLEMAS Y POSIBILIDADES

5. Los Estados Miembros de las Naciones Unidas han convenido en trabajar por el logro de los propósitos y principios de la Carta de las Naciones Unidas, entre ellos, el fomento de niveles de vida más elevados, el pleno empleo y condiciones de progreso y desarrollo económicos y sociales. Los jóvenes de todas partes del mundo, aunque vivan en países en diferentes etapas de desarrollo y en diferentes ámbitos socioeconómicos, aspiran a la plena participación en la vida de la sociedad, tal como se dispone en la Carta de las Naciones Unidas, y en especial:

a) Al logro de un nivel de educación conmensurable con sus aspiraciones;

b) Al acceso a oportunidades de empleo a la par de sus habilidades;

c) A una alimentación y una nutrición adecuadas para la plena participación en la vida en la sociedad;

d) A un entorno físico y social que promueva la buena salud y la protección contra las enfermedades y las adicciones y que esté libre de todo tipo de violencia;

e) A los derechos humanos y las libertades fundamentales sin distinción en cuanto a raza, sexo, idioma, religión y sin ninguna otra forma de discriminación;

f) A la participación en los procesos de adopción de decisiones;

g) A locales e instalaciones para actividades culturales, recreativas y deportivas a fin de mejorar los niveles de vida de los jóvenes tanto en las zonas rurales como las urbanas.

5

6. Si bien los pueblos de las Naciones Unidas, por conducto de sus gobiernos, las organizaciones internacionales y las asociaciones voluntarias, han hecho mucho por asegurar el logro de esas aspiraciones, incluso mediante esfuerzos por aplicar las directrices para la planificación y el seguimiento adecuados en la esfera de la juventud aprobadas por la Asamblea General en 1985², es evidente que los cambios en la situación social, económica y política mundial han creado en muchos países condiciones que han hecho más difícil el logro de esa meta:

10

a) Presiones sobre los recursos materiales y financieros de los Estados, que han reducido los recursos disponibles para programas y actividades destinados a los jóvenes, particularmente en los países fuertemente endeudados;

15

b) Desigualdades en las condiciones sociales, económicas y políticas, entre ellas el racismo y la xenofobia, que llevan a un aumento del hambre, el deterioro de las condiciones de vida y la pobreza entre los jóvenes y a su marginación como refugiados, personas desplazadas y migrantes;

20

c) La creciente dificultad que tienen los jóvenes que regresan de conflictos y enfrentamientos armados para integrarse en la comunidad y obtener acceso a la educación y el empleo;

d) La continua discriminación contra las mujeres jóvenes y su acceso insuficiente a la igualdad de oportunidades en materia de empleo y educación;

25

e) Los elevados niveles de desempleo juvenil, incluido el desempleo a largo plazo;

f) El continuo deterioro del medio ambiente mundial a consecuencia de las modalidades insostenibles de consumo y producción, en particular en los países industrializados, lo cual causa grave preocupación y agrava la pobreza y los desequilibrios;

30

g) La creciente incidencia de enfermedades tales como el paludismo y el virus de inmunodeficiencia humana y el síndrome de inmunodeficiencia adquirida (VIH/SIDA) y de otras amenazas a la salud, como la toxicomanía y la adicción a las sustancias sicotrópicas, el uso del tabaco y el alcoholismo;

35

h) La falta de oportunidades suficientes en materia de formación y educación profesional, especialmente para los discapacitados;

i) Los cambios en el papel de la familia como vehículo para compartir la responsabilidad y la socialización de los jóvenes;

40

j) La falta de oportunidades para que los jóvenes participen en la vida de la sociedad y contribuyan a su desarrollo y su bienestar;

45

k) La prevalencia de enfermedades debilitantes, del hambre y malnutrición, que son constantes en la vida de numerosos jóvenes;

---

² Véase A/40/256, anexo

l) La creciente dificultad con que tropiezan los jóvenes para recibir educación para la vida en la familia como base para formar familias saludables que promuevan el ejercicio compartido de las responsabilidades.

5 7. Esos fenómenos, entre otros, están contribuyendo a una creciente marginación de los jóvenes de la sociedad en general, que depende de la juventud para su continua renovación.

10 8. Nosotros, los pueblos de las Naciones Unidas, creemos que los siguientes principios, encaminados a garantizar el bienestar de los hombres y las mujeres jóvenes y su plena y activa participación en la sociedad en que viven, son fundamentales para la aplicación del Programa de Acción Mundial para los Jóvenes hasta el año 2000 y años subsiguientes:

15 a) Todos los Estados deberían brindar a sus jóvenes oportunidades para recibir educación, adquirir conocimientos prácticos y participar plenamente en todos los aspectos de la sociedad, en particular con miras a obtener un empleo productivo y a llevar una vida autónoma;

20 b) Todos los Estados deberían garantizar a todos los jóvenes el pleno disfrute de los derechos humanos y las libertades fundamentales, de conformidad con la Carta de las Naciones Unidas y otros instrumentos internacionales sobre derechos humanos;

25 c) Todos los Estados deberían tomar todas las medidas necesarias para eliminar todas las formas de discriminación contra las niñas y los jóvenes y suprimir todos los obstáculos a la igualdad entre los géneros y al progreso y la promoción de las mujeres y deberían garantizar a las niñas y los jóvenes un acceso pleno e igual a la educación y el empleo;

30 d) Todos los Estados deberían promover el respeto mutuo, la tolerancia y la comprensión entre los jóvenes de diferentes grupos raciales, culturales y religiosos;

35 e) Todos los Estados deberían esforzarse por asegurar que sus políticas relativas a los jóvenes se basen en datos exactos sobre su situación y sus necesidades y que el público tenga acceso a esos datos para poder participar de manera válida en el proceso de adopción de decisiones;

40 f) Todos los Estados deberían promover la educación y las medidas encaminadas a fomentar entre los jóvenes un espíritu de paz, cooperación y respeto mutuo y entendimiento entre las naciones;

45 g) Todos los Estados deberían satisfacer las necesidades especiales de los jóvenes en las esferas de la planificación responsable de la familia, la vida en familia, la salud sexual y reproductiva, las enfermedades de transmisión sexual, la infección por el VIH y la prevención del SIDA, de conformidad con el Programa de Acción adoptado por la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo en septiembre de 1994³, la Declaración de Copenhague y el Programa de Acción adoptados en la Cumbre Mundial sobre Desarrollo Social en marzo de 1995⁴, la Declaración de Beijing y la Plataforma de Acción adoptadas en la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer en septiembre de 1995⁵;

h) La protección, promoción y mejoramiento del medio ambiente son algunas de las cuestiones que los jóvenes consideran de importancia primordial para el bienestar futuro de la sociedad. Por

---

³ Informe de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo, El Cairo, 5 a 13 de septiembre de 1994 (publicación de las Naciones Unidas, No. de venta: S.95.XIII.18), cap. I, resolución 1, anexo

⁴ A/CONF.166/9, cap. I, resolución 1, anexos I y II

⁵ A/CONF.177/20, cap. I, resolución 1, anexos I y II

consiguiente, los Estados deberían alentar activamente a los jóvenes, incluidas las organizaciones juveniles, a participar activamente en los programas, incluidos los programas educativos, y las actividades destinadas a proteger, promover y mejorar el medio ambiente;

- 5 i) Todos los Estados deberían adoptar medidas para aumentar las posibilidades de educación y empleo de los jóvenes discapacitados;
- j) Todos los Estados deberían adoptar medidas para mejorar la suerte de los jóvenes que viven en condiciones particularmente difíciles, inclusive mediante la salvaguardia de sus derechos;
- 10 k) Todos los Estados deberían promover el objetivo del pleno empleo como prioridad básica de sus políticas económicas y sociales, prestando especial atención al empleo de los jóvenes. También deberían adoptar medidas para eliminar la explotación económica del trabajo infantil;
- 15 l) Todos los Estados deberían proporcionar a los jóvenes los servicios de salud necesarios para garantizar su bienestar físico y mental, a través de medidas para combatir las enfermedades, el paludismo y el VIH/SIDA y proteger a los jóvenes de las drogas nocivas y de los efectos de la adicción a las drogas, el tabaco y el alcohol;
- 20 m) Todos los Estados deberían considerar que el ser humano es el elemento central del desarrollo y orientar sus economías de modo que satisfagan las necesidades humanas de manera más eficaz y que se garantice que los jóvenes sean participantes activos y beneficiarios del proceso de desarrollo.

25 II. ÁMBITO DEL DESARROLLO

9. Se estima que la población juvenil mundial - definida por las Naciones Unidas como la cohorte de edades entre 15 y 24 años - asciende en 1995 a 1.030 millones de personas, o sea el 18% del total de la población mundial. La mayoría de la población juvenil mundial (el 84% en 1995) habita en países en desarrollo. Se prevé que para 2025 esta cifra aumente al 89%. Las difíciles circunstancias en que vive la población en muchos países en desarrollo a menudo son aún más difíciles para los jóvenes debido a lo limitado de las oportunidades de educación y capacitación, de empleo viable y de servicios sociales y de salud, así como a una incidencia en aumento del uso de drogas y de la delincuencia juvenil. Muchos países en desarrollo también están experimentando tasas sin precedentes de migración de jóvenes de las zonas rurales a las zonas urbanas.

30

35

10. Dejando de lado la definición estadística del término "joven" que se acaba de dar, ese término tiene diferentes significados en las diferentes sociedades del mundo. La definición de "joven" ha variado constantemente con las fluctuaciones de las circunstancias políticas, económicas y socioculturales.

40

11. Los jóvenes de los países industrializados constituyen una proporción relativamente menor del total de la población, debido a las tasas de natalidad generalmente más bajas y a la mayor esperanza de vida. Esos jóvenes constituyen un grupo social que confronta problemas e incertidumbres especiales con respecto a su futuro, que en parte guardan relación con lo limitado de las oportunidades de empleo apropiado.

45

12. Los jóvenes de todos los países son a la vez un importante recurso humano para el desarrollo y agentes decisivos del cambio social, el desarrollo económico y la innovación tecnológica. Su

imaginación, sus ideales, su energía y su visión son imprescindibles para el desarrollo continuado de las sociedades de que forman parte. Así pues, es esencial que se imparta nuevo ímpetu a la concepción y la ejecución de políticas y programas para los jóvenes en todos los niveles. Las formas en que se encaren en las políticas los desafíos y las posibilidades de los jóvenes influirán en las condiciones sociales y económicas actuales y en el bienestar y los medios de vida de las generaciones venideras.

III. ESTRATEGIAS Y CUESTIONES CONCRETAS DE POLÍTICA

- 10 13. La Asamblea General hizo suya en 1965, en su resolución 2037 (XX), la Declaración sobre el fomento entre la juventud de los ideales de paz, respeto mutuo y comprensión entre los pueblos. Entre 1965 y 1975 tanto la Asamblea General como el Consejo Económico y Social hicieron hincapié en tres temas básicos en la esfera de la juventud: participación, desarrollo y paz. También se hizo hincapié en la necesidad de una política internacional sobre los jóvenes. En 1979, en la resolución 34/151, la Asamblea General designó 1985 Año Internacional de la Juventud: Participación, Desarrollo, Paz. En 1985, en su resolución 40/14, la Asamblea hizo suyas las directrices para la planificación de nuevas medidas y la adopción de medidas complementarias adecuadas en la esfera de la juventud². Las directrices son importantes por la atención que se presta en ellas a los jóvenes, como una categoría amplia integrada por diversos subgrupos, en lugar de considerarlos como una entidad demográfica única. En ellas se proponen medidas concretas para hacer frente a las necesidades de subgrupos como los jóvenes con discapacidades, los jóvenes de las zonas rurales y urbanas y las mujeres jóvenes.
- 15 14. Los temas que la Asamblea General seleccionó para el Año Internacional de la Juventud - a saber, participación, desarrollo y paz - reflejan la preocupación general de la comunidad internacional por la justicia distributiva, la participación popular y la calidad de la vida. Esto se refleja en las directrices y se incluye como temas generales del Programa de Acción Mundial para los Jóvenes hasta el año 2000 y años subsiguientes.
- 20 15. El Programa de Acción Mundial también se basa en otros instrumentos internacionales recientes, entre los cuales cabe señalar: la Declaración de Río sobre el Medio Ambiente y el Desarrollo, aprobada por la Conferencia de las Naciones Unidas sobre el Medio Ambiente y el Desarrollo⁶; la Declaración y Programa de Acción de Viena aprobados por la Conferencia Mundial de Derechos Humanos⁷; el Programa de Acción de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo³, y la Declaración de Copenhague y el Programa de Acción de la Cumbre Mundial sobre Desarrollo Social⁴, así como la Plataforma de Acción adoptada por la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer⁵.
- 25 16. El Programa de Acción Mundial se basa en estos instrumentos internacionales generales y especiales relacionados con las políticas y los programas para los jóvenes. El Programa de Acción se distingue porque incluye una norma multisectorial relativa a la formulación de políticas y a la elaboración y ejecución de programas. Servirá de modelo para la adopción de medidas integradas a todos los niveles a fin de abocarse con más eficacia a los problemas que tienen los jóvenes en diversos ámbitos y mejorar su participación en la sociedad.
- 30 35 40 45

⁶ Informe de la Conferencia de las Naciones Unidas sobre el Medio Ambiente y el Desarrollo, Río de Janeiro, 3 a 14 de junio de 1992, [A/CONF.151/26/Rev.1 (Vol.I y Vol.I/Corr.1, Vol.II, Vol.III y Vol.III/Corr.1)] (publicación de las Naciones Unidas, No. de venta: S.93.I.8 y corrección), vol. I: Resoluciones aprobadas por la Conferencia, resolución 1, anexo I

⁷ A/CONF.157/24 (Parte I), cap. III

17. El Programa de Acción Mundial se divide en tres etapas: la primera etapa se centró en el análisis y en la redacción del Programa de Acción Mundial para los Jóvenes, y en su aprobación por la Asamblea General en su quincuagésimo período de sesiones, en 1995; la segunda etapa se refiere a la ejecución del Programa de Acción en el plano mundial hasta el año 2000; la tercera etapa, que abarca el período comprendido entre 2001 y 2010, se centrará en la continuación de la ejecución y la evaluación de los adelantos logrados y los obstáculos con que se ha tropezado; en dicha etapa se sugerirán ajustes adecuados en los objetivos de largo plazo y medidas concretas para mejorar la situación de los jóvenes en las sociedades en que viven.

IV. ESFERAS PRIORITARIAS

18. Cada una de las diez esferas prioritarias identificadas por la comunidad internacional se presenta en forma de cuestiones principales, objetivos concretos y medidas cuya adopción se propone a los diversos agentes para lograr esos objetivos. Los objetivos y las medidas reflejan los tres temas del Año Internacional de la Juventud: Participación, Desarrollo y Paz; están vinculados entre sí y se fortalecen mutuamente.

19. Las diez esferas prioritarias identificadas por la comunidad internacional son la educación, el empleo, la malnutrición y la pobreza, la salud, el medio ambiente, el uso indebido de drogas, la delincuencia juvenil y las actividades recreativas, las niñas y los jóvenes y la participación plena y eficaz de los jóvenes en la vida de la sociedad y en la adopción de decisiones. El Programa de Acción permite la incorporación de las nuevas prioridades que puedan identificarse en el futuro.

20. La aplicación del Programa de Acción requiere que los jóvenes disfruten plenamente de todos los derechos humanos y libertades fundamentales y requiere asimismo que los gobiernos tomen medidas eficaces contra las violaciones de esos derechos y libertades y promuevan la no discriminación, la tolerancia, el respeto de la diversidad, respetando plenamente los diversos valores religiosos y éticos, culturas y convicciones filosóficas de los jóvenes de sus países, la igualdad de oportunidades, la solidaridad, la seguridad y la participación de todos los jóvenes de ambos sexos.

A. Educación

21. Aunque en los últimos tiempos se ha registrado un avance notable hacia la educación básica universal, empezando con la alfabetización, el número de analfabetos seguirá en aumento y es probable que muchos países en desarrollo no lleguen a alcanzar la meta de la enseñanza primaria universal para el año 2000. Cabe expresar tres preocupaciones principales con respecto a los sistemas de educación actuales. La primera es la incapacidad de muchos padres de países en desarrollo de enviar a sus hijos a la escuela debido a las condiciones económicas y sociales locales. La segunda se refiere a la escasez de oportunidades de enseñanza para las niñas y los jóvenes, los migrantes, los refugiados, las personas desplazadas, los niños de la calle, los jóvenes de las minorías indígenas y de las zonas rurales y los jóvenes discapacitados. La tercera se refiere a la calidad de la educación, a su importancia para el empleo y a su utilidad para ayudar a los jóvenes en la transición a la plenitud de la vida adulta, a la ciudadanía activa y al empleo productivo y remunerado.

22. Para alentar la promoción de sistemas de capacitación profesional más acordes con las necesidades actuales de los jóvenes y las necesidades futuras de sus sociedades, sería útil compartir experiencias e investigar nuevos enfoques, como los sistemas informales para impartir alfabetización básica, la capacitación para el empleo y la educación permanente.

5

23. Las posibilidades para los jóvenes de cursar estudios superiores y universitarios, hacer investigaciones y recibir formación para el empleo por cuenta propia son insuficientes en los países en desarrollo. Habida cuenta de los problemas económicos a que hacen frente esos países y de la insuficiencia de la ayuda internacional en esta esfera, es difícil dar una formación adecuada a todos los jóvenes, pese a ser ellos el principal activo económico de sus países.

10

24. Se insta a los gobiernos, las organizaciones intergubernamentales y las organizaciones no gubernamentales a que ayuden a los jóvenes de los países en desarrollo a obtener educación y capacitación a todos los niveles, tanto en los países desarrollados como en los países en desarrollo, por ejemplo mediante intercambios académicos entre los países en desarrollo.

15

Propuestas de acción

20 1. Mejora de la educación básica, la formación profesional y la alfabetización de los jóvenes

25. Se debe dar prioridad al logro de la meta de asegurar la educación básica para todos (empezando con la alfabetización), movilizándolo con ese objeto todos los medios, agentes y formas de educación y capacitación, de conformidad con el concepto de la educación permanente. También debe hacerse especial hincapié en la reforma del contenido y los programas de educación, especialmente de los programas que reafirman los papeles femeninos tradicionales que niegan a la mujer la oportunidad de participar en forma plena e igualitaria en la sociedad, en todos los niveles, centrándose en la formación científica básica, los valores morales y la obtención de conocimientos adaptados al medio cambiante y a la vida en sociedades multiétnicas y pluriculturales. Debe insistirse en la importancia de desarrollar conocimientos relacionados con la información, es decir, los conocimientos necesarios para hallar y obtener información y para utilizarla, al igual que en la informática y la educación a distancia. Las organizaciones no gubernamentales de jóvenes y las organizaciones dedicadas a la educación deberían elaborar programas diseñados por los jóvenes y destinados a los jóvenes de educación básica, formación profesional y alfabetización. Debería considerarse la posibilidad de establecer programas en que los jubilados y las personas de edad podrían enseñar lectura, escritura y aritmética a los jóvenes. Debería prestarse especial atención a los grupos de jóvenes en circunstancias especialmente difíciles, entre ellos los jóvenes indígenas, los migrantes y los refugiados, desplazados, los niños de la calle y los pobres de las zonas urbanas y rurales, así como a los problemas especiales que plantea la alfabetización de los jóvenes ciegos y los que tienen otras discapacidades.

25

30

35

40

2. Patrimonio cultural y modalidades contemporáneas de la sociedad

26. Los gobiernos deberían iniciar o fortalecer programas para educar a los jóvenes en el patrimonio cultural de las sociedades de que forman parte, de las demás sociedades y del mundo. Los gobiernos deberían organizar, en cooperación con las organizaciones no gubernamentales juveniles, programas de viajes e intercambio y campamentos de trabajo para ayudar a los jóvenes a comprender la diversidad cultural a nivel nacional e internacional, a desarrollar conocimientos interculturales y a participar en la conservación del patrimonio cultural de sus sociedades, de las

45

50

demás sociedades y del mundo que les rodea. Se pide a la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura que, en cooperación con los gobiernos y las organizaciones no gubernamentales interesados, amplíe los programas internacionales, como los campamentos para la juventud, mediante los cuales los jóvenes, especialmente los de países en desarrollo, provenientes de diferentes culturas, puedan ayudar a restaurar sitios importantes para la cultura internacional y realizar otras actividades culturales.

10 3. Fomento del respeto y la comprensión mutua y de los ideales de paz, solidaridad y tolerancia entre los jóvenes

15 27. Los gobiernos y las instituciones de enseñanza deberían promover y diseñar programas sobre establecimiento de la paz y solución de conflictos y controversias, con miras a su introducción en las escuelas a todos los niveles. Se debería informar a los niños y los jóvenes acerca de las
20 diferentes culturas que existen en sus propias sociedades, darles oportunidades de conocer diferentes culturas y enseñarles a tolerar y respetar la diversidad cultural y religiosa. Los gobiernos y las instituciones docentes deberían formular y poner en práctica programas de educación que promuevan y refuercen el respeto de todos los derechos humanos y libertades fundamentales y hagan hincapié en la paz, la solidaridad, la tolerancia, la responsabilidad y el respeto de la diversidad y los derechos de los demás.

4. Capacitación técnica y profesional

25 28. Los gobiernos y las instituciones docentes, en cooperación con las organizaciones regionales e internacionales, podrían proporcionar, o mejorar si ya existe, una capacitación profesional y técnica adecuada a las condiciones de empleo actuales y futuras. Es preciso dar a los jóvenes la
30 oportunidad de obtener capacitación técnica y profesional y de participar en programas de aprendizaje que los ayuden a conseguir empleos iniciales con oportunidades de progreso y les permitan ajustarse a los cambios en la demanda de mano de obra.

5. Promoción de la educación en la esfera de los derechos humanos

35 29. Los gobiernos deberían velar por que el Decenio de las Naciones Unidas para la Educación en la Esfera de los Derechos Humanos, que comenzó en 1995, se observe debidamente en las escuelas e instituciones docentes. Con el fin de despertar entre los jóvenes un interés activo en sus derechos
40 civiles, culturales, económicos, políticos y sociales, así como una conciencia de sus responsabilidades para con la sociedad, y de fomentar las relaciones intercomunitarias armoniosas, la tolerancia mutua, el respeto mutuo, la igualdad entre mujeres y hombres y la tolerancia de la diversidad, los gobiernos deberían formular estrategias de educación en la esfera de los derechos humanos destinadas específicamente a los jóvenes, en las que se tengan especialmente en cuenta los derechos humanos de las mujeres.

45 6. Capacitación para programas de empresas

50 30. Los gobiernos, en cooperación con las organizaciones regionales e internacionales, deberían formular programas modelo de capacitación destinados a los jóvenes sobre el establecimiento de empresas individuales y de cooperativas. Se alienta a los gobiernos a establecer centros

empresariales autónomos en que los jóvenes puedan elaborar y poner a prueba sus proyectos empresariales.

5 7. Infraestructura para la capacitación de trabajadores sociales y de dirigentes juveniles

10 31. Los gobiernos deberían evaluar la adecuación de los servicios y programas para capacitar a trabajadores sociales y dirigentes juveniles, inclusive la adecuación de los programas de estudio y los recursos de personal. Sobre la base de esas evaluaciones, los gobiernos deberían elaborar y ejecutar programas de capacitación pertinentes. Se debería alentar y ayudar a las organizaciones y redes no gubernamentales juveniles a formular y difundir cursos de capacitación modelo que pudieran utilizar sus miembros.

15 32. Las organizaciones interesadas deberían estudiar la posibilidad de crear un instituto internacional de formación de trabajadores sociales y dirigentes juveniles, en el que se daría prioridad a la aceptación de participantes de países en desarrollo. En cooperación con las organizaciones interesadas que brinden oportunidades de capacitación para los jóvenes, incluidos los programas de pasantías y los programas voluntarios, se podría preparar también un inventario de los programas de ese tipo existentes.

20

B. Empleo

25 33. El desempleo y el subempleo de los jóvenes es un problema mundial, y es de hecho uno de los aspectos del problema más general de la creación de oportunidades de empleo para todos los ciudadanos. El problema se ha agravado en los últimos años como consecuencia de la recesión mundial que ha afectado principalmente a los países en desarrollo. Es motivo de preocupación el hecho de que el crecimiento económico no siempre va acompañado de un crecimiento paralelo del empleo. La dificultad de encontrar empleo adecuado se añade a una multitud de otros problemas con que se enfrentan los jóvenes, entre los que cabe citar el analfabetismo y la capacitación

30 insuficiente, y esa dificultad se agrava en los períodos de recesión económica mundial y de cambio general en las tendencias económicas, sobre todo en los países en desarrollo. En algunos países, la afluencia masiva de jóvenes al mercado de trabajo ha creado graves problemas. Según estimaciones de la Organización Internacional del Trabajo, en los próximos 20 años habría que crear más de 100 millones de nuevos puestos de trabajo para dar empleo adecuado al creciente número de jóvenes que integran la población económicamente activa de los países en desarrollo. Merece urgente atención la situación de las niñas y las jóvenes, de los jóvenes discapacitados, refugiados y desplazados, de los niños de la calle, de los jóvenes indígenas y migrantes y de los pertenecientes a grupos minoritarios, teniendo presente la prohibición del trabajo forzoso y del trabajo infantil.

40

45 34. La crisis del empleo juvenil es también para los jóvenes una crisis de oportunidades de adquirir independientemente los medios mínimos de alojamiento y vivienda necesarios para establecer familias y participar en la vida de la sociedad. El progreso de la tecnología y de las comunicaciones, unido al aumento de la productividad, ha creado nuevos desafíos y nuevas oportunidades para el empleo de los jóvenes. Los jóvenes son los más gravemente afectados por esas tendencias. Si no se encuentran soluciones eficaces, los costos para la sociedad serán mucho más elevados a largo plazo. El desempleo crea una amplia gama de trastornos sociales y los jóvenes están particularmente expuestos a sus efectos nocivos: falta de desarrollo de los conocimientos técnicos, escaso amor propio, marginalización, empobrecimiento y enorme derroche de recursos

50 humanos.

Propuestas de acción

1. Oportunidades de trabajo por cuenta propia

5 35. Los gobiernos y las organizaciones deberían crear o promover programas de donaciones a fin
de proporcionar capital inicial para estimular y apoyar los programas de creación de empresas y de
empleo para los jóvenes. Se podría alentar a las empresas y establecimientos a proporcionar
asistencia financiera y técnica de contraparte a esos programas. Se podría considerar la creación de
10 programas cooperativos con participación de los jóvenes para la producción y comercialización de
bienes y servicios. Se podría considerar la posibilidad de establecer bancos de desarrollo para la
juventud. Se insta al Comité para la Promoción de la Acción Cooperativa a que desarrolle modelos
de cooperativas juveniles para los países desarrollados y en desarrollo. Esos modelos deberían
incluir directrices para la capacitación de administradores, así como la capacitación en técnicas
empresariales y comercialización.

15

2. Oportunidades de empleo para grupos específicos de la población juvenil

20 36. Dentro de los fondos destinados a promover el empleo de los jóvenes, los gobiernos deberían,
según proceda, reservar recursos para programas en apoyo de las actividades de las mujeres
jóvenes, los jóvenes discapacitados, los jóvenes que regresan del servicio militar, los jóvenes
migrantes, refugiados y desplazados, los niños de la calle y los jóvenes indígenas. Las
organizaciones juveniles y los propios jóvenes deberían participar directamente en la
planificación y aplicación de esos programas.

25

3. Servicios voluntarios de la comunidad para los jóvenes

30 37. Si todavía no existen, los gobiernos deberían considerar la posibilidad de establecer programas
de servicios voluntarios para los jóvenes. Esos programas podrían servir de alternativa al servicio
militar o constituir un elemento obligatorio de los programas educativos, dependiendo de las
políticas y prioridades nacionales. Entre las posibilidades ofrecidas deberían incluirse los
campamentos de trabajo para jóvenes, los proyectos de servicios para la comunidad y los
programas de protección ambiental y cooperación intergeneracional. Las organizaciones juveniles
35 deberían participar directamente en la concepción, planificación, aplicación y evaluación de esos
programas. Además, deberían establecerse programas de cooperación internacional entre
organizaciones juveniles de países desarrollados y en desarrollo a fin de promover la cooperación
intercultural y la capacitación para el desarrollo.

40

4. Necesidades creadas por el cambio tecnológico

45 38. Los gobiernos, particularmente en los países desarrollados, deberían fomentar la creación de
oportunidades de empleo para los jóvenes en los sectores que evolucionan rápidamente como
resultado de la innovación tecnológica. Mediante un subconjunto de datos de empleo reunidos por
los gobiernos se podría vigilar el empleo de los jóvenes en los sectores afectados por tecnologías de
reciente aparición. Deberían tomarse medidas para dar a los jóvenes capacitación permanente en
esta esfera.

39. Se debería prestar especial atención a la elaboración y difusión de criterios que promuevan la flexibilidad de los sistemas de capacitación y la colaboración entre instituciones de capacitación y empleadores, especialmente en relación con los jóvenes en industrias de tecnología avanzada.

5

C. El hambre y la pobreza

40. Más de 1.000 millones de personas viven hoy día en condiciones inaceptables de pobreza, principalmente en países en desarrollo y, sobre todo, en las zonas rurales de los países de bajos ingresos de Asia y el Pacífico, África, América Latina y el Caribe y los países menos adelantados. La pobreza se manifiesta de diversos modos: falta de ingresos y recursos productivos suficientes para asegurar formas de subsistencia sostenibles; hambre y malnutrición; mala salud; acceso limitado o falta de acceso a la educación y otros servicios básicos; aumento de la morbilidad y de la mortalidad debida a enfermedades; falta de vivienda o vivienda inadecuada; inseguridad del entorno y discriminación y marginalización social; asimismo se caracteriza por la falta de participación en la adopción de decisiones y en la vida civil y sociocultural. La pobreza está vinculada de manera inseparable a la falta de acceso o de control de los recursos; entre esos recursos figuran la tierra, los conocimientos, el capital y las relaciones sociales. Sin esos recursos, las personas tienen un acceso limitado a las instituciones, los mercados, el empleo y los servicios públicos. Los jóvenes son particularmente vulnerables a esta situación. Por esa razón, es preciso adoptar medidas concretas para hacer frente a una situación en que la pobreza se concentra especialmente entre los jóvenes y las mujeres.

41. El hambre y la malnutrición siguen figurando entre las amenazas más graves y difíciles de superar que pesan sobre la humanidad, y frecuentemente impiden a los jóvenes y niños participar en la sociedad. El hambre se debe a muchos factores: mala gestión de la producción y la distribución, malas condiciones de acceso, repartición desigual de los recursos financieros, explotación irracional de los recursos naturales, modalidades insostenibles de consumo, contaminación ambiental, desastres naturales y ocasionados por el hombre, conflictos entre sistemas de producción tradicionales y modernos, crecimiento demográfico irracional y conflictos armados.

Propuestas de acción

35

1. Aumentar la rentabilidad de la agricultura y el atractivo de la vida en zonas agrícolas

42. Los gobiernos deberían mejorar los servicios culturales y educativos y establecer otros incentivos para hacer que las zonas rurales resulten más atractivas para los jóvenes. Se deberían establecer programas agrícolas experimentales dirigidos a los jóvenes y ampliar los servicios de extensión para mantener las mejoras de la producción y la comercialización agrícola.

43. Los gobiernos locales y nacionales, en cooperación con las organizaciones juveniles, deberían organizar actividades culturales para propiciar los intercambios entre jóvenes del campo y de la ciudad. Se debería dar asistencia y aliento a las organizaciones juveniles para que organizaran convenciones y reuniones en las zonas rurales, poniendo especial énfasis en granjearse la cooperación de las poblaciones rurales, incluidos los jóvenes.

50

2. Formación especializada que permita a los jóvenes generar ingresos

44. Los gobiernos, en cooperación con las organizaciones juveniles, deberían preparar programas de formación para los jóvenes destinados a mejorar los sistemas de producción y comercialización agrícola. La formación se debería basar en las necesidades económicas de las zonas rurales y en las necesidades de los jóvenes que viven en esas zonas en cuanto a desarrollo de la producción y logro de la seguridad alimentaria. En los programas se debería prestar atención a las mujeres jóvenes, la retención de los jóvenes en las zonas rurales, los jóvenes discapacitados, refugiados y migrantes, las personas desplazadas y los niños de la calle, los jóvenes indígenas, los jóvenes que regresan del servicio militar y los jóvenes que viven en zonas de conflictos resueltos.

3. Donación de tierras a los jóvenes con necesidades especiales

45. Los gobiernos deberían hacer donaciones de tierras a los jóvenes y a las organizaciones juveniles, acompañadas de asistencia financiera y técnica y de capacitación. Se invita a la Organización de las Naciones Unidas para la Agricultura y la Alimentación y a la Organización Internacional del Trabajo a que obtengan y distribuyan información sobre la experiencia nacional en materia de programas de donaciones de tierras y asentamientos que puedan utilizar los gobiernos.

46. Se insta a los gobiernos a que, en la medida que sea compatible con sus planes de desarrollo rural y con la asistencia, según convenga, de las organizaciones internacionales, trabajen juntamente con organizaciones juveniles voluntarias en proyectos destinados a mantener y mejorar el medio ambiente rural y urbano.

4. Cooperación entre la juventud urbana y rural en la producción y distribución de alimentos

47. Las organizaciones no gubernamentales deberían organizar grupos de comercialización directa, incluidas las cooperativas de producción y distribución, para mejorar los actuales sistemas de comercialización y asegurar el acceso a ellos de los jóvenes agricultores. El objetivo de esos grupos debería ser reducir la escasez de alimentos y las pérdidas ocasionadas por fallas en el sistema de almacenamiento y transporte de alimentos a los mercados.

D. Salud

48. En algunas partes del mundo, el estado de salud de los jóvenes es deficiente como resultado de condiciones sociales, entre las que figuran factores tales como las actitudes y las prácticas tradicionales nocivas y, en algunos casos, sus propias acciones. La mala salud se debe muchas veces a la falta de un medio saludable y de sistemas de apoyo para promover conductas saludables en la vida diaria, a la falta de información y a servicios de salud insuficientes o inadecuados. Los problemas son, entre otros, la falta de un medio seguro e higiénico, la malnutrición, el riesgo de contraer enfermedades parasitarias y enfermedades transmitidas por el agua, el creciente consumo de tabaco, alcohol y drogas, los riesgos innecesarios y la actividad destructiva, que resulta en lesiones no intencionales.

49. Se ha prestado en general poca atención a las necesidades de los adolescentes en materia de salud reproductiva. En muchos países no hay información ni servicios a disposición de los

adolescentes para ayudarles a comprender su sexualidad, inclusive la salud sexual y reproductiva y para protegerlos contra los embarazos no deseados y las enfermedades de transmisión sexual, entre ellas la infección por el VIH y el SIDA.

5

Propuestas de acción

1. Prestación de servicios básicos de salud

10 50. Todos los jóvenes deberían tener acceso a servicios básicos de salud, en interés de todos y de la sociedad en general. Cada gobierno tiene la responsabilidad ineludible de promover la toma de conciencia del público y de movilizar los recursos y canales necesarios. Esas medidas deberían estar apoyadas por un contexto económico favorable y por la cooperación internacional.

15 51. Deberían acelerarse los esfuerzos para alcanzar los objetivos de las estrategias nacionales de salud para todos, basados en la igualdad y la justicia social, de conformidad con la Declaración de Alma Ata adoptada el 12 de septiembre de 1978 por la Conferencia Internacional sobre Atención Primaria de Salud⁸, estableciendo o actualizando planes o programas nacionales de acción para garantizar el acceso universal y no discriminatorio a los servicios básicos de salud, inclusive el saneamiento y el agua potable, así como los esfuerzos encaminados a proteger la salud y a promover los programas de educación nutricional y de salud preventiva.

20 52. Debería darse apoyo a una acción mundial más enérgica y mejor coordinada contra las principales enfermedades que cobran un alto número de vidas humanas, como el paludismo, la tuberculosis, el cólera, la fiebre tifoidea y el VIH/SIDA; en este contexto, debería mantenerse el apoyo al programa conjunto y copatrocinado por las Naciones Unidas sobre el VIH/SIDA.

25 53. La mala salud se debe con frecuencia a la falta de información y a la falta de servicios de salud para los jóvenes, principalmente en los países en desarrollo. Los problemas resultantes son, entre otros, las enfermedades de transmisión sexual, incluida la infección por el VIH; los embarazos precoces; la falta de higiene y saneamiento que lleva a la aparición de infecciones, infestaciones y diarrea; enfermedades genéticas y congénitas; enfermedades psicológicas y mentales; uso indebido de estupefacientes y sustancias sicotrópicas; abuso del alcohol y del tabaco; conducta injustificadamente arriesgada y actividad destructiva que se traduce en lesiones no intencionales; malnutrición, y poco espaciamiento entre los nacimientos.

2. Desarrollo de la educación sanitaria

30 54. Los gobiernos deberían incluir en los programas de las escuelas primarias y secundarias programas que se centraran en el conocimiento y las prácticas sanitarias básicas. Se debería prestar particular atención a la comprensión de las necesidades básicas de higiene y a la necesidad de conseguir y conservar un entorno sano. Esos programas se prepararían teniendo plenamente en cuenta las necesidades y prioridades de los jóvenes y con su participación.

45 55. Se debería estimular la cooperación entre los gobiernos y las instituciones educativas y sanitarias a fin de promover la responsabilidad personal de un estilo de vida sano y proporcionar los

---

⁸ E/ICEF/L.1387, anexo, secc. V

conocimientos teóricos y prácticos necesarios para adoptarlo, incluida la enseñanza de las consecuencias jurídicas, sociales y sanitarias de comportamientos que crean riesgos para la salud.

5 3. Promoción de servicios de salud, incluida la salud sexual y reproductiva, y desarrollo de programas adecuados de educación en esas esferas

56. Con la participación de organizaciones juveniles y otras organizaciones, los gobiernos deberían velar por la aplicación de los compromisos asumidos en el Programa de Acción de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo³, tal como figuran en el informe de esa Conferencia, en la Declaración de Copenhague y el Programa de Acción de la Cumbre Mundial sobre Desarrollo Social⁴ y en la Declaración de Beijing y la Plataforma de Acción de la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer⁵, así como en los instrumentos pertinentes sobre derechos humanos, para satisfacer las necesidades de los jóvenes en materia de salud. El Fondo de Población y otras organizaciones competentes de las Naciones Unidas deberían seguir tomando medidas eficaces en relación con estas cuestiones. Los servicios de salud reproductiva existentes no han tenido generalmente en cuenta las necesidades en materia de salud reproductiva de los adolescentes considerados como grupo. La respuesta de la sociedad a las necesidades de los adolescentes en materia de salud reproductiva debería basarse en información que les ayudara a alcanzar el nivel de madurez necesario para tomar decisiones responsables. En particular, se debería poner a disposición de los adolescentes servicios e información que les ayudaran a comprender su sexualidad y a protegerse contra los embarazos no deseados, las enfermedades de transmisión sexual y el riesgo subsiguiente de esterilidad. Esto debería combinarse con la educación de los jóvenes en lo que respecta a la libertad de decisión de las mujeres y a la responsabilidad compartida con las mujeres en cuestiones de sexualidad y reproducción. Todo esto tiene una importancia muy particular para la salud de las mujeres jóvenes y de sus hijos, para la libertad de decisión de las mujeres y, en muchos países, para los esfuerzos encaminados a reducir el crecimiento de la población. En el caso de las mujeres muy jóvenes la maternidad entraña un riesgo de muerte de la madre muy superior al promedio y los hijos de madres jóvenes tienen niveles más elevados de morbilidad y mortalidad. La maternidad prematura sigue siendo un impedimento para la mejora de la situación de la mujer en materia educativa, económica, y social en todas partes del mundo. En el caso de las jóvenes en general, el matrimonio y la maternidad prematuros pueden menoscabar gravemente sus oportunidades de educación y empleo y es probable que tengan repercusiones negativas a largo plazo sobre su calidad de su vida y la de sus hijos.

57. Los gobiernos deberían crear servicios completos de salud sexual y reproductiva y proporcionar a los jóvenes acceso a esos servicios, inclusive, y en particular, la educación y los servicios de familia, de conformidad con los resultados de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo, la Cumbre Mundial de Desarrollo Social y la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer. Se debería alentar al Fondo de Población de las Naciones Unidas y a otras organizaciones competentes de las Naciones Unidas a que sigan asignando alta prioridad a la promoción de la salud reproductiva de los adolescentes.

45 4. La infección por el VIH y el SIDA entre los jóvenes

58. Los gobiernos deberían establecer servicios de atención primaria de salud de alta calidad accesibles y de costo razonable y que incluyeran la atención de la salud sexual y reproductiva, así como programas de educación para los jóvenes, incluidos programas relativos a las enfermedades

de transmisión sexual y el VIH/SIDA. Deberían continuar los esfuerzos de cooperación internacional y los esfuerzos colectivos a nivel mundial para la lucha contra el VIH/SIDA.

5. Promoción de prácticas adecuadas de saneamiento e higiene

59. Los gobiernos, en cooperación con las organizaciones juveniles y voluntarias, deberían promover el establecimiento de asociaciones juveniles de salud para promover programas adecuados de higiene y saneamiento.

10

6. Prevención entre los jóvenes de las enfermedades derivadas de prácticas nocivas para la salud

60. Los gobiernos, en cooperación con las organizaciones juveniles, deberían promover estilos de vida más sanos y, en ese contexto, estudiar la posibilidad de adoptar políticas para desalentar el uso de drogas, tabaco y alcohol, posiblemente mediante la prohibición de la publicidad del tabaco y el alcohol. También deberían establecer programas para informar a los jóvenes acerca de los efectos perjudiciales del abuso de las drogas y el alcohol, así como del tabaco.

15

61. Con la asistencia apropiada de los órganos y organizaciones interesadas de las Naciones Unidas se deberían crear programas para dar al personal médico, paramédico y docente, así como al personal que trabaja con los jóvenes, formación sobre cuestiones relacionadas con la salud que revisten interés particular para los jóvenes, incluidos estilos de vida sanos. Deberían promoverse las investigaciones sobre estas cuestiones, en particular la investigación sobre los efectos y el tratamiento del uso indebido de drogas y la toxicomanía. Las organizaciones juveniles deberían asociarse a esas actividades.

20

25

7. Eliminación del abuso sexual de los jóvenes

62. Como se recomendó en la Declaración y Programa de Acción de Viena⁷, la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo³, la Cumbre Mundial de Desarrollo Social⁴ y la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer⁵, y teniendo presente que las jóvenes son especialmente vulnerables, los gobiernos deberían cooperar a nivel internacional y tomar medidas eficaces, incluidas medidas preventivas concretas, para proteger a los niños, adolescentes y jóvenes contra la desatención, el abandono y todos los tipos de explotación y abuso, como el secuestro, la violación y el incesto, la pornografía, la trata de menores y los actos de pedofilia, así como contra la explotación sexual comercial resultante de la pornografía y la prostitución⁹. Los gobiernos deberían promulgar y hacer cumplir leyes por las que se prohíba la mutilación genital femenina dondequiera que se practique y apoyar decididamente los esfuerzos de las organizaciones no gubernamentales y comunitarias y de las instituciones religiosas por eliminar esas prácticas¹⁰.

30

35

40

8. Lucha contra la malnutrición entre los jóvenes

63. Los gobiernos deberían promover la preparación por particulares y organizaciones juveniles de proyectos de salud para los jóvenes que no asisten a la escuela o que han completado la enseñanza

45

⁹ Informe de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo, El Cairo, 5 a 13 de septiembre de 1994 (publicación de las Naciones Unidas, No. de venta: S.95.XIII.18), cap. I, resolución 1, anexo, párr. 6.9.

¹⁰ *Ibíd.*, párr. 4.22.

primaria, en los que se facilitaría información sobre una dieta sana. Siempre que fuera posible se debería organizar programas de almuerzos escolares, suplementos alimentarios y servicios similares, a fin de ayudar a los jóvenes a mantener una buena alimentación.

5

E. Medio ambiente

64. La degradación del medio ambiente natural es una de las principales preocupaciones de la juventud de todo el mundo, por las repercusiones directas que tiene sobre su bienestar presente y futuro. Es necesario mantener y preservar el medio ambiente natural en beneficio de las generaciones actuales y venideras. Es preciso abordar las causas de la degradación ambiental. La calidad de la vida mejorará mediante la utilización de los recursos naturales de manera que no se dañe el medio ambiente y mediante el crecimiento económico ecológicamente sostenible. El desarrollo sostenible se ha convertido en un elemento clave de los programas de las organizaciones juveniles de todo el mundo. Aunque todos los sectores de la sociedad son responsables del mantenimiento de la integridad ambiental de la comunidad, los jóvenes tienen un especial interés en preservar un medio ambiente sano pues son ellos quienes lo van a heredar.

20 Propuestas de acción

1. Integración de la educación ambiental en los programas de enseñanza y formación

65. En los programas escolares se debería prestar mayor atención a la educación ambiental. Se deberían preparar programas de formación para dar a conocer a los maestros los aspectos relacionados con el medio ambiente de las materias a su cargo y permitirles enseñar a los jóvenes a proteger el medio ambiente.

66. Se debería estimular la participación de agrupaciones juveniles en la reunión de datos sobre el medio ambiente y la comprensión de los sistemas ecológicos, así como también la adopción de medidas relativas al medio ambiente como medio de mejorar tanto su conocimiento del medio ambiente como su participación personal en su protección.

35 2. Facilitación de la difusión entre los jóvenes de información sobre cuestiones ambientales y de la utilización por los jóvenes de tecnologías ecológicamente racionales

67. Se invita al Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente a que, en cooperación con los gobiernos y las organizaciones juveniles no gubernamentales, intensifique la preparación de material informativo en que se expliquen la dimensión mundial, los orígenes y los efectos interrelacionados de la degradación del medio ambiente, y se describa el resultado de las iniciativas tomadas en los países en desarrollo y desarrollados, así como en los países con economías en transición. Se pide al Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente que prosiga sus esfuerzos encaminados a difundir e intercambiar información entre las organizaciones juveniles. Los gobiernos deberían alentar y prestar asistencia a las organizaciones juveniles para que inicien y desarrollen contactos entre jóvenes, a través del hermanamiento de ciudades y otros programas similares, a fin de compartir las experiencias obtenidas en diferentes países.

68. Se insta a las organizaciones pertinentes de las Naciones Unidas y a las instituciones y gobiernos de países tecnológicamente adelantados a que ayuden a difundir la utilización de

tecnologías ecológicamente racionales en los países en desarrollo y en los países con economías en transición, y a que den formación a los jóvenes en la utilización de tecnologías para proteger y conservar el medio ambiente.

5

3. Fortalecimiento de la participación de los jóvenes en la protección, preservación y mejora del medio ambiente

10 69. Los gobiernos y las organizaciones juveniles deberían iniciar programas de acción para promover la participación de los jóvenes en la plantación de árboles, la silvicultura, la lucha contra el avance de los desiertos, la reducción de los desechos y el reciclado y otras prácticas ecológicamente racionales. La participación de los jóvenes y sus organizaciones en esos programas puede ser altamente formativa y estimular la toma de conciencia y la acción. Los programas de gestión de residuos pueden llegar a ser actividades lucrativas que proporcionen oportunidades de empleo.

15

20 70. Como se reconoció en la Conferencia de las Naciones Unidas sobre el Medio Ambiente y el Desarrollo, la participación de la juventud en la adopción de decisiones relativas al medio ambiente y el desarrollo es de importancia crítica para la ejecución de políticas de desarrollo sostenible. Los jóvenes deben participar en el diseño y la aplicación de políticas ambientales adecuadas.

20

4. Fomento del papel de los medios de comunicación como instrumento para la divulgación amplia de cuestiones ambientales entre el público joven en general

25

71. Los gobiernos deberían, en la medida compatible con la libertad de expresión, alentar a los medios de comunicación y agencias de publicidad a que elaboren programas para la amplia divulgación de información sobre cuestiones ambientales, a fin de seguir fomentando entre los jóvenes la conciencia de estas cuestiones.

30

72. Los gobiernos deberían establecer procedimientos que permitan la celebración de consultas y la posible participación de jóvenes de ambos sexos en los procesos de adopción de decisiones en lo que respecta al medio ambiente, a nivel local tanto nacional como regional.

35

F. Uso indebido de drogas

40 73. En los últimos años, la vulnerabilidad de los jóvenes al uso indebido de drogas se ha convertido en motivo de gran preocupación. Las consecuencias de la generalización del uso indebido y el tráfico de drogas, en particular para hombres y mujeres jóvenes, son evidentes. La violencia, en particular la violencia callejera, es muchas veces consecuencia del uso indebido y el tráfico ilícito de drogas.

40

45 74. Debido a que el número de sustancias sicotrópicas aumenta constantemente y por lo general no se conocen plenamente sus efectos ni las prácticas prescriptivas adecuadas, es posible que algunos pacientes no reciban el tratamiento adecuado mientras que a otros se les prescriben medicamentos en exceso. El uso indebido de medicamentos vendidos con recetas, la automedicación con tranquilizantes, somníferos y estimulantes también pueden ocasionar graves problemas, en particular en países y regiones donde los controles de la distribución son deficientes y las drogas

45

que crean dependencia se compran en el extranjero o se desvían de los canales legales de distribución. En este contexto la vulnerabilidad de los jóvenes plantea un problema especial y requiere métodos especiales.

5 75. La comunidad internacional atribuye especial importancia a la reducción de la demanda y la
oferta de drogas ilícitas y la prevención de su consumo. La reducción de la oferta incluye la lucha
contra el tráfico ilícito internacional de drogas. Las iniciativas para prevenir el uso indebido de
drogas van de desalentar el uso de drogas, evitando así la dependencia involuntaria, a ayudar
10 a quienes hacen uso indebido de esas drogas a dejar de hacerlo. En los programas de tratamiento se
ha de reconocer que el uso indebido de drogas es una condición en la que se recae crónicamente. Es
esencial que los programas estén adaptados al contexto social y cultural y que haya una
cooperación efectiva entre los diversos enfoques terapéuticos. Con tal fin, las iniciativas y medidas
nacionales para luchar contra el tráfico ilícito de drogas deben ser plenamente apoyadas y
reforzadas a nivel regional e internacional.

15 76. En las estrategias de lucha contra las drogas a nivel nacional e internacional se insiste
constantemente en las iniciativas encaminadas a reducir el uso indebido de drogas entre los jóvenes.
Esto se refleja en las resoluciones de la Comisión de Estupefacientes y en los programas de
reducción de la demanda del Programa de las Naciones Unidas para la Fiscalización
20 Internacional de Drogas.

Propuestas de acción

25 1. Participación de la juventud y las organizaciones juveniles en los programas de reducción de la demanda destinados a los jóvenes

77. Para que sean eficaces, los programas de reducción de la demanda deben estar dirigidos a
grupos concretos de jóvenes, particularmente los más vulnerables, y su contenido debe responder
30 directamente a sus intereses e inquietudes. Los programas de educación preventiva, que muestran
los peligros del uso indebido de drogas, son particularmente importantes. El aumento de las
oportunidades de empleo remunerado y de las actividades de carácter recreativo que ofrecen
ocasión de desarrollar toda una serie de aptitudes son importantes para ayudar a los jóvenes a
35 resistir a las drogas. Las organizaciones juveniles pueden desempeñar un papel fundamental en lo
que hace a diseñar y llevar a cabo programas educativos y prestar asesoramiento individual a fin de
fomentar la integración de los jóvenes en la comunidad, desarrollar estilos de vida sanos y hacer
que los jóvenes tomen conciencia de las repercusiones perjudiciales de las drogas. Los programas
podrían incluir la capacitación de líderes juveniles en materia de comunicación y orientación.

40 78. Las entidades oficiales, en cooperación con los organismos competentes del sistema de las
Naciones Unidas y las organizaciones no gubernamentales, en particular las organizaciones
juveniles, deberían cooperar para la ejecución de programas de reducción de la demanda de drogas
ilícitas, tabaco y alcohol.

45 2. Capacitación de estudiantes de ciencias médicas y paramédicas en el uso racional de productos farmacéuticos que contienen estupefacientes o sustancias sicotrópicas

79. Se podría pedir a la Organización Mundial de la Salud, las asociaciones de profesionales
50 médicos, paramédicos y farmacéuticos, las empresas farmacéuticas y las facultades de medicina

que elaborasen cursos modelo de capacitación y difundieran material de información para jóvenes estudiantes de medicina y paramédicos sobre el modo adecuado de utilizar las drogas y la pronta identificación y diagnóstico del uso indebido de sustancias.

5

3. Tratamiento y rehabilitación de jóvenes toxicómanos o farmacodependientes y de jóvenes consumidores de alcohol y de tabaco

10 80. Aunque se han realizado investigaciones sobre la posibilidad de encontrar un medicamento que bloquee la necesidad apremiante de consumir determinadas drogas, sin crear por ello una dependencia secundaria, aún queda mucho por hacer en este terreno. La necesidad de investigaciones médicas y sociales en la prevención y tratamiento del uso indebido de sustancias tóxicas, así como en la rehabilitación de los usuarios, se ha hecho todavía más urgente debido en especial al incremento del uso indebido de drogas y la toxicomanía entre los jóvenes. En las 15 investigaciones debería prestarse especial atención al hecho de que el uso indebido de esas sustancias por vía intravenosa trae consigo el riesgo de enfermedades transmisibles, incluidos el VIH/SIDA y la hepatitis, como consecuencia de la utilización en común de agujas y otro material de inyección. Los resultados de todas esas investigaciones deberían compartirse a escala mundial.

20 81. Debería alentarse la investigación sobre cuestiones como el tratamiento médico y la rehabilitación de los jóvenes toxicómanos, inclusive la combinación de diferentes tipos de tratamiento, el problema de la recaída, los aspectos administrativos de la quimioterapia y la inclusión de estudiantes en los grupos que realizan ese tipo de investigaciones.

25 82. En cooperación con las instituciones de la sociedad civil y del sector privado, debería fomentarse la lucha contra el uso indebido de drogas, así como la educación preventiva para los niños y los jóvenes, los programas de rehabilitación y educación para ex toxicómanos y ex alcohólicos, especialmente niños y jóvenes, a fin de permitirles conseguir empleo remunerado y lograr la independencia económica, la dignidad y la responsabilidad necesarias para una 30 vida productiva libre de drogas y de delincuencia. Reviste particular interés el desarrollo de técnicas de tratamiento con la participación de la familia y de compañeros de la misma edad. Los jóvenes pueden contribuir de manera significativa participando en grupos de terapia con el fin de facilitar la aceptación de los jóvenes toxicómanos y farmacodependientes cuando se reincorporan a la sociedad. La participación directa en la terapia de rehabilitación entraña una cooperación 35 estrecha entre los grupos juveniles y otros servicios comunitarios y de salud. La Organización Mundial de la Salud y otras organizaciones médicas y de salud mental del mundo podrían establecer directrices para continuar las investigaciones y aplicar programas comparables en diferentes contextos, cuya eficacia podría evaluarse tras un plazo determinado.

40

4. Cuidado de los jóvenes delincuentes o presuntos delincuentes con problemas de uso indebido de drogas en la justicia penal y el sistema penitenciario

45 83. Las autoridades deberían estudiar estrategias para evitar la exposición de los jóvenes acusados o condenados a la toxicomanía y la farmacodependencia. Esas estrategias podrían incluir medidas como la presentación diaria en una comisaría o las visitas regulares al funcionario encargado de la libertad condicional, y la realización de un determinado número de horas de servicio comunitario.

84. Las autoridades de los establecimientos penitenciarios deberían cooperar estrechamente con los órganos de policía para impedir la entrada de drogas en las prisiones. Los funcionarios de prisiones no deberían tolerar la presencia de drogas en los establecimientos penitenciarios.

5 85. Los jóvenes reclusos con problemas de drogas deberían estar en lo posible aislados y ser
considerados como candidatos prioritarios para los servicios de tratamiento y rehabilitación.
Deberían prepararse directrices y normas mínimas uniformes para ayudar a las autoridades
nacionales de policía y del régimen penitenciario a mantener la fiscalización necesaria e iniciar los
servicios de tratamiento y rehabilitación. Este tipo de medida redundará a largo plazo en beneficio de
10 la sociedad, ya que el ciclo de dependencia, puesta en libertad, reincidencia y reingreso a la cárcel
constituye una pesada carga para el sistema de justicia penal, independientemente de las vidas
desperdiciadas y de las tragedias personales que resultan del uso de drogas y de los
comportamientos delictivos.

15

G. Delincuencia juvenil

86. La delincuencia juvenil es un problema grave en todo el mundo. Su intensidad y gravedad
depende básicamente de la situación social, económica y cultural de cada país. Con todo, hay
20 pruebas fehacientes de que a nivel mundial ha aumentado la delincuencia juvenil conjuntamente
con la recesión económica, en especial en sectores marginales de los centros urbanos. En muchos
casos, los jóvenes delincuentes son "niños de la calle", que han estado expuestos a la violencia en
su medio social inmediato, como testigos o como víctimas. Su nivel de instrucción básica es, en el
mejor de los casos, deficiente; con demasiada frecuencia su socialización primaria en el seno de la
25 familia es inadecuada, y su medio socioeconómico está conformado por la pobreza y la miseria. En
vez de apoyarse exclusivamente en el sistema de justicia penal, la prevención de la violencia y el
delito debería incluir medidas para promover la igualdad y la justicia y para luchar contra la
pobreza y reducir la desesperanza de los jóvenes.

30

Propuestas de acción

1. Asignación de prioridad a las medidas preventivas

35 87. Los gobiernos deberían dar prioridad a las cuestiones y problemas de la delincuencia juvenil,
prestando particular atención a las políticas y programas de prevención. Las zonas rurales deberían
contar con oportunidades y servicios administrativos y socioeconómicos adecuados que permitan
disuadir a los jóvenes de emigrar hacia zonas urbanas. Los jóvenes de las zonas urbanas pobres
deberían contar con programas concretos de educación, empleo y esparcimiento, en particular
40 durante las vacaciones escolares. Los jóvenes que han abandonado la escuela o que proceden de
hogares deshechos deberían contar con programas sociales específicos que les ayudaran a mejorar
su autoestima y su confianza para convertirse en adultos responsables.

45 2. Prevención de la violencia

88. Los gobiernos y otras organizaciones competentes, particularmente las organizaciones
juveniles, deberían estudiar la posibilidad de organizar campañas de información y programas
educativos y de capacitación para sensibilizar a los jóvenes acerca de los efectos perjudiciales en el
50 plano personal y social de la violencia en la familia, la comunidad y la sociedad, enseñarles el

modo de comunicarse sin violencia y promover la capacitación de modo que puedan protegerse y proteger a los otros contra la violencia. Los gobiernos también deberían crear programas para promover la tolerancia y un mejor entendimiento entre los jóvenes a fin de erradicar las formas contemporáneas de racismo, discriminación racial, xenofobia y fenómenos conexos de intolerancia, y de ese modo prevenir la violencia.

89. Para prevenir la violencia y el delito, debería promoverse mediante una política social favorable y dentro de un marco jurídico, el desarrollo de la organización social, particularmente a través de las organizaciones juveniles y de la participación de la comunidad. La asistencia de los gobiernos debería centrarse en fomentar la capacidad de la comunidad y de las organizaciones juveniles para expresar y evaluar sus necesidades en lo referente a la prevención de la violencia y el delito, formular y llevar a la práctica ellos mismos actividades en esa esfera y cooperar unos con otros.

3. Servicios y programas de rehabilitación

90. La miseria, las malas condiciones de vida, la educación deficiente, la malnutrición, el analfabetismo, el desempleo y la falta de actividades recreativas son factores que marginan a los jóvenes y que hacen así que algunos de ellos sean vulnerables a la explotación y a la delincuencia y otras conductas antisociales. Si se quiere que las medidas preventivas se orienten hacia las verdaderas causas de la delincuencia, debería haber programas y servicios de rehabilitación al alcance de quienes ya tienen antecedentes penales. En la mayoría de los casos, la delincuencia juvenil se inicia con delitos menores, como el hurto o la conducta violenta, cuya causa se puede conocer y corregir fácilmente, ya sea en instituciones o en el medio familiar o comunitario. Es más, el cumplimiento de la ley debe formar parte de las medidas de rehabilitación. Por último, se deberían respetar los derechos humanos de los jóvenes reclusos y habría que prestar gran atención a los principios de derecho penal que gobiernan la mayoría de edad penal.

H. Actividades recreativas

91. Todas las sociedades reconocen la importancia de las actividades recreativas para el desarrollo psicológico, intelectual y físico de los jóvenes. Las actividades recreativas comprenden juegos, deportes, actividades culturales y de esparcimiento y servicios a la comunidad. Los programas recreativos apropiados para la juventud son elementos necesarios de toda medida encaminada a combatir males sociales como el uso indebido de drogas, la delincuencia juvenil y otras conductas irregulares. Los programas recreativos pueden contribuir extraordinariamente a la realización del potencial físico, intelectual y emocional de los jóvenes, pero deben diseñarse con suma atención y cuidado para que no se utilicen como medio para excluir la participación de los jóvenes en otros aspectos de la vida social o para adoctrinarlos. Los jóvenes deberían poder participar gratuitamente en los programas de actividades recreativas.

Propuestas de acción

1. Actividades recreativas como parte integrante de las políticas y programas para la juventud

92. A la hora de planificar, diseñar y ejecutar políticas y programas para la juventud, los gobiernos deberían reconocer la importancia de las actividades recreativas, con la participación activa de las

organizaciones juveniles. La importancia atribuida a esas actividades debería reflejarse en la asignación de fondos suficientes.

5 93. Se invita a los gobiernos a que, con ayuda de las organizaciones internacionales, creen bibliotecas públicas, centros culturales y otras infraestructuras culturales en las zonas rurales y urbanas y presten asistencia a los jóvenes que se dedican al teatro, las artes plásticas, la música y otras formas de expresión cultural.

10 94. Se invita a los gobiernos a que alienten la participación de los jóvenes en manifestaciones turísticas y culturales internacionales, deportes y todas las demás actividades de especial interés para los jóvenes.

15 2. Actividades recreativas como elemento de los programas educativos

95. Los gobiernos podrían dar prioridad a las actividades recreativas facilitando a las instituciones educativas recursos para desarrollar la infraestructura necesaria para realizarlas. Además, las actividades recreativas podrían formar parte de los planes de estudios ordinarios.

20 3. Actividades recreativas en la planificación urbana y el desarrollo rural

25 96. Los gobiernos nacionales, las autoridades locales y los organismos de desarrollo comunitario deberían incluir en la planificación urbana programas e instalaciones para actividades recreativas, prestando particular atención a las zonas de elevada concentración humana. Análogamente, en los programas de desarrollo rural se debería prestar la debida atención a las necesidades recreativas de los jóvenes de las zonas rurales.

30 4. Las actividades recreativas y los medios de comunicación

35 97. Debería alentarse a los medios de comunicación a promover la comprensión y la conciencia de los jóvenes sobre todos los aspectos de la integración social, incluso la tolerancia y el comportamiento no violento.

I. Las niñas y las jóvenes

40 98. Uno de los objetivos más importantes de las políticas destinadas a la juventud es mejorar la situación de las niñas y las jóvenes. En consecuencia, los gobiernos deberían cumplir sus obligaciones en virtud de los instrumentos internacionales de derechos humanos y también poner en práctica la Plataforma de Acción de la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer⁵, el Programa de Acción de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo³, la Declaración y el Programa de Acción de Viena de la Conferencia Mundial de Derechos Humanos⁷
45 y otros programas de las conferencias pertinentes de las Naciones Unidas. Con frecuencia se trata a las niñas como inferiores y se les enseña a ser siempre las últimas, con lo que se menoscaba su autoestima. La discriminación y la falta de atención durante la infancia pueden ser el punto de partida de una espiral de privaciones y exclusión de la sociedad que durará toda la vida. Las actitudes y prácticas culturales negativas, así como la educación influenciada por el género, que

incluye los planes de estudio, los materiales y las prácticas docentes, las actitudes de los maestros y la interacción en las aulas, refuerzan las desigualdades basadas en el género.

5 Propuestas de acción

1. Discriminación

10 99. La discriminación y la desatención en la infancia pueden ser el comienzo de una exclusión de la
15 sociedad para toda la vida. Deberían tomarse medidas para eliminar la discriminación contra las
niñas y las jóvenes y garantizarles el pleno disfrute de los derechos humanos y las libertades
fundamentales mediante políticas, planes de acción y programas generales sobre la base de la
igualdad. Deberían tomarse iniciativas que preparen a las jóvenes para participar de una manera
activa, efectiva y en condiciones de igualdad con los jóvenes en todos los niveles de la dirección
social, económica, política y cultural.

2. Educación

20 100. Se debería garantizar la universalidad y la igualdad en el acceso a la educación primaria y la
terminación de dicha educación para las niñas y las jóvenes y asegurarles la igualdad de acceso a la
enseñanza secundaria y superior. Debería proporcionarse un marco para el desarrollo de materiales
y prácticas docentes equilibrados en lo tocante a las relaciones entre los géneros, y promover un
contexto educacional que elimine todas las barreras que impiden la asistencia a la escuela de las
25 niñas y las jóvenes, incluidas las niñas y las jóvenes casadas o embarazadas.

3. Salud

30 101. Debería eliminarse la discriminación contra las niñas y las jóvenes en materia de salud y
nutrición. Debería promoverse la supresión de las leyes y prácticas discriminatorias contra las niñas
y las jóvenes en lo que se refiere a la distribución de alimentos y la nutrición y debería garantizarse
su acceso a los servicios de salud de conformidad con el Programa de Acción de la Conferencia
Internacional sobre la Población y el Desarrollo y la Plataforma de Acción de la Cuarta Conferencia
35 Mundial sobre la Mujer.

4. Empleo

40 102. Se debería proteger a las niñas y a las jóvenes de la explotación económica y otras formas
conexas de explotación, así como de la realización de trabajos que puedan ser peligrosos, interferir
con su educación o ser perjudiciales para su salud o desarrollo físico, mental, espiritual, moral o
social, de conformidad con la Convención sobre los Derechos del Niño¹¹ y la Convención sobre la
Eliminación de Todas las Formas de Discriminación contra la Mujer¹². Debería fomentarse
45 asimismo la igualdad de acceso de las jóvenes a todas las oportunidades de empleo y su
participación en los sectores tradicionalmente dominados por los hombres.

---

¹¹ A/44/25, anexo

¹² A/34/180, anexo

5. Violencia

5 103. Los gobiernos deberían cooperar a nivel internacional y promulgar y aplicar leyes para
proteger a las niñas y las jóvenes contra todas las formas de violencia, inclusive el infanticidio y la
selección prenatal del sexo, la mutilación genital, el incesto, el abuso sexual, la explotación sexual,
la prostitución y la pornografía infantil. Deberían establecerse, en cooperación con las
organizaciones no gubernamentales competentes, y en particular con las organizaciones juveniles
apropiadas, programas y servicios de apoyo seguros, confidenciales y apropiados para la edad para
ayudar a las niñas y las jóvenes que son objeto de violencia.

10

J. Plena y efectiva participación de los jóvenes en la vida de la sociedad y en la adopción de decisiones

15 104. La capacidad de progreso de nuestras sociedades se basa, entre otros elementos, en su
capacidad para incorporar la contribución y la responsabilidad de los jóvenes en la construcción y
el diseño de su futuro. Además de su contribución intelectual y de su capacidad para movilizar
apoyo, los jóvenes aportan perspectivas especiales que es preciso tener en cuenta.

20 105. Todos los esfuerzos y medidas propuestos en las demás esferas prioritarias consideradas en
este programa dependen, en cierto modo, de que se haga posible la participación económica, social
y política de los jóvenes, como cuestión de importancia crítica.

25 106. Las organizaciones juveniles son foros importantes para la adquisición de los conocimientos
necesarios para una participación eficaz en la sociedad, la promoción de la tolerancia y el fomento
de la cooperación y los intercambios entre las organizaciones juveniles.

Propuestas de acción

30

107. Se propone la adopción de las siguientes medidas:

a) Reforzar el acceso de los jóvenes a la información, de modo que puedan utilizar mejor sus
posibilidades de participación;

35

b) Desarrollar o fortalecer las oportunidades para que los jóvenes conozcan sus derechos y
obligaciones, promover su participación en la sociedad, la política, el desarrollo y el medio
ambiente y eliminar los obstáculos que perjudican su plena contribución a la sociedad, respetando,
entre otras cosas, la libertad de asociación;

40

c) Alentar y promover las agrupaciones juveniles ofreciéndoles apoyo financiero, educativo y
técnico y fomentando sus actividades;

d) Tener en cuenta la contribución de los jóvenes al diseño, aplicación y evaluación de las políticas
y planes nacionales que afectan a las cuestiones que les interesan;

45

e) Estimular el incremento de la cooperación y de los intercambios a nivel nacional, regional e
internacional entre organizaciones juveniles;

f) Invitar a los gobiernos a reforzar la participación de los jóvenes en los foros internacionales, en particular considerando la posibilidad de incluir jóvenes en sus delegaciones en la Asamblea General.

5

V. MEDIOS DE EJECUCIÓN

108. Para aplicar eficazmente el Programa de Acción Mundial para los Jóvenes hasta el año 2000 y años subsiguientes se requerirá el firme compromiso de las organizaciones e instituciones encargadas de su adopción y ejecución, así como la participación activa de dichas organizaciones y en especial de los jóvenes de todos los sectores de la sociedad. Sin ese compromiso de las entidades gubernamentales, intergubernamentales y no gubernamentales a nivel nacional, regional e internacional, el Programa de Acción no pasará de ser una declaración de intenciones y una norma general de acción a nivel mundial.

15

109. En consecuencia, es necesario desarrollar un amplio sistema de mecanismos para la ejecución del Programa de Acción. Esos mecanismos deberían utilizar, de manera permanente, los recursos humanos, políticos, económicos, financieros y socioculturales necesarios para velar por la ejecución eficiente y eficaz del Programa de Acción.

20

110. En última instancia, la ejecución del Programa de Acción es responsabilidad de los gobiernos, con el apoyo de la comunidad internacional y en colaboración con los sectores no gubernamentales y privados, según proceda. Las prioridades nacionales, los recursos y la experiencia histórica determinarán que las propuestas de acción del programa se traduzcan en leyes, objetivos y planes concretos. Los gobiernos podrán solicitar para ello la asistencia de organizaciones regionales e internacionales.

25

111. En la ejecución del Programa de Acción, los gobiernos, organizaciones juveniles y otros participantes deberían promover una política activa y clara de inclusión de los problemas relacionados con el género en todas las políticas y programas, de conformidad con los resultados de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo, la Cumbre Mundial sobre Desarrollo Social y la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer.

30

35

A. En el plano nacional

112. Se insta a los gobiernos que aún no lo hayan hecho a que formulen y adopten una política nacional integrada para los jóvenes a fin de encarar las cuestiones que les atañen. Esto debería hacerse en el marco de un proceso permanente de examen y evaluación de la situación de la juventud, de la formulación de un programa de acción nacional multisectorial para la juventud, con objetivos concretos y con plazos claros, y de la evaluación sistemática de los logros alcanzados y los obstáculos encontrados.

40

113. La existencia de mecanismos de consulta, difusión de información, coordinación, supervisión y evaluación a diversos niveles puede contribuir a que aumente el interés por las cuestiones relacionadas con la juventud en las actividades de desarrollo. Estos mecanismos deben ser multisectoriales y tener un enfoque multidisciplinario y deberían contar con la participación de departamentos y ministerios encargados de la juventud, organizaciones juveniles no gubernamentales nacionales y el sector privado.

50

114. Para crear y difundir modelos de políticas integradas y para establecer y estructurar una correcta división de responsabilidades entre las entidades gubernamentales y no gubernamentales que se ocupan de la juventud, tal vez se requieran esfuerzos especiales y adicionales. Esos esfuerzos podrían también ayudar a fortalecer las capacidades nacionales en materia de reunión de datos y difusión de información, investigación y estudios normativos, planificación, aplicación y coordinación, capacitación y asesoramiento.

115. Deberían fortalecerse adecuadamente los mecanismos nacionales de coordinación de las políticas y programas integrados para la juventud. Si no existen esos mecanismos, se insta a los gobiernos a que promuevan su creación a diferentes niveles y sobre una base multisectorial.

B. Cooperación regional

116. Las actividades que realizan las comisiones regionales de las Naciones Unidas, en colaboración con las organizaciones regionales juveniles intergubernamentales y no gubernamentales, son un complemento esencial de la labor nacional y mundial encaminada a fomentar las capacidades nacionales.

117. Se insta a las comisiones regionales a que, dentro de sus mandatos existentes, promuevan la ejecución del Programa de Acción mediante la incorporación de sus metas en sus planes y examinen de manera global los avances logrados y los obstáculos encontrados y determinen las diferentes opciones para promover la acción a nivel regional.

118. Las reuniones regionales intergubernamentales de ministros de la juventud, en colaboración con las comisiones regionales correspondientes de las Naciones Unidas y las organizaciones regionales juveniles no gubernamentales, pueden contribuir especialmente a la formulación, ejecución, coordinación y evaluación de la labor regional, incluida la supervisión periódica de los programas regionales para la juventud.

119. Entre los servicios que podrían prestarse, a solicitud de los interesados, a nivel regional para promover, ejecutar y evaluar los programas para la juventud cabe mencionar los siguientes: reunión de datos, difusión de información, investigación y estudios normativos, coordinación interinstitucional, cooperación técnica y seminarios de capacitación y servicios de asesoramiento.

120. Se invita a las organizaciones regionales juveniles no gubernamentales y a las oficinas regionales representativas de órganos y organizaciones del sistema de las Naciones Unidas y a las organizaciones intergubernamentales regionales que se ocupan de la juventud a que consideren la posibilidad de reunirse cada dos años para examinar y debatir las cuestiones y tendencias pertinentes y para seleccionar propuestas de cooperación regional y subregional. Asimismo se invita a las comisiones regionales de las Naciones Unidas a desempeñar un papel fundamental brindando un lugar oportuno y proporcionando la información adecuada para la acción a nivel regional.

C. Cooperación internacional

121. Un cometido esencial de la cooperación internacional es fomentar la creación de condiciones propicias a la aplicación en todos los planos del Programa de Acción. Entre los medios disponibles para ello se incluyen los debates sobre adopción de políticas en el plano intergubernamental, el

seguimiento de los problemas y las tendencias mundiales, la reunión de datos y la divulgación de información, las investigaciones y los estudios, la planificación y la coordinación, la cooperación técnica y el establecimiento de vínculos y asociaciones entre grupos interesados del sector no gubernamental y el sector privado.

5

122. En su calidad de órgano subsidiario del Consejo Económico y Social responsable de las cuestiones generales de desarrollo social, la Comisión de Desarrollo Social está llamada a desempeñar una importante función como centro de coordinación para la aplicación del Programa de Acción. Incumbe a la Comisión continuar promoviendo el diálogo sobre la adopción de políticas relativas a la juventud, impulsando la coordinación de políticas y examinando periódicamente los problemas y las tendencias observados.

10

123. Se invita a las conferencias regionales e interregionales de ministros responsables de la juventud que se van a celebrar en África, Asia, Europa, América Latina y el Caribe y Asia occidental a que intensifiquen su cooperación y consideren la posibilidad de reunirse periódicamente a nivel internacional bajo los auspicios de las Naciones Unidas. Esas reuniones podrían proporcionar un foro efectivo para la realización de un diálogo mundial centrado en cuestiones relativas a la juventud.

15

20

124. Se invita a los órganos y las organizaciones del sistema de las Naciones Unidas interesados en cuestiones relativas a la juventud a que apoyen la labor de esas conferencias. El grupo especial entre organismos encargado de la juventud debería reunirse para ello anualmente e invitar a todos los órganos y organismos interesados del sistema de las Naciones Unidas y a todas las organizaciones intergubernamentales interesadas a examinar los medios para promover y facilitar la aplicación del Programa de Acción de forma coordinada.

25

125. El establecimiento de canales eficaces de comunicación entre las organizaciones juveniles no gubernamentales y el sistema de las Naciones Unidas es esencial para el diálogo y las consultas sobre la situación de la juventud y las consecuencias de la aplicación del Programa de Acción. La Asamblea General ha subrayado en repetidas ocasiones la importancia de disponer de canales de comunicación en la esfera de la juventud. El Foro de la Juventud del sistema de las Naciones Unidas podría contribuir a la aplicación del Programa mediante la identificación y promoción de iniciativas conjuntas para lograr los objetivos del Programa a fin de que éstos reflejen mejor los intereses de los jóvenes.

30

35

1. Reunión de datos y divulgación de información

126. Para poder establecer una planificación efectiva y una determinación correcta de los objetivos, para vigilar la evolución de los problemas y las tendencias y evaluar los progresos alcanzados en la aplicación del Programa de Acción Mundial para los Jóvenes es esencial que se disponga de la capacidad de reunir, analizar y presentar información de manera oportuna y exacta. Debería prestarse especial atención a la creación de instituciones y recursos nacionales capaces de reunir y recopilar con regularidad series de datos socioeconómicos que incluyan información intersectorial y clasificada por cohortes. A tal fin, los centros y las instituciones interesados tal vez deseen examinar la posibilidad de reforzar conjuntamente o establecer, en colaboración con las Naciones Unidas, redes que se encarguen de la reunión de datos y la publicación de estadísticas, con lo que se lograrían economías de escala en la elaboración y divulgación de estadísticas en la esfera de la juventud.

40

45

50

127. Las Naciones Unidas están haciendo en la actualidad contribuciones importantes en lo relativo a la información y las estadísticas en la esfera de la juventud, entre las que se cuentan: las actividades de reunión de datos socioeconómicos y desarrollo de estadísticas realizadas por la División de Estadística del Departamento de Información Económica y Social y Análisis de Políticas de la Secretaría; las actividades de información sobre políticas y programas para los jóvenes de la División de Política Social y Desarrollo del Departamento de Coordinación de Políticas y de Desarrollo Sostenible de la Secretaría; las actividades de reunión de datos sobre niveles educacionales y de alfabetización realizadas por la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura; y las redes de asesoramiento para los jóvenes del Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente. Se insta a los órganos y organismos interesados del sistema de las Naciones Unidas a que exploren los medios de lograr una mayor coherencia en la reunión de datos y la publicación de estadísticas. Esto podría incluir la planificación y coordinación de programas con carácter interdepartamental. Por ejemplo, el programa de creación de un banco de datos sobre la salud de los adolescentes, de la Organización Mundial de la Salud, se coordina con la labor de la Oficina de Estadística de la Secretaría de las Naciones Unidas. Asimismo se invita a otros órganos y organismos del sistema de las Naciones Unidas a que aporten datos en sus respectivas áreas de especialización para la creación de un banco integrado de datos socioeconómicos sobre la juventud. Por ejemplo, se exhorta al sistema internacional de evaluación del uso indebido de drogas del Programa de las Naciones Unidas para la Fiscalización Internacional de Drogas a que considere la posibilidad de incluir un componente sobre los jóvenes y las drogas. El Departamento de Coordinación de Políticas y de Desarrollo Sostenible podría coordinar un inventario de políticas, programas y proyectos innovadores para los jóvenes y ponerlo a disposición de los interesados en utilizarlo. Otros temas que podrían ser objeto de medidas conjuntas son: la delincuencia juvenil, los jóvenes que abandonan sus hogares y los jóvenes sin hogar.

128. Las actividades de información pública y de comunicación revisten asimismo gran importancia para sensibilizar a la opinión pública sobre las cuestiones relativas a la juventud y crear un consenso para la planificación y la adopción de medidas apropiadas. Por ello, se insta a los órganos y organismos interesados del sistema de las Naciones Unidas a que examinen urgentemente las publicaciones que se distribuyen en la actualidad y determinen cómo podrían contribuir más a la promoción del Programa de Acción y en qué esferas podría ser necesario complementarlas mediante la producción de folletos y carteles en relación con acontecimientos especiales.

129. A fin de fomentar el conocimiento y el apoyo amplio del Programa de Acción, se insta a los gobiernos, las organizaciones no gubernamentales y, cuando proceda, el sector privado a que consideren la posibilidad de preparar materiales impresos y audiovisuales relativos a esferas prioritarias del programa. Esto podría hacerse con la asistencia y cooperación de las Naciones Unidas, y los materiales podrían distribuirse a través de los canales de información pública de las Naciones Unidas. Además, se exhorta a los jóvenes y las organizaciones juveniles a que identifiquen y planifiquen actividades de información centradas en cuestiones prioritarias, de cuya realización se encargarían dentro del contexto del Programa de Acción.

2. Investigación y estudios normativos

130. La realización de estudios comparativos sobre los problemas y las tendencias de la juventud son esenciales para la ampliación y el desarrollo constantes del conjunto general de conocimientos sobre teoría, conceptos y métodos pertinentes. Se exhorta a los centros e institutos de investigación

internacionales, regionales y nacionales que se ocupan de la juventud a que consideren la posibilidad de establecer relaciones de cooperación con las Naciones Unidas para lograr la creación de vínculos efectivos entre la aplicación del Programa de Acción y la investigación y los estudios pertinentes.

5

131. Otro aspecto estrechamente relacionado con el anterior es la cooperación tendiente a reforzar y mejorar las capacidades nacionales de diseño de programas de investigación y de realización y divulgación de estudios pertinentes sobre la situación de los jóvenes.

10

132. Un tercer aspecto de la cuestión consiste en mejorar la planificación y la coordinación de los escasos recursos humanos y financieros disponibles de manera que se pueda prestar la debida atención a las iniciativas de los jóvenes en todos los planos en relación con las esferas prioritarias identificadas en el Programa de Acción, a la identificación y evaluación de los problemas y las tendencias y al examen y evaluación de iniciativas de política.

15

3. Planificación y coordinación

20

133. Se insta a los órganos y organismos interesados del sistema de las Naciones Unidas a que, utilizando los mecanismos actualmente existentes en el sistema de las Naciones Unidas para la planificación, la programación y la coordinación de actividades relativas a la juventud, examinen su proceso de planificación a mediano plazo a fin de prestar la debida atención al fortalecimiento de la perspectiva de la juventud en sus actividades. Asimismo se les exhorta a identificar las actividades de programas actuales y previstas que corresponden a las prioridades del Programa de Acción, de modo que dichas prioridades puedan reforzarse en todo el sistema. Debería prestarse la atención debida a la identificación de oportunidades para la planificación conjunta entre miembros interesados del sistema, de tal manera que puedan adoptarse medidas conjuntas que reflejen sus respectivas esferas de especialización y sean de interés directo para los jóvenes o respondan a necesidades prioritarias de los jóvenes en circunstancias especiales.

25

30

134. Los canales de comunicación que se han establecido entre las Naciones Unidas y las organizaciones juveniles intergubernamentales y no gubernamentales constituyen mecanismos de coordinación complementarios. Es preciso reforzar esos mecanismos adecuadamente para que respondan en mayor grado a las prioridades de acción que se señalan en el Programa.

35

4. Servicios de asesoramiento, capacitación y cooperación técnica

40

135. La cooperación técnica constituye una herramienta esencial para la creación de capacidades nacionales e institucionales. Por lo tanto, se exhorta a los órganos y organismos del sistema de las Naciones Unidas que aún no lo hayan hecho a que examinen y evalúen el alcance de sus actividades operacionales y programáticas a la luz de las prioridades identificadas en el Programa de Acción y a que refuercen las actividades de cooperación técnica relacionadas con la juventud. En ese sentido, debería prestarse especial atención a las medidas que sirvan para promover las oportunidades de prestación de servicios de asesoramiento y asistencia técnica internacional en el ámbito de la juventud como medio de ampliar y fortalecer las redes de instituciones y organizaciones.

45

50

136. Es preciso seguir mejorando el impacto de las actividades de cooperación técnica realizadas por el sistema de las Naciones Unidas, incluidas las relacionadas con actividades juveniles. El

- sistema de las Naciones Unidas debe seguir ayudando a los gobiernos, a petición de éstos, para asegurar la ejecución de los planes y estrategias nacionales en el marco de las prioridades y programas nacionales de apoyo a las actividades de los jóvenes. Dado que los gastos administrativos y otros gastos fijos pueden reducir los recursos disponibles para la cooperación técnica, esos gastos deben reducirse. La ejecución en el plano nacional debe ser la modalidad preferida de ejecución de los proyectos y programas y, cuando sea necesario, debe ayudarse a los países en desarrollo para que mejoren su capacidad nacional de formulación y ejecución de proyectos y programas.
137. También debería ayudarse a los países con economías en transición, cuando sea necesario, a mejorar su capacidad nacional de formulación y ejecución de proyectos y programas.
138. La organización, a petición de los gobiernos, de misiones interdepartamentales encargadas de examinar, evaluar y planificar las actividades de cooperación técnica relacionadas con los jóvenes, es una contribución específica del sistema de las Naciones Unidas a la aplicación del Programa de Acción.
139. El Fondo de las Naciones Unidas para la Juventud es un recurso único para apoyar las medidas innovadoras y catalizadoras relacionadas con los jóvenes. Se puede impulsar la aplicación del Programa mediante la prestación de apoyo técnico y financiero del Fondo para la puesta en práctica de medidas piloto y la promoción de estudios e intercambios técnicos sobre cuestiones que interesan a los jóvenes y que pueden fomentar la participación de éstos en la concepción y la ejecución de proyectos y cuyo carácter efímero suele hacer difícil obtener el apoyo necesario a través del cauce presupuestario convencional. Sin embargo, la capacidad del Fondo para apoyar medidas innovadoras se ve limitada en razón de las prioridades del Programa, y se invita por ello a los gobiernos, las organizaciones no gubernamentales y el sector privado interesado a que examinen la posibilidad de brindar a las actividades del Fondo un apoyo predecible y constante. A tal fin, las partes interesadas tal vez deseen examinar la posibilidad de establecer un órgano consultivo provisional a un nivel apropiado para encargarse de examinar la aplicación del mandato del Fondo, sus prioridades y la manera de fortalecer su capacidad.

5. Contactos y colaboración entre grupos especializados

140. Un elemento crucial para la aplicación del Programa de Acción es el reconocimiento de que las medidas gubernamentales no son suficientes por sí solas para garantizar su éxito, y que deberían ser complementadas además con el apoyo de la comunidad internacional. Se necesitarían también contactos y colaboración sistemáticos entre los diversos grupos abarcados en el Programa, tanto del sector privado como del sector no gubernamental.
141. Un primer paso crítico consiste en la ampliación y normalización graduales de canales de comunicación entre las Naciones Unidas y las organizaciones juveniles no gubernamentales a fin de incluir representantes de organizaciones interesadas del sector privado. Esto se basaría en las disposiciones de la resolución 45/103 de la Asamblea General, de 14 de diciembre de 1990, relativa a la participación de los jóvenes y las organizaciones juveniles no gubernamentales en la elaboración del Programa de Acción. Se exhorta a los jóvenes, las organizaciones juveniles y las organizaciones interesadas del sector privado a que identifiquen, en colaboración con los gobiernos, las maneras en que podrían contribuir a la aplicación en el plano local de medidas encaminadas a poner en práctica el Programa, así como a su examen y evaluación periódica y a la formulación de opciones para alcanzar sus metas y objetivos.

5 142. La aplicación del Programa de Acción ofrece importantes oportunidades para ampliar los intercambios técnicos y culturales entre los jóvenes por medio de nuevos acuerdos de colaboración en los sectores público y privado; identificar y ensayar mecanismos mejorados para la obtención de recursos públicos, en colaboración con el sector privado y las organizaciones no gubernamentales, con objeto de potenciar los aspectos prioritarios del Programa; y fomentar y planificar conjuntamente enfoques innovadores de cuestiones cruciales relativas a los jóvenes.

10 143. Las organizaciones voluntarias interesadas, especialmente las que se ocupan de la educación, el empleo, la justicia de menores, el desarrollo de los jóvenes, la salud, el hambre, la ecología y el medio ambiente, y el uso indebido de drogas, pueden impulsar la aplicación del Programa de Acción fomentando la participación de los jóvenes en la planificación de sus programas y en sus actividades sobre el terreno. El Programa de Acción puede contribuir a la labor de esas organizaciones, ya que proporciona un marco normativo mundial de consulta y coordinación.

Bilaga

FN:s handlingsprogram för unga fram till år 2000 och åren som följer

	INNEHÅLL	Stycke
5	INLEDNING	1 – 2
	REDOGÖRELSE FÖR MÅL	3 – 4
	I. FN:S AVSIKTSFÖRKLARING BETRÄFFANDE	
10	UNGDOMAR: PROBLEM OCH MÖJLIGHETER	5 – 8
	II. UTVECKLINGSOMRÅDE	9 – 12
	III. KONKRETA POLITISKA STRATEGIER OCH FRÅGOR	13 – 17
	IV. PRIORITERADE OMRÅDEN	18 – 107
	A. Utbildning	21 – 32
15	B. Sysselsättning	33 – 39
	C. Svält och fattigdom	40 – 47
	D. Hälsa	48 – 63
	E. Miljö	64 – 72
	F. Narkotikamissbruk	73 – 85
20	G. Ungdomsbrottslighet	86 – 90
	H. Fritidsaktiviteter	91 – 97
	I. Flickor och unga kvinnor	98 – 103
	J. Ungdomars fullständiga och effektiva medverkan i samhällslivet och i beslutsprocessen	104 – 107
25	V. ÅTGÄRDER FÖR GENOMFÖRANDE	108 – 143
	A. Nationell nivå	112 – 115
	B. Regionalt samarbete	116 – 120
	C. Internationellt samarbete	121 – 143

INLEDNING

1. Under de tio år som har gått sedan det ”Internationella ungdomsåret: deltagande, utveckling, fred”, ägde rum har världen genomgått väsentliga politiska, ekonomiska och sociokulturella förändringar. Dessa förändringar kommer oundvikligen också att inverka på åtminstone de tio första åren av 2000-talet.
2. Ungdomar är på samma gång aktörer, förmånstagare och offer för de stora förändringarna i samhället. De står i allmänhet inför en paradox: antingen kan de försöka att delta i den befintliga ordningen eller arbeta för att förändra denna ordning. Ungdomar världen över strävar efter att till fullo medverka i samhällslivet, oavsett hur olika utvecklingsnivåerna och de socioekonomiska områdena är i länderna där de är bosatta.

15 REDOGÖRELSE FÖR MÅL

3. FN:s handlingsprogram för unga tillhandahåller en politisk ram och praktiska riktlinjer för vilka åtgärder man bör vidta på nationell nivå och för internationellt stöd som har för avsikt att förbättra ungdomars situation. Programmet innehåller förslag på åtgärder som bör vidtas fram till år 2000 och åren som följer, och vars syfte är att förverkliga det internationella ungdomsårets mål och att främja villkor och mekanismer som leder till ökat välbefinnande och bättre levnadsvillkor för ungdomar.
4. Handlingsprogrammet fokuserar framför allt på åtgärder som skall stärka den nationella kompetensen i ungdomsfrågor och att öka kvaliteten på och mängden möjligheter för ungdomar att medverka i samhällslivet på ett fullständigt, effektivt och positivt sätt.

30 I. FN:S AVSIKTSFÖRKLARING BETRÄFFANDE UNGDOMAR: PROBLEM OCH MÖJLIGHETER

5. FN:s medlemsstater har enats om att arbeta för att uppnå FN-stadgans mål och principer, däribland åtgärder som främjar högre levnadsstandard, full sysselsättning och ekonomisk och social utveckling. Ungdomar världen över strävar, trots att de bor i länder med olika utvecklingsnivåer och i olika socioekonomiska samhällskikt, efter att till fullo medverka i samhällslivet, på det sätt som är bestämt i FN-stadgan, vilket innefattar:
- a) att uppnå en utbildningsnivå jämförbar med deras ambitioner;
  - 40 b) tillgång till arbetstillfällen som motsvarar deras kompetens;
  - c) lämplig kost och näring för att till fullo kunna medverka i samhällslivet;
  - 45 d) en fysisk och social miljö som främjar god hälsa och som skyddar mot sjukdomar och missbruk och där våld inte förekommer;
  - e) mänskliga rättigheter och grundläggande friheter utan åtskillnad på grund av ras, kön, språk eller religion och utan någon annan form av diskriminering;
  - 50 f) att medverka i beslutsprocesserna;

g) lokaler för och satsningar på kultur-, fritids- och sportaktiviteter vars mål är att förbättra ungdomars levnadsstandard såväl på landsbygden som i städerna.

- 5 6. FN:s folk har, genom sina regeringar, internationella organisationer och frivilligorganisationer, gjort mycket för att uppnå dessa ambitioner. Dessutom har man ansträngt sig för att tillämpa riktlinjerna för lämplig planering och uppföljning när det gäller ungdomsfrågor som antogs av generalförsamlingen 1985². Trots detta är det tydligt att förändringar i världens sociala, ekonomiska och politiska situation har skapat förhållanden som i många länder har gjort det svårare att uppnå dessa mål:
- 10 a) påfrestningar på ländernas materiella och finansiella resurser, vilket har minskat de resurser som finns att tillgå till program och aktiviteter för ungdomar, i synnerhet i de länder som är kraftigt skuldsatta;
- 15 b) sociala, ekonomiska och politiska orättvisor, däribland rasism och främlingsfientlighet, som leder till ökad svält, sämre levnadsvillkor och fattigdom bland ungdomar och till att de marginaliseras som flyktingar, fördrivna personer och invandrare;
- 20 c) ökad svårighet för ungdomar som återvänder från väpnade konflikter och sammandrabbningar att integreras i samhället och få tillgång till utbildning och sysselsättning;
- d) fortsatt diskriminering av unga kvinnor och deras bristfälliga tillgång till lika möjligheter beträffande sysselsättning och utbildning;
- 25 e) stigande nivåer av ungdomsarbetslöshet, inklusive långtidsarbetslöshet;
- f) fortsatt försämring av den globala miljön till följd av ohållbar konsumtion och tillverkning, framför allt i industriländerna, något som är högst oroväckande och förvärrar fattigdomen och klyftorna;
- 30 g) växande utbredning av sjukdomar som malaria och humant immunbristvirus och förvärvat immunbristsyndrom (hiv/aids) och andra hot mot hälsan, som narkotikamissbruk, missbruk av psykotropa ämnen, rökning och alkoholism;
- 35 h) bristande möjligheter till yrkesutbildning, särskilt för människor med funktionshinder;
- i) förändringar i familjens roll som ett instrument för delat ansvar och ungdomars socialisation;
- 40 j) bristande möjligheter för ungdomar att medverka i samhällslivet och att bidra till sin egen utveckling och välbefinnande;
- k) utbredning av försvagande sjukdomar, svält och undernäring, som ofta förekommer i många ungdomars liv;
- 45 l) ökad svårighet för ungdomar att få kunskap om familjelivet som en grund för att bilda sunda familjer som stödjer delat ansvar.

---

² Se A/40/256, bilaga

7. Dessa företeelser, bland andra, leder generellt till att ungdomar allt oftare marginaliseras i samhället, som är beroende av ungdomarna för att fortsätta att förnyas.

5 8. Vi, FN:s folk, tror att följande principer, som går ut på att garantera unga mäns och kvinnors välbefinnande och att de till fullo och aktivt medverkar i samhället som de lever i, är grundläggande för tillämpningen av handlingsprogrammet för unga fram till år 2000 och åren som följer:

10 a) Alla stater skall göra det möjligt för sina ungdomar att få en utbildning, praktiska kunskaper och att till fullo medverka i alla aspekter av samhällslivet, särskilt med sikte på att få en produktiv sysselsättning och att leva ett självständigt liv;

15 b) Alla stater skall garantera att alla ungdomar till fullo åtnjuter de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i enlighet med FN-stadgan och andra internationella dokument om mänskliga rättigheter;

20 c) Alla stater skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att undanröja alla former av diskriminering av flickor och unga kvinnor och undanröja alla hinder för jämställdhet mellan könen. De skall vidta alla åtgärder för kvinnors utveckling och avancemang. De skall dessutom garantera flickor och unga kvinnor fullständig och lika tillgång till utbildning och sysselsättning;

d) Alla stater skall främja ömsesidig respekt, tolerans och förståelse mellan ungdomar med olika etnisk, kulturell och religiös bakgrund;

25 e) Alla stater skall anstränga sig för att garantera att deras ungdomspolitik grundas på exakta uppgifter om ungdomars situation och behov. Dessa uppgifter bör finnas tillgängliga för allmänheten så att ungdomar på ett godtagbart sätt kan medverka i beslutsprocessen;

30 f) Alla stater skall främja utbildning och åtgärder som bland ungdomar skapar en anda av fred, samarbete, ömsesidig respekt och förståelse mellan världens länder;

35 g) Alla stater skall tillgodose ungdomars särskilda behov i fråga om: ansvarsfull familjeplanering, familjelivet, sexuell och reproduktiv hälsa, sexuellt överförbara sjukdomar, hiv och aidsförebyggande åtgärder. Detta skall ske i enlighet med handlingsprogrammet som antogs av den internationella konferensen om befolkning och utveckling i september 1994³, Köpenhamnsdeklarationen och handlingsprogrammet som antogs vid världstoppmötet om social utveckling i mars 1995⁴, Pekingdeklarationen och handlingsplanen som antogs på den fjärde världskonferensen om kvinnor i september 1995⁵;

40 h) Att skydda, främja och förbättra miljön är några av de frågor som ungdomar anser vara grundläggande för samhällets framtida välbefinnande. Därför skall staterna aktivt uppmuntra ungdomar, inklusive ungdomsorganisationer, att aktivt medverka i de program, inklusive utbildningsprogram, och de aktiviteter som är avsedda att skydda, främja och förbättra miljön;

45 i) Alla stater skall vidta åtgärder för att öka utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter för ungdomar med funktionshinder;

---

³ Rapport från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Kairo, den 5 till 13 september, 1994 (FN:s publikation, försäljningsnummer: S.95.XIII.18), kap. I, resolution 1, bilaga

⁴ A/CONF.166/9, kap. I, resolution 1, bilaga I och II

⁵ A/CONF.177/20, kap. I, resolution 1, bilaga I och II

- j) Alla stater skall vidta åtgärder för att förbättra levnadssituationen för ungdomar som lever under särskilt svåra förhållanden, och dessutom skydda deras rättigheter;
- 5 k) Alla stater skall verka för att full sysselsättning har grundläggande prioritet i deras ekonomiska och sociala politik, och lägga särskild vikt vid sysselsättning för ungdomar. De skall också vidta åtgärder för att förhindra ekonomisk exploatering av barn;
- 10 l) Alla stater skall tillhandahålla nödvändig hälso- och sjukvård till ungdomar för att garantera deras fysiska och psykiska välbefinnande, genom att bekämpa sjukdomar, malaria, hiv/aids och skydda ungdomar från skadliga droger och effekterna av narkotika-, tobaks- och alkoholmissbruk;
- 15 m) Alla stater skall se människan som det centrala i utvecklingen och inrikta sina ekonomier så att de tillgodoser de mänskliga behoven på ett effektivt sätt och garanterar att ungdomar medverkar aktivt i och gynnas av utvecklingsprocessen.

II. UTVECKLINGSOMRÅDE

- 20 9. År 1995 uppskattar man att världens unga befolkning – som FN definierar som åldersgruppen mellan 15 och 24 år – uppgår till 1 030 miljoner människor, det vill säga 18 % av världens totala befolkning. Majoriteten av världens unga befolkning (84 % år 1995) bor i utvecklingsländer. Man räknar med att denna siffra 2025 har stigit till 89 %. De svåra förhållandena som befolkningen i många utvecklingsländer lever i är ofta ännu svårare för
- 25 ungdomar på grund av begränsade möjligheter till utbildning och vidareutbildning, varaktig sysselsättning, hälsovård och sociala tjänster, liksom en ökad utbredning av narkotikamissbruk och ungdomsbrottslighet. I många utvecklingsländer flyttar också fler ungdomar än någonsin från landsbygden till städerna.
- 30 10. Bortsett från den statistiska definitionen av termen ”ung” som nämns ovan, har denna term olika innebörd i världens olika samhällen. Definitionen av ”ung” har ständigt ändrats i och med förändringar i de politiska, ekonomiska och sociokulturella förhållandena.
- 35 11. Ungdomar i industriländerna utgör en förhållandevis liten del av den totala befolkningen. Detta beror på att födelsetalen vanligtvis är lägre och den förväntade medellivslängden högre. Dessa ungdomar utgör en samhällsgrupp som möter särskilda problem och särskild osäkerhet beträffande sin framtid, som delvis har ett samband med de begränsade möjligheterna till lämplig sysselsättning.
- 40 12. Ungdomar i alla länder är på samma gång viktiga mänskliga resurser för utvecklingen och avgörande aktörer i den sociala förändringen, den ekonomiska utvecklingen och den tekniska innovationen. Deras fantasi, ideal, energi och visioner är oumbärliga för en fortsatt utveckling av de samhällen i vilka de är bosatta. Det är därför väsentligt att man lägger ny kraft på att
- 45 utforma och verkställa ungdomspolitik och ungdomsprogram på alla nivåer. De sätt som man i politiken bemöter utmaningar och möjligheter för ungdomar kommer att påverka de nuvarande sociala och ekonomiska förhållandena och kommande generationernas välfärd och levnadssätt.

III. KONKRETA POLITISKA STRATEGIER OCH FRÅGOR

13. År 1965 antog generalförsamlingen, i sin resolution 2037 (XX), deklARATIONEN om att bland ungdomar främja fred, ömsesidig respekt och förståelse mellan människor. Mellan 1965 och 1975 lade både generalförsamlingen och Ekonomiska och sociala rådet tonvikt på tre grundläggande teman vad gäller ungdomsfrågor: deltagande, utveckling och fred. Man underströk också behovet av en internationell ungdomspolitik. År 1979, i resolution 34/151, utnämnde generalförsamlingen år 1985 till det "Internationella ungdomsåret: deltagande, utveckling, fred". År 1985 antog generalförsamlingen, i sin resolution 40/14, riktlinjerna för planering av nya åtgärder och vidtagandet av lämpliga kompletterande åtgärder på ungdomsområdet². Riktlinjerna är viktiga eftersom man i dem fokuserar på ungdomar som en omfattande kategori med många undergrupper, i stället för att betrakta dem som en enda demografisk enhet. I riktlinjerna lägger man fram konkreta åtgärder för hur man skall tillgodose behoven hos undergrupper, som ungdomar med funktionshinder, ungdomar på landsbygden och i städer och unga kvinnor.

14. De teman som generalförsamlingen valde för det internationella ungdomsåret – nämligen, deltagande, utveckling, fred – speglar världssamfundets allmänna strävan efter rättvis fördelning, folkligt deltagande och livskvalitet. Detta återspeglas i riktlinjerna och de inkluderas som allmänna teman i FN:s handlingsprogram för unga fram till år 2000 och åren som följer.

15. FN:s handlingsprogram baseras också på andra nyutkomna internationella dokument, däribland: RiodeklARATIONEN om miljö och utveckling, som antogs av FN:s konferens om miljö och utveckling⁶; WiendeklARATIONEN och handlingsprogrammet som antogs av världskonferensen om mänskliga rättigheter⁷; Handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling³, och KöpenhamnsdeklARATIONEN och handlingsprogrammet från världstoppmötet om social utveckling⁴, och handlingsplanen som antogs av den fjärde världskonferensen om kvinnor⁵.

16. FN:s handlingsprogram baseras på dessa allmänna och särskilda internationella dokument som är förknippade med ungdomspolitik och program för ungdomar. Handlingsprogrammet utmärker sig eftersom det innefattar en sektorövergripande norm angående politisk utformning och framställning och verkställande av program. Det kommer att tjäna som mall för integrerade åtgärder som vidtas på alla nivåer med avsikt att mer effektivt möta de problem som ungdomar har inom olika områden och öka deras medverkan i samhället.

17. FN:s handlingsprogram delas in i tre etapper: den första etappen fokuserade på att undersöka och skriva FN:s handlingsprogram för unga, och att generalförsamlingen skulle godkänna handlingsprogrammet vid sin femtionde session, 1995; den andra etappen avser att man genomför Handlingsprogrammet världen över fram till år 2000; den tredje etappen, som sträcker sig över perioden mellan 2001 och 2010, kommer att fokusera på fortsatt genomförande och att man utvärderar de framsteg som uppnåtts och de hinder som man har stött på. Under nämnda etapp kommer man att föreslå lämpliga justeringar av målen på lång sikt och konkreta åtgärder för att förbättra ungdomars situation i de samhällen där de är bosatta.

---

⁶ Rapport från FN:s internationella konferens om miljö och utveckling, Rio de Janeiro, den 3 till 14 juni, 1992, [A/CONF.151/26/Rev.1 (Vol.I och Vol.I/Corr.1, Vol.II, Vol.III y Vol.III/Corr.1)] (FN:s publikation, försäljningsnummer: S.93.I.8 och ändringar), vol. I: Resolutioner antagna av konferensen, resolution 1, bilaga I

⁷ A/CONF.157/24 (Del I), kap. III

IV. PRIORITERADE OMRÅDEN

18. Alla tio prioriterade områden som världssamfundet har fastställt presenteras genom huvudfrågor, särskilda mål och åtgärder som olika aktörer bör vidta för att uppnå dessa mål. Målen och åtgärderna återspeglar det internationella ungdomsårets tre teman: deltagande, utveckling och fred; de är alla sammankopplade och förstärker ömsesidigt varandra.
19. De tio prioriterade områdena som världssamfundet har fastställt är utbildning, sysselsättning, svält och fattigdom, hälsa, miljö, narkotikamissbruk, ungdomsbrottslighet, fritidsaktiviteter, flickor och unga kvinnor och ungdomars fullständiga och effektiva medverkan i samhällslivet och i beslutsprocessen. FN:s handlingsprogram utesluter inte nya prioriteringar som kan komma att identifieras i framtiden.
20. Tillämpningen av FN:s handlingsprogram kräver att ungdomar till fullo åtnjuter alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och kräver dessutom att regeringar vidtar effektiva åtgärder mot brott mot dessa rättigheter och friheter och att de främjar icke-diskriminering, tolerans, respekt för mångfald, med full respekt för ungdomars olika religiösa och etniska värderingar, kulturer och filosofiska övertygelser, rätt till lika möjligheter, solidaritet, säkerhet och att ungdomar från bägge könen deltar.

A. Utbildning

21. Trots att det den senaste tiden har gjorts påtagliga framsteg i riktning mot allmän utbildning och grundutbildning, och i första hand läs- & skrivinläring, fortsätter antalet analfabeter att öka och många utvecklingsländer kommer sannolikt inte kunna uppnå målet med grundutbildning före år 2000. Vidare bör nämnas tre skäl till oro angående nuvarande utbildningssystem. Det första är att många föräldrar i utvecklingsländer inte förmår att skicka sina barn till skolan på grund av lokala, ekonomiska och sociala förhållanden. Det andra är bristen på utbildningsmöjligheter för flickor och unga kvinnor, invandrare, flyktingar, fördrivna personer, gatubarn, ungdomar från ursprungsbefolkningar, ungdomar från landsbygden och ungdomar med funktionshinder. Det tredje avser utbildningens kvalitet, dess betydelse för framtida sysselsättning och deras nytta för att hjälpa ungdomar i övergången till ett tillfredsställande vuxenliv, ett aktivt medborgarskap och att få en avlönad och produktiv sysselsättning.
22. För att uppmuntra att man främjar system för yrkesutbildning som är mer anpassade till ungdomars nuvarande behov och deras samhällens framtida behov, skulle det vara användbart att dela med sig av erfarenheter och utreda nya inriktningar, som informella system för att tillhandahålla grundläggande läs- och skrivinläring, yrkesutbildning och livslångt lärande.
23. Ungdomars möjligheter att på egen hand följa högskole- och universitetsstudier, forska och få yrkesutbildning är i utvecklingsländerna otillräckliga. Med hänsyn till dessa länders ekonomiska problem och den otillräckliga internationella hjälpen på detta område är det svårt att tillhandahålla en lämplig utbildning till alla ungdomar, trots att de är de viktigaste ekonomiska resurserna i sina länder.
24. Regeringar, mellanstatliga och icke-statliga organisationer uppmanas att hjälpa utvecklingsländernas ungdomar att få en utbildning och vidareutbildning på alla nivåer, såväl i industriländer som i utvecklingsländer, till exempel genom akademiskt utbyte mellan utvecklingsländerna.

Förslag till åtgärder

1. Förbättra grundutbildningen, yrkesutbildningen och läs- och skrivkunnigheten bland ungdomar

5

25. Man bör prioritera målet att säkerställa grundutbildning för alla (i första hand läs- och skrivinläringen), genom att utnyttja alla resurser, aktörer och former av utbildning och vidareutbildning, i enlighet med begreppet livslångt lärande. Dessutom bör man lägga särskild tonvikt på att ändra utbildningsinnehåll och utbildningsprogram, i synnerhet de program som förstärker kvinnans traditionella roll där kvinnor nekas möjligheten att till fullo och på ett jämlikhetssträvande sätt medverka på alla nivåer i samhället, genom att fokusera på grundläggande vetenskaplig utbildning, de etiska värderingar och införskaffande av kunskap som är anpassade till den föränderliga omgivningen och till livet i multietniska och mångkulturella samhällen. Man bör betona betydelsen av att utveckla kunskap beträffande information, det vill säga, nödvändig kunskap för att hitta och få information och att använda den, liksom datateknik och distansutbildning. Icke-statliga ungdomsorganisationer och utbildningsorganisationer skall utarbeta program med grundutbildning, yrkesutbildning och läs- och skrivinläring som är utformade och avsedda för ungdomar. Man bör undersöka möjligheten att upprätta program där pensionärer och äldre människor kan lära ungdomar att läsa, skriva och räkna. Man bör lägga särskild vikt på ungdomsgrupper med speciellt svåra förhållanden, däribland ungdomar från ursprungsbefolkningar, invandrare och flyktingar, fördrivna personer, gatubarn och fattiga från landsbygden och i städerna, liksom de särskilda problem som läs- och skrivinläringen innebär för synskadade ungdomar och ungdomar med andra funktionshinder.

25

2. Kulturarv och nutida samhällstyper

26. Regeringar skall starta eller understödja program för att utbilda ungdomar om kulturarvet i de samhällen där de bor, i andra samhällen och i världen. Regeringar skall, i samarbete med icke-statliga ungdomsorganisationer, organisera rese- och utbytesprogram och ungdomsläger för att hjälpa ungdomar att förstå den kulturella mångfalden på nationell och internationell nivå, och att utveckla interkulturell kunskap och att medverka i att bevara kulturarvet i sina egna samhällen, i andra samhällen och i omvärlden. FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur, uppmanas att, i samarbete med berörda regeringar och icke-statliga organisationer, utvidga de internationella programmen, med till exempel ungdomsläger, genom vilka ungdomar, i synnerhet de från utvecklingsländer, som kommer ifrån olika kulturer kan hjälpa till att restaurera platser som är av betydelse för internationell kultur och genomföra andra kulturella aktiviteter.

40

3. Främja ömsesidig respekt och förståelse, fred, solidaritet och tolerans mellan ungdomar

27. Regeringar och utbildningsinstitutioner skall främja och utforma program om fredarbete och konfliktlösning, och införa dem på alla nivåer i skolor. Man skall informera barn och ungdomar om de kulturella skillnader som finns i deras samhällen, ge dem tillfälle att lära känna olika kulturer och lära dem att acceptera och respektera kulturell och religiös mångfald. Regeringar och läroanstalter skall utforma och förverkliga utbildningsprogram som främjar och förstärker respekten för alla grundläggande mänskliga rättigheter och friheter och som

45

lägger tonvikten på fred, solidaritet, tolerans, ansvar och respekt för mångfald och andra människors rättigheter.

5 4. Teknisk vidareutbildning och yrkesutbildning

28. Regeringar och läroanstalter kan, i samarbete med regionala och internationella organisationer, tillhandahålla, eller om de redan finns, förbättra tekniska vidareutbildningar och yrkesutbildningar som är anpassade till nuvarande och framtida arbetsförhållanden. Det är nödvändigt att ge ungdomar möjligheten att få en teknisk vidareutbildning och yrkesutbildning. De skall också ges möjligheten att delta i inlärningsprogram som hjälper dem att få en första anställning med utvecklingsmöjligheter och som gör det möjligt för dem att anpassa sig till förändringar i arbetskraftsefterfrågan.

15

5. Främja utbildning i mänskliga rättigheter

29. Regeringar skall vaka över så att man i skolor och läroanstalter vederbörligen uppmärksammar FN:s artionde för utbildning om mänskliga rättigheter, som inleddes år 1995. För att bland ungdomar väcka ett aktivt intresse för deras civila, kulturella, ekonomiska, politiska och sociala rättigheter, liksom att göra dem medvetna om sitt ansvar för samhället, och att främja harmoniska relationer, ömsesidig tolerans, ömsesidig respekt, jämlikhet mellan kvinnor och män och tolerans för mångfald, skall regeringar utforma utbildning i mänskliga rättigheter som är särskilt avsedd för ungdomar, i vilka man tar hänsyn till mänskliga rättigheter för kvinnor.

25

6. Utbildning för företagsprogram

30. Regeringar skall, i samarbete med regionala och internationella organisationer, utforma utbildningsprogram, som är avsedda för ungdomar, om att starta enskilda företag och kooperativ. Regeringar uppmuntras att bilda självstyrande företagarcentrum där ungdomar kan utarbeta och testa sina företagsprojekt.

35

7. Infrastruktur för utbildning av socialarbetare och ungdomsledare

31. Regeringar skall bedöma om tjänster och program är tillräckliga för att ge socialarbetare och ungdomsledare behörighet, och också om läroplanerna och personalresurserna är tillfredsställande. Utifrån dessa bedömningar skall regeringar utarbeta och genomföra relevanta utbildningsprogram. Man skall uppmuntra och hjälpa organisationer och icke-statliga ungdomsnätverk att formulera och sprida modeller för utbildningskurser som deras medlemmar kan använda.

40

32. Berörda organisationer skall undersöka möjligheten att skapa ett internationellt utbildningsinstitut för socialarbetare och ungdomsledare, där man ger företräde till deltagare från utvecklingsländer. I samarbete med berörda organisationer som ger ungdomar utbildningsmöjligheter, inklusive praktikprogram och volontärprogram, skulle man också kunna sammanställa en inventering över dessa typer av program som finns.

50

B. Sysselsättning

33. Arbetslöshet och undersysselsättning bland ungdomar är ett globalt problem, och är i själv
verket en del av det mer övergripande problemet med att skapa sysselsättningsmöjligheter för
5 alla medborgare. Under de senaste åren har problemet förvärrats som en följd av den globala
lågkonjunkturen som främst har påverkat utvecklingsländerna. Ett oroande faktum är att
ekonomisk tillväxt inte alltid följs av en sysselsättningsökning. Svårigheten att hitta lämplig
sysselsättning skapar ytterligare problem som ungdomar ställs inför, bland dem bör nämnas
10 analfabetism och otillräcklig utbildning. Denna svårighet förvärras under perioder av global
ekonomisk lågkonjunktur och stora förändringar i ekonomiska trender, framför allt i utveck-
lingsländerna. I vissa länder, har den massiva tillströmningen av ungdomar till arbetsmark-
naden skapat allvarliga problem. Enligt Internationella arbetsorganisationens uppskattningar
15 måste man inom de kommande 20 åren skapa mer än 100 miljoner nya arbetstillfällen för att
ge lämplig sysselsättning till det stigande antalet ungdomar som utgör den ekonomiskt aktiva
befolkningen i utvecklingsländerna. Situationen för flickor och unga kvinnor, ungdomar med
funktionshinder, flyktingar och fördrivna personer, gatubarn, ungdomar från ursprungsbefolk-
ningar och invandrare och de som tillhör minoritetsgrupper behöver omedelbart uppmärk-
sammats, särskilt med tanke på förbud mot tvångsarbete och barnarbete.

20 34. Sysselsättningskrisen bland ungdomar innebär också att ungdomar har få möjligheter att
få ett eget boende, vilket krävs för att bilda familj och medverka i samhällslivet. De tekniska
framstegen och framstegen inom kommunikation, tillsammans med produktivitetsökningen,
har skapat nya utmaningar och nya sysselsättningsmöjligheter för ungdomar. Ungdomar är de
25 som drabbas hårdast av dessa trender. Om man inte hittar effektiva lösningar kommer sam-
hällets kostnader på lång sikt bli mycket högre. Arbetslösheten skapar en lång rad sociala
problem och ungdomar är särskilt utsatta för dess skadliga effekter: utvecklade tekniska kun-
skaper, dålig självkänsla, marginalisering, utarmning och ett enormt slöseri med mänskliga
resurser.

30

Förslag till åtgärder

1. Möjligheter till eget företagande

35 35. Regeringar och organisationer skall skapa och främja donationsprogram som tillhanda-
håller ett startkapital för att främja och stödja program för att skapa företag och sysselsättning
för ungdomar. Man skulle kunna uppmuntra företag och inrättningar att tillhandahålla finans-
iellt och tekniskt stöd som kompensation för sådana program. Man skulle kunna undersöka
40 möjligheten att skapa kooperativprogram där ungdomar medverkar i att tillverka och saluföra
varor och tjänster. Man skulle kunna undersöka möjligheten att skapa utvecklingsbanker för
ungdomar. Kommittén för främjande av kooperativa åtgärder uppmanas att utveckla modeller
för ungdomskooperativ i industriländerna och i utvecklingsländerna. Dessa modeller bör inne-
fatta riktlinjer för utbildning av administratörer, liksom utbildning i affärsteknik och marknad-
sföring.

45

2. Arbetstillfällen för särskilda grupper av den unga befolkningen

50 36. I fonder som är ämnade att främja ungdomars sysselsättning, skall regeringar, på lämpligt
sätt, avsätta resurser för program som stödjer aktiviteter för unga kvinnor, ungdomar med

funktionshinder, ungdomar som återvänder från militärtjänstgöring, unga invandrare, flyktingar och fördrivna personer, gatubarn och ungdomar från ursprungsbefolkningar. Ungdomsorganisationer och ungdomarna själva skall direkt medverka i att planera och tillämpa dessa program.

5

3. Frivillig samhällstjänst för ungdomar

37. Om det ännu inte finns, skall regeringar undersöka möjligheten att skapa program för frivillig samhällstjänst för ungdomar. Dessa program skulle kunna vara ett alternativ till militärtjänstgöring eller utgöra en obligatorisk del i utbildningsprogrammen, beroende på nationella prioriteringar och politik. Bland de möjligheter som tillhandahålls skall ungdomsläger, samhällstjänstprojekt, miljöskyddsprogram och program för samarbete över generationsgränserna innefattas. Ungdomsorganisationerna skall direkt medverka i att utforma, planera, tillämpa och utvärdera dessa program. De skall dessutom upprätta program för internationellt samarbete mellan ungdomsorganisationer i industriländer och utvecklingsländer för att främja interkulturellt samarbete och utbildning för utveckling.

4. Behov som har skapats till följd av tekniska förändringar

38. Regeringar, särskilt de i utvecklingsländer, skall främja att arbetstillfällena skapas för ungdomar inom de sektorer som utvecklas snabbt som ett resultat av teknisk innovation. Genom sysselsättningsstatistik som regeringar sammanställer kan man bevaka sysselsättningen för ungdomar inom de sektorer som påverkas av ny teknik. Man bör vidta åtgärder för att ge ungdomar livslångt lärande inom detta område.

39. Man bör särskilt uppmärksamma utformningen och spridningen av kriterier som främjar utbildningsprogrammets flexibilitet och samarbete mellan utbildningsinstitutioner och arbetsgivare, särskilt beträffande ungdomar i högteknologiska industrier.

C. Svält och fattigdom

40. Över en miljard människor lever i dag under oacceptabla fattigdomsförhållanden, främst i utvecklingsländer och framför allt på landsbygden i låginkomstländer i Asien, Stillahavsområdet, Afrika, Latinamerika och Karibien och mindre utvecklade länder. Fattigdomen visar sig på olika sätt: bristen på inkomster och tillräckliga produktiva resurser för att säkerställa hållbara former av försörjning; svält och undernäring; dålig hälsa; begränsad eller ingen tillgång till utbildning och annan grundläggande samhällsservice; ökad sjuklighet och dödlighet till följd av sjukdomar; hemlöshet eller bristfälliga bostäder; en osäker omgivning och diskriminering och social marginalisering. Fattigdom kännetecknas också av bristen på medverkan i beslutsprocesser, i samhällslivet och i det sociokulturella livet. Fattigdomen går hand i hand med brist på tillgång till, eller kontroll över, resurser som odlingsbar mark, kunskaper, kapital och sociala relationer. Utan dessa resurser har människor begränsad tillgång till institutioner, marknader, anställning och samhällsservice. Ungdomar är särskilt sårbara för denna situation. Därför är det nödvändigt att vidta konkreta åtgärder för att ta itu med en situation där fattigdomen främst är koncentrerad till ungdomar och kvinnor.

41. Svält och undernäring kvarstår som ett av de mest allvarliga och svårhanterliga hoten mot mänskligheten, och hindrar ofta ungdomar och barn från att medverka i samhället. Svält beror på många faktorer: dålig hantering av produktionen och distributionen av livsmedel, bristfällig tillgång till livsmedel, ojämn fördelning av finansiella resurser, orimlig exploatering av naturresurser, ohållbara konsumtionsmönster, miljöförorening, naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan, konflikter mellan traditionella och moderna produktionssystem, orimlig demografisk tillväxt och väpnade konflikter.

10 Förslag till åtgärder

1. Göra jordbruk mer lönande och livet på landsbygden mer attraktivt

42. Regeringar skall förbättra utbildningstjänster och kulturella tjänster och skapa andra förmåner för att göra landsbygden mer attraktiv för ungdomar. Man skall upprätta jordbruksprogram på försöksbasis som riktar sig till ungdomar och utöka rådgivningstjänster för att bibehålla förbättringar inom produktion och saluföring av jordbruksprodukter.

43. Lokala och nationella regeringar skall, i samarbete med ungdomsorganisationer, anordna kulturella aktiviteter för att uppmuntra utbyte mellan ungdomar på landsbygden och i städerna. Man skall hjälpa och uppmuntra ungdomsorganisationer att ordna konvent och möten på landsbygden, och särskilt att förvärva samarbete med landsbygdens befolkning, inklusive ungdomarna.

2. Specialiserad yrkesutbildning gör det möjligt för ungdomar att få en inkomst

44. Regeringar skall, i samarbete med ungdomsorganisationer, utveckla utbildningsprogram för ungdomar som är avsedda att förbättra metoder för jordbruksproduktion och saluföring. Utbildningen skall bygga på de ekonomiska behov som finns på landsbygden och behoven hos ungdomar som bor på landsbygden beträffande produktionsutveckling och att uppnå livsmedelssäkerhet. I programmen skall man få ungdomar att stanna kvar på landsbygden och uppmärksamma unga kvinnor, ungdomar med funktionshinder, flyktingar och invandrare, fördrivna personer och gatubarn, ungdomar från ursprungsbefolkningar, ungdomar som återvänder från militärtjänstgöring och ungdomar som bor i områden med lösta konflikter.

3. Donera jordbruksmark till ungdomar med särskilda behov

45. Regeringar skall förse ungdomar och ungdomsorganisationer med mark och stödja dem med finansiell och teknisk hjälp och med yrkesmässig kunskap. FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation och Internationella arbetsorganisationen uppmanas samla och dela ut information om nationella erfarenheter beträffande land- och bosättningsdonationsprogram som regeringar kan använda.

46. Regeringar uppmanas att, i den utsträckning som är förenlig med deras utvecklingsplaner för landsbygden och med hjälp, som man kommit överens om, från ungdomsorganisationer, arbeta tillsammans med frivilliga ungdomsorganisationer i projekt avsedda att bevara och förbättra miljön på landsbygden och i städerna.

4. Samarbete mellan ungdomar på landsbygden och ungdomar i städerna beträffande produktion och distribution av livsmedel

- 5 47. Icke-statliga organisationer skall samordna grupper för direktmarknadsföring, inklusive produktions- och distributionskooperativ, för att förbättra de nuvarande försäljningssystemen och säkerställa att de finns tillgängliga för unga lantbrukare. Målet för dessa grupper skall vara att minska bristen på livsmedel och förluster som orsakats av brister i systemen för lagring och transport av livsmedel till affärerna.

10

D. Hälsa

- 15 48. I vissa delar av världen lider ungdomar av dålig hälsa på grund av sociala förhållanden, däribland skadliga traditionella attityder och sedvänjor och, i vissa fall, deras egna handlingar. Dålig hälsa beror ofta på en ohälsosam miljö och bristen på stödsystem för att främja hälsosamma beteenden i vardagslivet, på bristen på information och otillräcklig och olämplig hälsovård. Problemen innefattar, bland andra, bristen på en säker och hygienisk miljö, undernäring, risken att ådra sig parasit- och vattenburna sjukdomar, den ökande konsumtionen av tobak, alkohol och narkotika, onödigt risktagande och destruktivt beteende, som leder till
- 20 oavsiktliga skador.

- 25 49. Ungdomars behov beträffande reproduktiv hälsa har i stor utsträckning ignorerats. I många länder finns inte information och tjänster till hands för att hjälpa ungdomar att förstå sin sexualitet, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och för att skydda dem mot oönskade graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar, som hiv och aids.

Förslag till åtgärder

30 1. Tillgång till grundläggande hälsovård

- 35 50. Alla ungdomar skall ha tillgång till grundläggande hälsovård, i allas intresse och för samhället som helhet. Varje regering har ett ofrånkomligt ansvar att öka allmänhetens medvetenhet och att mobilisera de resurser och medel som krävs. Dessa åtgärder skall bistås av goda ekonomiska förhållanden och av internationellt samarbete.

- 40 51. Ansträngningarna bör påskyndas för att uppnå målen med nationella strategier för hälsa för alla, som bygger på jämlikhet och social rättvisa, i enlighet med Alma-Ata-deklarationen som antogs den 12 september 1978 av den internationella konferensen om primärvård⁸, genom att upprätta eller modernisera nationella handlingsplaner eller -program för att säkerställa en allmän och icke-diskriminerande tillgång till grundläggande hälsovård, som också omfattar renhållning och rent dricksvatten, liksom ansträngningar för att skydda hälsan och att främja utbildning i näringslära och förebyggande hälsoprogram.

- 45 52. Man bör stödja starkare och bättre samordnade globala åtgärder mot de viktigaste av de sjukdomar som skördar många liv, som malaria, tuberkulos, kolera, tyfoidfieber och hiv/aids; i detta sammanhang bör man fortsätta stödja programmet om hiv/aids som samordnas och medfinansieras av FN.

---

⁸ E/ICEF/L.1387, bilaga, avsnitt V

53. Dålig hälsa beror ofta på bristen på information och hälsovård för ungdomar, framför allt i utvecklingsländerna. De problem som blir följden är bland annat sexuellt överförbara sjukdomar, som hiv; tidiga graviditeter; bristen på hygien och sanitär utrustning som leder till infektioner, smittspridning och diarré; genetiska och medfödda sjukdomar; psykiska och mentala sjukdomar; missbruk av narkotika och psykotropa ämnen; alkohol- och tobaksmissbruk; ett oförsvarligt riskfyllt och destruktivt beteende som leder till oavsiktliga skador; undernäring och täta förlösningar.

10 2. Utveckla hälsovårdsutbildning

54. Regeringar skall inkludera program som fokuserar på kunskap och praktisk hälsovård i grundskolornas och gymnasieskolornas läroplaner. Man skall särskilt uppmärksamma förståelsen för grundläggande hygienkrav och behovet att skapa och bibehålla en hälsosam miljö. Dessa program kommer man att utveckla med ungdomars behov och prioriteringar i beaktande och med ungdomars medverkan.

55. Man bör uppmuntra samarbete mellan regeringar och utbildnings- och hälsoinstitutioner i avsikt att främja personligt ansvar för en sund livsstil och tillhandahålla nödvändiga teoretiska och praktiska kunskaper för att uppnå den, inklusive undervisning om de juridiska, sociala och hälsomässiga konsekvenserna av beteenden som skapar hälsorisker.

25 3. Främja hälsovård, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa, och utveckla lämpliga utbildningsprogram inom dessa områden

56. Med ungdomsorganisationers och andra organisationers medverkan, skall regeringar övervaka tillämpningen av de åtaganden som gjordes i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling³, enligt rapporten från denna konferens, i Köpenhamnsdeklarationen och handlingsprogrammet från världstoppmötet om social utveckling⁴ och i Pekingdeklarationen och handlingsplanen från den fjärde världskonferensen om kvinnor⁵, liksom andra relevanta dokument om mänskliga rättigheter, för att möta ungdomars behov beträffande hälsa. Befolkningsfonden och andra behöriga FN-organisationer skall fortsätta att vidta effektiva åtgärder beträffande dessa frågor. Redan befintlig reproduktiv hälsovård har i allmänhet inte beaktat de behov beträffande reproduktiv hälsa som ungdomar som grupp har. Samhällets svar på ungdomars behov beträffande reproduktiv hälsa skall baseras på information som hjälper dem att nå den mognadsnivå som är nödvändig för att fatta ansvarsfulla beslut. Framförallt skall man ställa tjänster och information till förfogande till ungdomar som hjälper dem att förstå sin sexualitet och att skydda dem från oönskade graviditeter, sexuellt överförbara sjukdomar och den risk för sterilitet som dessa innebär. Detta bör kombineras med att lära unga män om unga kvinnors självbestämmande och att dela ansvar med kvinnor i fråga om sexualitet och reproduktion. Allt detta har särskild betydelse för unga kvinnor och deras barns hälsa, för unga kvinnors självbestämmande och, i många länder, för ansträngningarna att minska befolkningsökningen. För många unga kvinnor innebär moderskapet en betydligt större risk än genomsnittligt att modern dör och unga mödrars barn har högre sjuklighet och dödlighet. För tidigt moderskap fortsätter att vara ett hinder för att förbättra kvinnans situation på utbildningsområdet och hennes ekonomiska och sociala situation världen över. För unga kvinnor i allmänhet kan för tidiga äktenskap och för tidigt moderskap allvarligt påverka deras utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter och det är sannolikt att det på lång sikt får negativa konsekvenser på deras egen och deras barns livskvalitet.

57. Regeringar bör skapa heltäckande sexuell och reproduktiv hälsovård och ge ungdomar tillgång till den vården, inklusive, och i synnerhet, utbildning och familjetjänster, i enlighet med resultaten från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, toppmötet om social utveckling och den fjärde världskonferensen om kvinnor. FN:s befolkningsfond och andra behöriga FN-organisationer bör uppmanas att fortsätta att högprioritera främjande av reproduktiv hälsovård för ungdomar.

4. Hiv och aids bland ungdomar

58. Regeringar skall upprätta tillgängliga primärvårdsmottagningar med hög kvalitet och rimliga priser som innefattar såväl sexuell och reproduktiv hälsovård som utbildningsprogram för ungdomar, inklusive program om sexuellt överförbara sjukdomar och hiv/aids. Satsningar på internationellt samarbete och gemensamma globala insatser i kampen mot hiv/aids bör fortsätta.

5. Främja lämpliga sanitära och hygieniska metoder

59. Regeringar bör, i samarbete med ungdoms- och frivilligorganisationer, främja upprättandet av ungdomsföreningar för hälsa för att främja lämpliga program för sanitära och hygieniska metoder.

6. Förebygga sjukdomar bland ungdomar som orsakats av ohälsosamma livsstilar

60. Regeringar skall, i samarbete med ungdomsorganisationer, främja hälsosammare livsstilar, och i detta sammanhang undersöka möjligheten att anta en politik för att förhindra narkotika-, tobaks- och alkoholmissbruk, möjligen genom att förbjuda tobaks- och alkoholreklam. Dessutom bör program skapas för att informera ungdomar om de skadliga effekterna av narkotika-, alkohol- och tobaksmissbruk.

61. Med lämplig hjälp från berörda FN-organ och -organisationer skall man skapa utbildningsprogram för läkare, sjuksköterskor och utbildningspersonal, liksom för personal som arbetar med ungdomar om hälsosamma livsstilar och hälsofrågor som är av särskilt intresse för ungdomar. Forskning kring dessa frågor, i synnerhet forskning om effekter och behandling av narkotikamissbruk och narkotikaberoende, bör främjas. Ungdomsorganisationer bör engagera sig i dessa aktiviteter.

7. Sexuellt utnyttjade av ungdomar

62. Som man rekommenderade i Wiendeklarationen och handlingsprogrammet⁷, på den internationella konferensen om befolkning och utveckling³, världstoppmötet om social utveckling⁴ och den fjärde världskonferensen om kvinnor⁵, och med ungdomars särskilda sårbarhet i åtanke, skall regeringar samarbeta på internationell nivå och vidta effektiva åtgärder, inklusive särskilda förebyggande åtgärder, för att skydda barn och ungdomar från att bli försummade, övergivna och utsatta för någon form av exploatering och övergrepp, som kidnappning, våldtäkt och incest, pornografi, handel med barn och pedofili, liksom från kommersiell

sexuell exploatering som en följd av pornografi och prostitution⁹. Regeringar skall anta och tillämpa lagar som förbjuder kvinnlig könsstympning där detta förekommer och fullt ut stödja icke-statliga organisationer, samhällsorganisationer och religiösa institutioners ansträngningar att undanröja sådana sedvänjor¹⁰.

5

8. Bekämpa undernäring bland ungdomar

63. Regeringar skall främja att privatpersoner och ungdomsorganisationer anordnar hälso-
10 projekt för ungdomar som inte närvarar i skolan eller som har avslutat grundskolan, där man
informerar om hälsosam kosthållning. Förutsatt att det är möjligt skall man ordna skollunch-
program, kosttillskott och liknande tjänster, för att hjälpa ungdomar med en bra kosthållning.

15

E. Miljö

64. Att den naturliga miljön försämras är ett av de främsta problemen för ungdomar världen
över, eftersom den direkt påverkar deras nuvarande och framtida välbefinnande. Det är nöd-
vändigt att bevara och skydda miljön till förmån för nuvarande och kommande generationer.
20 Det är nödvändigt att ta reda på orsakerna till miljöförstöringen. Livskvaliteten kommer att
förbättras om man använder naturresurserna på ett sätt som inte skadar miljön och genom en
miljömässig hållbar ekonomisk tillväxt. En hållbar utveckling har blivit en grundläggande del
i ungdomsorganisationernas program världen över. Även om varje del av samhället ansvarar
för att upprätthålla en viss miljöstandard har ungdomar ett särskilt intresse av att bevara en
25 hälsosam miljö eftersom det är de som skall arva den.

Förslag till åtgärder

30 1. Integrera miljöundervisning i läroplaner och i utbildningsprogram

65. I läroplanerna bör man lägga större vikt på miljöundervisning. Man skall anordna utbild-
ningsprogram för att informera lärarna om miljöfrågor som rör de ämnen som de undervisar i
och som gör det möjligt för dem att lära ungdomar att skydda miljön.

35

66. Man bör uppmuntra att ungdomsgrupper medverkar i att samla in fakta om miljön och för-
ståelsen för ekosystem, liksom att vidta åtgärder beträffande miljön som ett sätt att förbättra
såväl deras kunskap om miljön som deras egen medverkan i att skydda den.

40

2. Förenkla spridningen av information, bland ungdomar, om miljöfrågor och ungdomars användning av miljömässigt säkra tekniker

67. FN:s miljöprogram uppmanas att, i samarbete med regeringar och icke-statliga ungdoms-
45 organisationer, öka produktionen av informationsmaterial som visar den globala dimensionen,
hur miljöförstöringen började och påvisar det inbördes sambandet mellan effekterna av miljö-
förstöring, och man beskriver resultatet av de initiativ som tagits i utvecklingsländer, industri-

---

⁹ Rapport från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Kairo, den 5 till 13 september, 1994 (FN:s publikation, försäljningsnummer: S.95.XIII.18), kap. I, resolution 1, bilaga, paragraf 6.9

¹⁰ Ibid., paragraf 4.22

länder, och länder med övergångsekonomier. FN:s miljöprogram uppmanas att fortsätta sina ansträngningar som går ut på att sprida och utbyta information mellan ungdomsorganisationer. Regeringar skall uppmuntra och hjälpa ungdomsorganisationerna att påbörja och utveckla kontakter mellan ungdomar, genom vänortssamarbete och andra liknande program, för att dela med sig av erfarenheter i olika länder.

68. Relevanta FN-organisationer och institutioner och regeringar i tekniskt utvecklade länder uppmanas att hjälpa till att sprida användningen av miljömässigt säkra tekniker i utvecklingsländer och i länder med övergångsekonomier, och att utbilda ungdomar i att använda teknik som skyddar och bevarar miljön.

3. Uppmuntra ungdomar att medverka i att skydda, bevara och förbättra miljön

69. Regeringar och ungdomsorganisationer skall starta handlingsprogram som främjar att ungdomar medverkar i trädplantering, skogsbruk, kampen mot ökenspridning, i avfallsminskning och återvinning och andra miljövänliga metoder. Ungdomar och deras organisationers medverkan i dessa program kan vara mycket lärorikt och främja medvetenhet och agerande. Avfallshanteringsprogram kan bli en lönsam verksamhet som skapar arbetstillfällen.

70. Som man angav på FN:s konferens om miljö och utveckling är ungdomars medverkan i beslut om miljö och utveckling en avgörande faktor för att genomföra en politik för hållbar utveckling. Ungdomar bör medverka i att utforma och tillämpa en lämplig miljöpolitik.

4. Främja medias roll som ett verktyg för att brett sprida information om miljöfrågor bland ungdomar

71. Regeringar bör, i den utsträckning det är förenligt med yttrandefriheten, uppmuntra media och reklambyråer att skapa program för bred spridning av information om miljöfrågor, för att fortsätta främja medvetenheten om dessa frågor bland ungdomar.

72. Regeringar skall upprätta metoder som gör det möjligt för ungdomar av båda könen att medverka som rådgivare och att de eventuellt medverkar i beslutsprocesser beträffande miljön, på lokal, nationell och regional nivå.

F. Narkotikamissbruk

73. De senaste åren har ungdomars utsatthet för narkotikamissbruk blivit ett stort problem. Konsekvenserna av ett utbrett narkotikamissbruk och narkotikahandel, som särskilt drabbar unga män och kvinnor, är uppenbara. Våldet, i synnerhet gatuvåldet, är ofta en följd av narkotikamissbruk och olaglig narkotikahandel.

74. Eftersom antalet psykotropa ämnen ständigt ökar och man i allmänhet inte känner till deras effekter och inte heller lämplig användning, är det möjligt att vissa patienter inte får rätt behandling medan man till andra skriver ut för mycket läkemedel. Missbruk av receptbelagda läkemedel, självmedicinering med lugnande medel, sömntabletter och stimulerande medel kan också orsaka allvarliga problem, i synnerhet i länder och regioner där distributionskontrollerna är otillräckliga och beroendeframkallande narkotika köps utomlands eller hamnar

utanför de lagliga distributionskanalerna. I detta sammanhang skapar ungdomars sårbarhet ett särskilt problem som kräver särskilda åtgärder.

5 75. Världssamfundet fäster särskild vikt vid att minska efterfrågan och tillgången på illegal
narkotika och att förhindra missbruk. Att minska tillgången innefattar kampen mot den inter-
nationella olagliga narkotikahandeln. Initiativen för att förhindra narkotikamissbruket sträcker
sig från att avskräcka människor från att använda narkotika, och på så sätt förhindra ofrivilligt
beroende, till att hjälpa dem som missbrukar narkotika med att sluta. I behandlingsprogramm-
10 en måste man känna till att narkotikamissbruk är ett tillstånd med ständiga återfall. Det är
viktigt att programmen anpassas till den sociala och kulturella kontexten och att det finns ett
effektivt samarbete mellan olika behandlingsmetoder. Med detta ändamål skall nationella
initiativ och åtgärder för att bekämpa den olagliga narkotikahandeln stödjas och förstärkas
fullt ut på regional och internationell nivå.

15 76. I nationella och internationella strategier mot narkotika betonar man ständigt vikten av
initiativ för att minska narkotikamissbruket bland ungdomar. Detta återspeglas i narkotika-
kommissionens resolutioner och i FN:s narkotikakontrollprogrammets program för att minska
efterfrågan.

20

Förslag till åtgärder

1. Ungdomar och ungdomsorganisationer skall medverka i program för att minska efterfrågan

25 77. För att programmen för att minska efterfrågan skall vara effektiva måste de vara riktade
till särskilda ungdomsgrupper, i synnerhet de mest sårbara, och programmets innehåll skall
direkt motsvara dessa ungdomsgruppers behov och problem. Förebyggande utbildningsprog-
ram om farorna med narkotikamissbruk är särskilt viktiga. Ökade möjligheter till avlönad
sysselsättning och till fritidsaktiviteter som leder till utveckling av olika färdigheter är viktiga
30 för att hjälpa ungdomar att stå emot narkotika. Ungdomsorganisationerna kan spela en viktig
roll i att utforma och genomföra utbildningsprogram och ge personlig rådgivning för att
främja att ungdomar medverkar i samhället, i att utveckla hälsosamma livsstilar och göra
ungdomar medvetna om narkotikans skadliga effekter. Programmen skulle kunna innefatta
utbildning av unga ledare i kommunikation och rådgivning.

35

78. De offentliga organen bör, i samarbete med behöriga organ i FN-systemet och de icke-
statliga organisationerna, särskilt ungdomsorganisationerna, samarbeta för att genomföra
program för att minska efterfrågan på illegala droger, tobak och alkohol.

40

2. Utbilda läkar- och sjuksköterskestuderande om hur man på rätt sätt hanterar läkemedel som innehåller narkotika och psykotropa ämnen

45 79. Världshälsoorganisationen, föreningar för yrkesverksamma läkare, sjuksköterskor och
farmaceuter, läkemedelsföretag och medicinska fakulteter bör uppmanas att utforma kurser
och sprida informationsmaterial till unga läkar- och sjuksköterskestuderande om lämpliga sätt
att hantera narkotika och hur man på ett tidigt stadium kan identifiera och diagnostisera
narkotikamissbruk.

50

3. Behandla och rehabilitera unga narkotikamissbrukare och narkotikaberoende och unga alkohol- och tobakskonsumenter

5 80. Trots att man har genomfört forskning om möjligheten att hitta ett läkemedel som stoppar
suget efter viss narkotika, utan att skapa ett nytt beroende, återstår det fortfarande mycket att
göra inom detta område. Behovet av medicinsk och social forskning om hur man kan före-
bygga och behandla narkotikamissbruk och rehabilitera användarna har blivit ännu mer akut,
särskilt på grund av att narkotikamissbruk och narkotikaberoende har ökat bland ungdomar. I
10 forskningen skall man särskilt uppmärksamma det faktum att intravenöst missbruk av dessa
ämnen ökar risken för överförbara sjukdomar, inklusive hiv/aids och hepatit, som en konsek-
vens av gemensam användning av nålar och annan injektionsutrustning. Resultaten från all
sådan forskning skall man dela med sig av till resten av världen.

15 81. Forskning om medicinsk behandling och rehabilitering av unga narkomaner bör upp-
muntras, inklusive kombinationen av olika behandlingsmetoder, problem med återfall, de
administrativa aspekterna av kemoterapi och att inkludera studenter i de grupper som utför
denna typ av forskning.

20 82. I samarbete med institutioner i det civila samhället och i den privata sektorn skall man
främja kampen mot narkotikamissbruk, liksom förebyggande utbildning för barn och ung-
domar, rehabiliteringsprogram och utbildning för före detta narkomaner och före detta alko-
holister, särskilt barn och ungdomar, för att göra det möjligt för dem att erhålla en avlönad
sysselsättning och uppnå ekonomisk självständighet, värdighet och det ansvar som är nöd-
25 vändigt för ett produktivt liv fritt från narkotika och brottslighet. Av särskilt intresse är ut-
vecklingen av behandlingsmetoder där familjer och jämnåriga kamrater deltar. Ungdomar kan
göra betydelsefulla insatser genom att delta i gruppterapi för att underlätta för unga narkotika-
missbrukare och narkotikaberoende att bli accepterade när de skall återgå till samhället.
Direkt medverkan i rehabiliteringen medför ett nära samarbete mellan ungdomsgrupper och
30 andra samhällstjänster och hälsovård. Världshälsoorganisationen och andra läkarorganisa-
tioner och organisationer för psykisk hälsa i världen skulle kunna upprätta riktlinjer för fort-
satt forskning och använda jämförbara program i olika sammanhang, vars effektivitet man
skulle kunna utvärdera efter en viss tid.

4. Värna om unga brottslingar eller misstänkta brottslingar som har problem med narkotikamissbruk i straffrätten och i fängelsesystemet

35 83. Myndigheterna skall undersöka strategier för att förhindra att anklagade eller dömda ung-
domar lockas till narkotikamissbruk och narkotikaberoende. Dessa strategier kan innefatta åt-
40 gärder som att dagligen inställa sig på en polisstation eller regelbundna besök hos tjänste-
mannen som är ansvarig för den villkorliga frigivningen, och att utföra ett visst antal timmar
samhällstjänst.

45 84. Kriminalvårdsmyndigheter skall ha ett nära samarbete med polisorganen för att förhindra
att narkotika tas in på fängelserna. Fängelsepersonal skall inte acceptera att narkotika finns på
fängelser.

50 85. Frihetsberövade ungdomar med narkotikaproblem skall i möjligaste mån vara isolerade
och skall ha företräde till behandling och rehabilitering. Man bör utforma riktlinjer och
enhetliga minimiregler för att hjälpa nationella polismyndigheter och fängelsemyndigheter att

5 bevara de nödvändiga kontrollerna och etablera behandlings- och rehabiliteringsinrättningar. Denna åtgärd bli på lång sikt till förmån för hela samhället, eftersom beroendeperioden, frivgivningen, återfall och in i fängelse igen utgör en tung belastning på straffrättssystemet, oberoende av bortslösade liv och personliga tragedier som är resultat av narkotikamissbruk och brottsligt beteende.

G. Ungdomsbrottslighet

10 86. Ungdomsbrottslighet är ett stort problem över hela världen. Dess omfattning och allvar beror huvudsakligen på den sociala, ekonomiska och kulturella situationen i varje land. Det finns dock trovärdiga bevis för en global ökning av ungdomsbrottsligheten vid ekonomisk
15 lågkonjunktur, i synnerhet i städernas marginella delar. Ungdomsbrottslingarna är ofta "gatubarn" som har utsatts för våld i sin närmaste sociala omgivning, som vittnen eller som offer. Deras grundläggande kunskapsnivå är, i bästa fall, otillräcklig; alltför ofta är deras
20 primära socialisation i familjen olämplig, och deras socioekonomiska miljö utgörs av fattigdom och misär. I stället för att endast stödja sig på straffrättssystemet skall det förebyggande arbetet mot våld och brott innefatta åtgärder för att främja jämlikhet och rättvisa och för att bekämpa fattigdom och minska ungdomars brist på hopp.

Förslag till åtgärder

1. Prioritera förebyggande åtgärder

25 87. Regeringar skall prioritera frågor och problem som rör ungdomsbrottslighet, och särskilt uppmärksamma förebyggande politik och program. Landsbygden skall ha socioekonomiska möjligheter och administrativa tjänster som får ungdomar att stanna kvar på landsbygden. Ungdomar från fattiga områden på landsbygden skall ha tillgång till särskilda utbildnings-
30 program, sysselsättning och fritidsaktiviteter, i synnerhet under skolloven. För ungdomar som inte har fullföljt skolan eller som kommer från splittrade hem skall det finnas särskilda sociala program som hjälper dem att förbättra sin självkänsla och sitt självförtroende för att utvecklas till ansvariga vuxna.

2. Förebygga våld

35 88. Regeringar och andra behöriga organisationer, i synnerhet ungdomsorganisationer, skall undersöka möjligheten att anordna informationskampanjer och utbildningsprogram och
40 vidareutbildningsprogram för att få ungdomar att förstå de personliga och sociala följderna av våld inom familjen och i samhället, lära dem hur man kommunicerar utan våld och främja upplysning om hur man kan skydda sig själv och andra från våld. Regeringar skall också starta program som främjar tolerans och en större förståelse bland ungdomar för att bekämpa
45 dagens former av rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och företeelser som sammanhänger med intolerans, och på så sätt förhindra våld.

50 89. För att förebygga våld och brott skall man genom en positiv socialpolitik och inom en juridisk ram främja utvecklingen av den sociala organisationen, i synnerhet genom ungdomsorganisationer och samhällsengagemang. Stöd från regeringar skall fokusera på att främja samhällets och ungdomsorganisationers förmåga att uttrycka och bedöma sina behov beträff-

ande förebyggande av våld och brott, att formulera och genomföra aktiviteter inom detta område och att samarbeta med varandra.

5 3. Rehabiliteringsprogram och tjänster

90. Fattigdom, bristfälliga bostadsförhållanden, otillräcklig utbildning, undernäring, analfabetism, arbetslöshet och brist på fritidsaktiviteter är faktorer som begränsar ungdomar och som på så sätt gör en del av dem sårbara för exploatering och inblandning i brottslighet och andra avvikande beteenden. Om man strävar efter att inrikta de förebyggande åtgärderna mot de egentliga orsakerna till brottslighet skall det finnas rehabiliteringsprogram och tjänster tillgängliga för dem som redan har ett brottsligt förflutet. Ungdomsbrottslighet börjar oftast med mindre brott, som stöld eller våldsamt beteende, vars orsak man kan känna till och lätt rätta till, antingen på institutioner, i familjen eller i samhället. Att följa lagen bör också ingå i rehabiliteringen. Slutligen skall man respektera de frihetsberövade ungdomarnas mänskliga rättigheter och man måste uppmärksamma straffrättens regler som bestämmer straffbarhetsåldern.

20 H. Fritidsaktiviteter

91. Alla samhällen är medvetna om betydelsen av fritidsaktiviteter för ungdomars psykologiska, intellektuella och fysiska utveckling. Fritidsaktiviteterna innefattar spel, sporter, kulturella evenemang, underhållning och samhällstjänst. Lämpliga fritidsaktiviteter för ungdomar är en viktig del i alla åtgärder som går ut på att bekämpa sociala missförhållanden som till exempel narkotikamissbruk, ungdomsbrottslighet och andra avvikande beteenden. Fritidsaktiviteter kan i hög grad bidra till att ungdomars fysiska, intellektuella och emotionella potential utvecklas, men man bör vara mycket uppmärksam och försiktig när man utformar dem så att man inte utesluter att ungdomar medverkar i andra delar av det sociala livet eller indoktrinerar dem. Ungdomar skall kunna delta gratis i fritidsaktivitetsprogrammen.

Förslag till åtgärder

35 1. Fritidsaktiviteter som en väsentlig del i ungdomspolitik och ungdomsprogram

92. När regeringar planerar, utformar och genomför ungdomspolitik och ungdomsprogram, med ungdomsorganisationers aktiva medverkan, bör man vara medveten om betydelsen av fritidsaktiviteter. Den betydelse man tillskriver dessa aktiviteter skall återspeglas i lämplig finansiering.

93. Regeringar uppmanas att, med hjälp av internationella organisationer, upprätta offentliga bibliotek, kulturcentrum och andra kulturella institutioner på landsbygden och i städerna och att hjälpa ungdomar som ägnar sig åt teater, måleri och skulptur, musik och andra kulturella uttrycksformer.

94. Regeringar bör uppmuntra ungdomar att medverka i turism, internationella kulturevenemang, sporter och andra aktiviteter som är av särskilt intresse för ungdomar.

50

2. Fritidsaktiviteter som en del av utbildningsprogrammen

5 95. Regeringar skulle kunna prioritera fritidsaktiviteter genom att förse utbildningsinstitutioner med resurser för att utveckla den infrastruktur som krävs för att genomföra dem. Fritidsaktiviteter kan dessutom bli en del av de ordinarie läroplanerna.

3. Fritidsaktiviteter i samhällsplanering och landsbygdsutveckling

10 96. Nationella regeringar, lokala myndigheter och organ för samhällsutveckling skall i samhällsplaneringen inbegripa fritidsaktivitetsprogram och inrättningar, och fästa särskild vikt vid mycket tätbefolkade områden. På motsvarande sätt skall man i programmen för landsbygdsutveckling fästa tillbörlig vikt på fritidsbehov som ungdomar på landsbygden har.

15

4. Fritidsaktiviteter och media

20 97. Man skall uppmuntra media att främja ungdomars förståelse för och medvetenheten inom alla aspekter av social integration, inklusive tolerans och icke-våld.

I. Flickor och unga kvinnor

25 98. Ett av de viktigaste målen med ungdomspolitiken är att förbättra flickors och unga kvinnors situation. Därför skall regeringar uppfylla sina förpliktelser enligt internationella dokument om mänskliga rättigheter och också genomföra handlingsplanen från den fjärde världskonferensen om kvinnor⁵, handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling³, Wiendeklarationen och handlingsprogrammet från världskonferensen om mänskliga rättigheter⁷ och andra program från FN-konferenser. Ofta behandlas flickor som underordnade och blir uppfostrade att sätta sig själv sist, och på så sätt skadas deras självkänsla. Diskriminering och försummelse under barndomen kan vara utgångspunkten för en livslång spiral av umbäranden och utanförskap i samhället. Negativa kulturella attityder och handlingar, samt könsdiskriminerande utbildningsprocesser, som inkluderar läroplaner, utbildningsmaterial och undervisningssätt, lärarnas attityder och klassrumsförhållanden, förstärker ojämlikhet mellan könen.

35

Förslag till åtgärder

40 1. Diskriminering

45 99. Diskriminering och försummelse under barndomen kan vara början på att man utestängs ur samhället under hela livet. Man bör vidta åtgärder för att undanröja diskriminering mot flickor och unga kvinnor och garantera dem att till fullo kunna åtnjuta de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna genom omfattande politik, handlingsplaner och program med jämlikhet som grund. Man skall ta initiativ som förbereder unga kvinnor att medverka aktivt, effektivt och under jämlika förhållanden med pojkar på alla nivåer av social, ekonomisk, politisk och kulturell ledning.

50

2. Utbildning

100. Man skall garantera flickor och unga kvinnor allmän och lika tillgång till och möjlighet att fullfölja grundskoleutbildning samt lika tillgång till gymnasieutbildning och högskole-
5 utbildning. Man skall tillhandahålla en ram för utveckling av utbildningsmaterial och övning-
ar som lär jämställdhet mellan könen och främja en utbildningsmiljö som undanröjer alla
hinder som omöjliggör flickors och unga kvinnors, inklusive gifta eller gravida flickors och
unga kvinnors, skolgång.

10

3. Hälsa

101. Diskriminering av flickor och unga kvinnor beträffande hälsa och näring skall undan-
röjas. Man bör främja att lagar och beteenden som diskriminerar flickor och unga kvinnor när
15 det gäller distributionen av livsmedel och näring avskaffas och man skall garantera deras
tillgång till hälsovård i enlighet med handlingsprogrammet från den internationella konferen-
sen om befolkning och utveckling och handlingsplanen från den fjärde världskonferensen om
kvinnor.

20

4. Sysselsättning

102. Flickor och unga kvinnor skall skyddas från ekonomisk exploatering och andra former
som hör samman med exploatering, liksom från att utföra arbeten som kan vara farliga,
25 komma i vägen för deras utbildning eller vara skadlig för deras hälsa och fysiska, psykiska,
själsliga, moraliska och sociala utveckling, i enlighet med konventionen om barns rättig-
heter¹¹ och konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor¹². Man bör
dessutom främja lika möjligheter för ungdomar till arbete och att unga kvinnor arbetar i
traditionellt mansdominerade yrken.

30

5. Våld

103. Regeringar bör samarbeta på internationell nivå och utfärda och tillämpa lagar som
35 skyddar flickor och unga kvinnor mot alla former av våld, inklusive dödandet av nyfödda
flickor och abort på grund av kön, könsstympning, incest, sexuellt ofredande, sexuell ex-
ploatering, barnprostitution och barnpornografi. De skall, i samarbete med behöriga icke-
statliga organisationer, och i synnerhet med lämpliga ungdomsorganisationer, upprätta säkra,
40 konfidentiella och åldersanpassade stödprogram och tjänster för att hjälpa flickor och unga
kvinnor som utsätts för våld.

J. Ungdomars fullständiga och effektiva medverkan i samhällslivet och i beslutsprocessen

104. Våra samhällens utvecklingsförmåga grundas bland annat på förmågan att få ungdomar
45 att medverka i och ansvara för att bygga upp och utforma samhällets framtid. Förutom sin
intellektuella medverkan och förmåga att skaffa stöd, bidrar ungdomar med unika perspektiv
som är nödvändiga att ta hänsyn till.

---

¹¹ A/44/25, bilaga

¹² A/34/180, bilaga

105. Alla ansträngningar och föreslagna åtgärder på de övriga prioriterade områden som man har beaktat i detta program är, i viss mån, beroende av att man ser ungdomars möjlighet att medverka ekonomiskt, socialt och politiskt, som en avgörande faktor.

5 106. Ungdomsorganisationer är viktiga forum för att utveckla de kunskaper som krävs för att effektivt medverka i samhället och främja tolerans, samarbete och utbyte mellan ungdomsorganisationer.

10 Förslag till åtgärder

107. Följande åtgärder föreslås:

15 a) Förbättra ungdomars tillgång till information så att de bättre kan använda sina möjligheter att medverka i samhällslivet;

20 b) Utveckla och stärka ungdomars möjligheter att lära sig sina rättigheter och skyldigheter, främja deras sociala, politiska, utvecklings- och miljömässiga engagemang och undanröja de hinder som försvårar deras fullständiga medverkan i samhället, och respektera, bland annat, föreningsfriheten;

c) Uppmuntra och främja ungdomsföreningar och deras aktiviteter genom att erbjuda dem finansiellt, utbildningsmässigt och tekniskt stöd;

25 d) Ta hänsyn till ungdomars medverkan i att utforma, tillämpa och utvärdera nationella planer och politik som påverkar deras intressen;

30 e) Främja ökat nationellt, regionalt och internationellt samarbete och utbyte mellan ungdomsorganisationer;

f) Regeringar uppmanas att stödja ungdomars engagemang i internationella forum, i synnerhet genom att undersöka möjligheten att inkludera ungdomar i de nationella delegationerna till generalförsamlingen.

35

V. ÅTGÄRDER FÖR GENOMFÖRANDE

40 108. För att effektivt kunna tillämpa handlingsprogrammet för unga fram till år 2000 och åren som följer krävs ett bindande åtagande från organisationerna och institutionerna som är ansvariga för att åtgärder vidtas och genomförs, liksom aktivt medverkan från nämnda organisationer och i synnerhet från ungdomar från alla samhällssektorer. Utan detta åtagande från statliga, mellanstatliga och icke-statliga organ på nationell, regional och internationell nivå, kommer handlingsprogrammet enbart att förbli en global avsiktsförklaring och en allmän modell för hur man skall agera.

45

109. Följaktligen är det nödvändigt att utveckla ett omfattande system som underlättar genomförandet av handlingsprogrammet. Detta system skall löpande använda de mänskliga, politiska, ekonomiska, finansiella och sociokulturella resurser som är nödvändiga för att säkerställa att handlingsprogrammet genomförs effektivt.

50

110. Regeringar är, slutligen, ansvariga för att handlingsprogrammet genomförs, med stöd från världssamfundet och i lämpligt samarbete med icke-statlig och privat sektor. Vilka av handlingsprogrammets förslag till åtgärder som övergår i särskilda lagar, mål och planer beror på nationella prioriteringar, resurser och tidigare erfarenhet. Regeringar kan begära hjälp från regionala och internationella organisationer för att genomföra detta.

111. När man genomför handlingsprogrammet skall regeringar, ungdomsorganisationer och andra aktörer främja en aktiv och tydlig politik som integrerar ett jämställdhetsperspektiv i all politik och i alla program, i enlighet med resultaten från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, världstoppmötet om social utveckling och den fjärde världskonferensen om kvinnor.

A. Nationell nivå

112. Regeringar uppmanas, om de inte redan har gjort det, att formulera och anta en integrerad nationell ungdomspolitik som ett hjälpmedel för att hantera ungdomsrelaterade problem. Detta skall man göra som en del av en fortlöpande process där man granskar och bedömer ungdomars situation, formulerar ett nationellt sektorövergripande handlingsprogram för unga med konkreta mål med tydliga tidsfrister, och där man systematiskt utvärderar nådda mål och hinder som man har stött på.

113. Mekanismer för samråd, spridning av information, samordning, övervakning och utvärdering på olika nivåer kan bidra till att öka intresset för ungdomsrelaterade problem i utvecklingsaktiviteter. Dessa mekanismer bör vara sektorövergripande och ha ett tvärvetenskapligt synsätt och bör räkna med medverkan från ungdomsrelaterade departement, icke-statliga nationella ungdomsorganisationer och den privata sektorn.

114. Särskilda och ytterligare ansträngningar kan komma att krävas för att skapa och sprida integrerade politiska modeller och för att upprätta och organisera en lämplig ansvarsfördelning mellan ungdomsrelaterade statliga och icke-statliga organ. Dessa ansträngningar kan också bidra till att stärka den nationella kompetensen att samla och sprida information, normativ forskning och studier, planering, genomförande och samordning, utbildning och rådgivning.

115. Nationella samordningsmekanismer för en integrerad ungdomspolitik och program skall på lämpligt sätt stödjas. Om dessa mekanismer inte existerar, uppmanas regeringar att skapa dem på flera nivåer och på sektorövergripande grund.

B. Regionalt samarbete

116. Det arbete som FN:s regionala kommissioner utför, i samarbete med mellanstatliga och icke-statliga regionala ungdomsorganisationer, är ett viktigt komplement till det nationella och globala arbetet för att främja den nationella kompetensen.

117. De regionala kommissionerna uppmanas att, under sitt existerande mandat, främja genomförandet av handlingsprogrammet genom att inkludera dess mål i sina egna planer och göra en övergripande granskning av vilka framsteg man har gjort och vilka hinder man har stött på och fastställa vilka olika alternativ som finns för att främja regionala åtgärder.

118. De mellanstatliga regionala ministermötena kan, i samarbete med FN:s regionala kommissioner och de icke-statliga regionala ungdomsorganisationerna, särskilt bidra med att formulera, genomföra, samordna och utvärdera det regionala arbetet, och dessutom periodvis övervaka de regionala ungdomsprogrammen.

5

119. Bland de tjänster som man, på begäran, skulle kunna erbjuda på regional nivå för att främja, genomföra och utvärdera ungdomsprogrammen bör nämnas följande: insamling av uppgifter, spridning av information, normativ forskning och studier, mellanstatlig samordning, tekniskt samarbete, utbildningsseminarier och rådgivningstjänster.

10

120. De icke-statliga regionala ungdomsorganisationerna och de regionala byråer som representerar FN-systemets organ och organisationer samt mellanstatliga regionala organisationer som har hand om ungdomsfrågor bör uppmanas att undersöka möjligheten att träffas vartannat år för att undersöka och diskutera relevanta problem och trender och för att lämna förslag till regionalt och subregionalt samarbete. Dessutom uppmanar man FN:s regionala kommissioner att spela en viktig roll genom att erbjuda en lämplig plats och genom att tillhandahålla rätt information beträffande regionala åtgärder.

15

20

C. Internationellt samarbete

121. En viktig uppgift för det internationella samarbetet är att främja handlingsprogrammet på alla nivåer. De medel som finns att tillgå för detta är bland annat diskussioner om att vidta politik på det mellanstatliga planet, konsekvenserna av globala problem och trender, insamlandet av uppgifter och spridningen av information, forskning och studier, planering och samordning, tekniskt samarbete och etablering av förbindelser och sammanslutningar mellan berörda grupper från den icke-statliga och privata sektorn.

25

122. Kommissionen för social utveckling är, i egenskap av underorgan till Ekonomiska och sociala rådet, som är ansvarigt för de allmänna frågorna om social utveckling, är kallad att fylla en viktig funktion som samordningscentral för tillämpningen av handlingsprogrammet. Det åligger kommissionen att fortsätta att främja dialogen om ungdomspolitikens genomförande, genom att driva på det politiska samarbetet och regelbundet granska de problem och trender som man har observerat.

30

123. De regionala och interregionala ministerkonferenserna som ansvarar för ungdomsfrågor i Afrika, Asien, Europa, Latinamerika, Karibien och Västasien uppmanas att stärka samarbetet och undersöka möjligheten att regelbundet träffas på internationell nivå under FN:s överinseende. Dessa möten skulle kunna bidra till ett effektivt forum för genomförandet av en global dialog som fokuserar på ungdomsfrågor.

35

124. FN-systemets berörda ungdomsorgan och ungdomsorganisationer uppmanas att stödja arbetet vid dessa konferenser. Den särskilda ungdomsgruppen bland FN-organen skall därför träffas årligen och bjuda in alla FN-systemets berörda organ och organisationer och alla berörda mellanstatliga organisationer att granska åtgärder för att på ett samordnat sätt främja och underlätta tillämpningen av handlingsprogrammet.

40

125. Att upprätta effektiva kommunikationskanaler mellan icke-statliga ungdomsorganisationer och FN-systemet är viktigt för en dialog och konsultation om ungdomars situation och om följderna av att handlingsprogrammet tillämpas. Generalförsamlingen har vid flera till-

45

fällen betonat betydelsen av att upprätta kommunikationskanaler inom ungdomsområdet. FN-systemets ungdomsforum skulle kunna bidra till programmets tillämpning genom att fastställa och främja gemensamma initiativ för att uppnå programmets mål så att de bättre skall spegla ungdomars intressen.

5

1. Insamling av uppgifter och informationsspridning

10 126. Förmågan att samla in, analysera och presentera information på ett lämpligt och korrekt sätt är avgörande för att kunna upprätta en effektiv planering och korrekt fastställa målen och för att övervaka problemens och trendernas utveckling och värdera de framsteg som man har gjort i tillämpningen av handlingsprogrammet för unga. Man bör särskilt lägga vikt vid att bilda nationella institutioner och resurser som är kapabla att regelbundet samla in och sammanställa en rad socioekonomiska uppgifter som innefattar information från olika sektorer och som indelas i grupper. För detta ändamål kanske berörda centrum och institutioner vill undersöka möjligheten att, i samarbete med FN, gemensamt förstärka eller upprätta nätverk som ansvarar för att samla in uppgifter och publicera statistik, varigenom de kommer att uppnå stordriftsfördelar i framställning och spridning av statistik inom ungdomsområdet.

20 127. FN gör för närvarande väsentliga insatser i fråga om information och statistik inom ungdomsområdet. Bland annat: insamling av socioekonomiska uppgifter och utveckling av statistik som utförs av statistikavdelningen på FN-sekretariatets avdelning för ekonomisk och social information och programanalys; aktiviteter för information om ungdomspolitik och ungdomsprogram som genomförs av avdelningen för socialpolitik och utveckling på FN-sekretariatets avdelning för politisk samordning och hållbar utveckling; insamling av uppgifter om utbildningsnivå och läs- och skrivkunnsighet som utförs av FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur; och FN:s miljöprogramms rådgivningsnätverk för ungdomar. FN-systemets berörda organ och organisationer uppmanas att undersöka medel för att uppnå en större koherens i insamlingen av uppgifter och publiceringen av statistik. Detta skulle kunna innefatta planering och tvärspektoriell samordning av program. Till exempel samordnar man världshälsoorganisationens program för att skapa en databank om ungdomars hälsa med FN-sekretariatets statistiskavdelnings arbete. Dessutom uppmanar man andra organ och organisationer från FN-systemet att bidra med uppgifter från deras respektive specialområden för att skapa en integrerad databank för socioekonomiska uppgifter om ungdomar. Till exempel uppmanas FN:s narkotikakontrollprogramms internationella utvärderingssystem för narkotikamissbruk att undersöka möjligheten att innefatta en komponent om ungdomar och narkotika. Avdelningen för politisk samordning och hållbar utveckling skulle kunna sammanställa en förteckning över nyskapande politik, program och projekt för ungdomar som ställs till förfogande för dem som är intresserade. Andra teman som skulle kunna vara föremål för gemensamma åtgärder är: ungdomsbrottslighet, ungdomar som lämnar sina hem och bostadslösa ungdomar.

45 128. Offentlig information och kommunikation är lika viktiga för att göra allmänheten medveten om ungdomsfrågor och för att skapa konsensus kring planeringen och vidtagandet av lämpliga åtgärder. Därför uppmanas FN-systemets berörda organ och organisationer att snarast granska de publikationer som man för närvarande delar ut och besluta om hur dessa skulle kunna bidra mer till att främja handlingsprogrammet och inom vilka områden det kan vara nödvändigt att komplettera dem genom att framställa broschyrer och affischer i samband med särskilda evenemang.

50

129. För att främja en utbredd medvetenhet om och ett brett stöd för handlingsprogrammet, uppmanas regeringar, icke-statliga organisationer och, när det är lämpligt, även den privata sektorn att undersöka möjligheten att framställa tryckt och audiovisuellt material om prioriterade områdena i programmet. Detta skulle man kunna göra med hjälp och samarbete från FN, och materialet skulle kunna delas ut genom FN:s offentliga informationskanaler. Dessutom uppmanar man ungdomar och ungdomsorganisationer att fastställa och planera informationsaktiviteter som fokuserar på prioriterade områdena, och som man genomför inom ramen för handlingsprogrammet.

10

2. Normativ forskning och studier

130. Att genomföra jämförande studier om ungdomsproblem och trender är viktigt för att ständigt utöka och utveckla den generella mängden kunskap om relevant teori, begrepp och metoder. De internationella, regionala och nationella forskningscentrumen och institutionerna som har hand om ungdomsfrågor uppmanas att undersöka möjligheten att upprätta samarbetsrelationer med FN för att skapa effektiva förbindelser mellan tillämpningen av handlingsprogrammet och relevant forskning och studier.

20

131. En annan aspekt som har ett nära samband med det föregående är ett samarbete som bidrar till att förstärka och förbättra den nationella kompetensen att utforma forskningsprogram och att utföra och sprida relevanta studier om ungdomars situation.

25

132. En tredje aspekt av frågan är att förbättra planeringen och samordningen av de otillräckliga mänskliga och finansiella resurser som finns tillgängliga så att tillbörlig uppmärksamhet ges åt ungdomars initiativ på alla nivåer beträffande de prioriterade områden som fastställts i handlingsprogrammet, åt att fastställa och utvärdera problem och trender och granska och utvärdera politiska initiativ.

30

3. Planering och samordning

133. FN-systemets berörda organ och organisationer uppmanas att, genom att använda de medel som för närvarande finns tillgängliga i FN-systemet för att planera, organisera och samordna ungdomsaktiviteter, utreda sin planeringsprocess på medellång sikt i avsikt att fästa tillbörlig uppmärksamhet vid att förstärka ungdomsperspektivet i sina aktiviteter. Dessutom uppmanas de att fastställa nuvarande och kommande aktivitetsprogram som stämmer överens med handlingsprogrammets prioriteringar, så att nämnda prioriteringar kan stärkas i hela systemet. Tillbörlig uppmärksamhet bör fästas vid att fastställa möjligheter till gemensam planering mellan systemets berörda medlemmar, och på så sätt vidta gemensamma åtgärder som speglar deras respektive specialområden och som är av direkt intresse för ungdomar eller motsvarar ungdomars prioriterade behov under särskilda förhållanden.

45

134. De kommunikationskanaler som man har upprättat mellan FN och mellanstatliga och icke-statliga ungdomsorganisationer består av kompletterande samordningsmekanismer. Det är nödvändigt att förstärka dessa mekanismer på lämpligt sätt så att de i hög grad motsvarar de prioriterade områden som anges i programmet.

50

4. Rådgivningstjänster, utbildning och tekniskt samarbete

5 135. Det tekniska samarbetet utgör ett viktigt verktyg för att skapa nationell och institutionell kompetens. Därför uppmanas FN-systemets organ och organisationer som fortfarande inte har gjort det att utreda och utvärdera omfattningen av sina operativa och programmatiska aktiviteter mot bakgrund av handlingsprogrammets prioriteringar och att stärka aktiviteter för tekniskt samarbete för ungdomar. I detta avseende skall man fästa särskild vikt vid åtgärder som avser att främja rådgivningstjänster och internationell teknisk hjälp inom ungdomsområdet för att bredda och stärka institutioners och organisationers nätverk.

10 136. Det är nödvändigt att fortsätta att förbättra effekten av aktiviteterna för tekniskt samarbete inom FN-systemet, inklusive de som avser ungdomsaktiviteter. FN-systemet skall fortsätta att, på dessas begäran, hjälpa regeringar, att säkerställa att de nationella planerna och strategierna genomförs inom ramen för de nationella prioriteringar och program som finns till stöd för ungdomsaktiviteter. Eftersom de administrativa kostnaderna och andra fasta kostnader kan minska de resurser som finns att tillgå för tekniskt samarbete bör dessa kostnader minskas. Genomförande på nationell nivå av projekt och program bör föredras och, när det är nödvändigt, bör man hjälpa utvecklingsländer så att de förbättrar sin nationella kompetens att utforma och genomföra projekt och program.

20 137. Dessutom bör man, när så är nödvändigt, hjälpa länder med övergångsekonomier att förbättra sin nationella kompetens att utforma och genomföra projekt och program.

25 138. Att organisera mellanstatliga uppdrag för att granska, utvärdera och planera aktiviteter för tekniskt samarbete inom ungdomsområdet är ett särskilt bidrag från FN-systemet till tillämpningen av handlingsprogrammet.

30 139. FN:s ungdomsfond är en unik resurs för att stödja nyskapande och drivande åtgärder för ungdomar. Man kan främja tillämpningen av programmet med hjälp av tekniskt och finansiellt stöd från fonden för att genomföra försök, för att främja tekniska studier och tekniskt utbyte på områden som intresserar ungdomar och som kan främja att ungdomar medverkar i att utforma och genomföra projekt och vars korta tidsramar brukar göra det svårt att få det bidrag som krävs genom traditionella budgetprocesser. Fondens förmåga att stödja nyskapande åtgärder är dock begränsade av programmets prioriteringar, och berörda regeringar, icke-statliga organisationer och den privata sektorn uppmanas därför att undersöka möjligheten att erbjuda fondens aktiviteter ett förutbestämt och konstant stöd. För detta ändamål kanske de berörda parterna vill undersöka möjligheten att upprätta ett tillfälligt rådgivande organ på en lämplig nivå för att granska tillämpningen av fondens direktiv och dess prioriteringar och sätt att förstärka dess kapacitet.

40

5. Kontakt och samarbete mellan specialiserade grupper

45 140. En avgörande del av tillämpningen av handlingsprogrammet är att fastställa att endast statliga åtgärder inte är tillräckliga för att garantera dess framgång, och att de dessutom bör kompletteras med hjälp från världssamfundet. Det bör också finnas systematiska kontakter och samarbete mellan de olika grupperna som omfattas av programmet, såväl grupper från den icke-statliga sektorn som från den privata sektorn.

141. Ett första avgörande steg är att successivt utöka och standardisera kommunikationskanalerna mellan FN och icke-statliga ungdomsorganisationer för att inkludera representanter från berörda organisationer i den privata sektorn. Detta skall grundas på bestämmelserna i generalförsamlingens resolution 45/103 från den 14 december 1990 om ungdomars och icke-statliga organisationers medverkan i att utforma handlingsprogrammet. Ungdomar, ungdomsorganisationer och berörda organisationer från den privata sektorn uppmanas att, i samarbete med regeringar, fastslå hur de skulle kunna bidra till att vidta åtgärder på lokal nivå för att genomföra programmet, och bidra till att regelbundet granska och utvärdera det och till att formulera valmöjligheter för att uppnå dess mål.
142. Tillämpningen av handlingsprogrammet erbjuder viktiga möjligheter att utöka det tekniska och kulturella utbytet mellan ungdomar genom nya samarbetsavtal i de offentliga och privata sektorerna; att finna och pröva förbättrade sätt att erhålla offentliga resurser, i samarbete med den privata sektorn och icke-statliga organisationer, med syftet att stärka programets prioriteringar; och att tillsammans främja och planera nya sätt att se på viktiga ungdomsfrågor.
143. Berörda frivilligorganisationer, särskilt de som har hand om utbildning, sysselsättning, ungdomars rätt, ungdomars utveckling, hälsa, svält, ekologi och miljö, och narkotikamissbruk, kan gynna tillämpningen av handlingsprogrammet genom att understödja att ungdomar medverkar i att planera deras program och i aktiviteter på plats. Handlingsprogrammet kan bidra till dessa organisationers arbete, eftersom det tillhandahåller ett globalt regelverk för rådgivning och samordning.